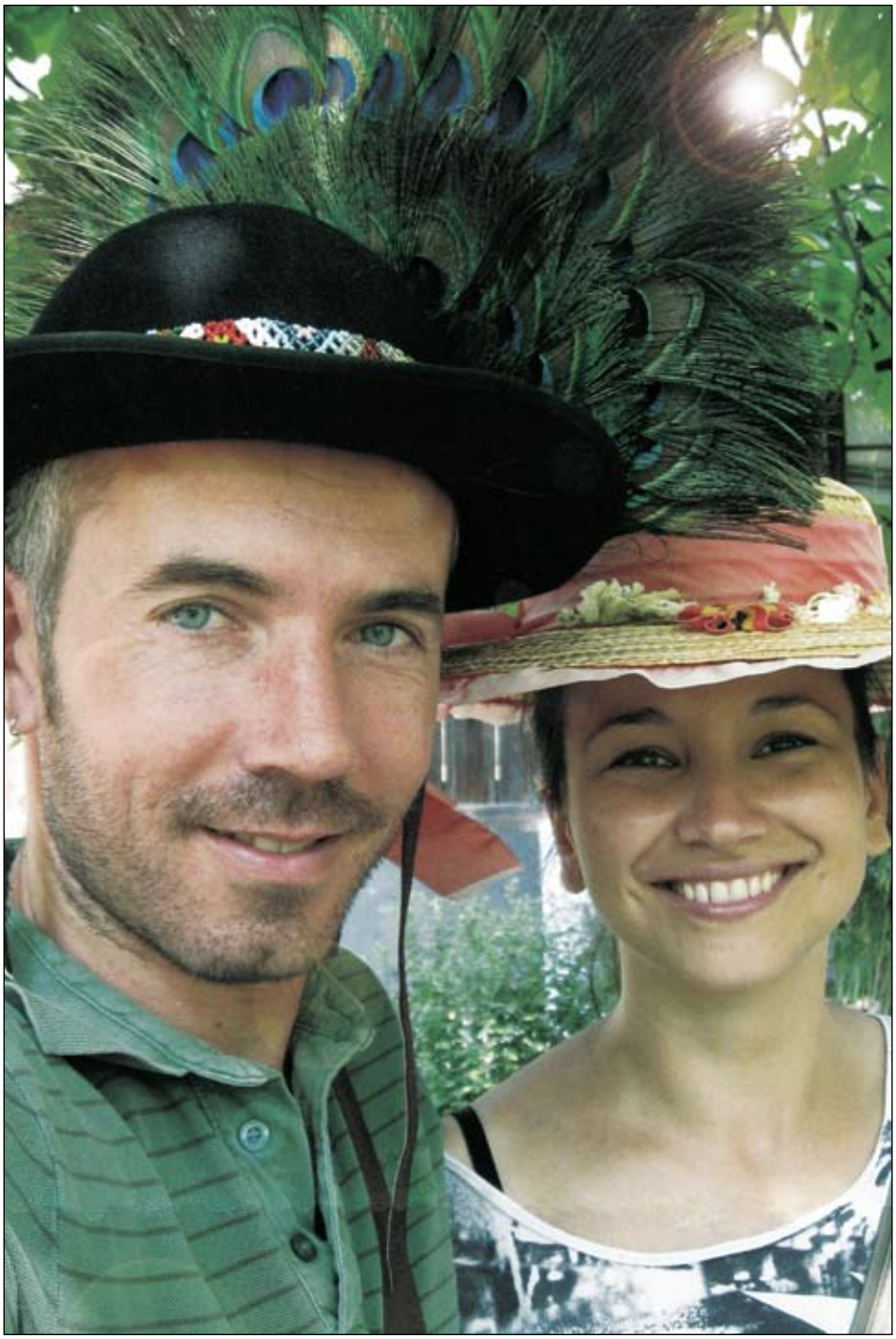
ProARME

Anul V ● Nr. 3 (15) ● septembrie–decembrie 2013

Revistă trimestrială de cultură militară şi patriotică

www.proarme.ro

pag. 3

Interviu

Mihaela Bustuchină

pag. 5

Amintiri din stagiul militar

pag. 13

Scriitori militari

Domnişoara profesoară

Ceea ce suntem contribuie mai mult la fericirea noastră decât ceea ce avem.

Arthur Schopenhauer

Comentariul ediţiei

Pledoarie pentru amestecul raselor

de **Zalmo de Gikos**

Acum, când scriu aici, gândul îmi zboară la teoria rasistă, sau rasială, a lui **Hans F.K. Günter**, cel presupus că l-ar fi influențat și pe **Hitler**, care ajunsese să creadă că „amestecurile interrasiale diminuează puterea individuală și colectivă a unui popor”. Şi, totodată, îmi zboară la faptul că, în ultima vreme, am participat, invitat fiind, la tot mai multe căsătorii româno-internaţionale, parcă anume făcute să întărească teoria lui **Lavoisier**, cu al său imbatabil „nimic nu se pierde, nimic nu se câștigă, totul se transformă”... Ca un făcut însă, începând cu nunta surorii mele mai mici şi până la relativ recentele cununii ale celor două cupluri mediatizate aici – unul pe prima copertă (**Mihaela Lazăr** & **Hannes Deblauwe**, din Kortijk, Belgia) şi, pe coperta a doua, **Ileana Popescu** & **Udo Flessner**, actualmente stabiliţi în Bremen, Germania –, de fiecare dată noi, valahii, am venit cu partea… feminină, după care tinerii însurăţei, odată perfectată căsătoria, şi-au luat zborul către ţările calde, în România mai revenind în vacanţe sau în mare trecere, din vreo obligaţie, ceva. Şi cum să nu-ţi treacă prin minte tot felul de idei, care mai de care mai năstruşnice? Azi, desigur, după ce m-am mai debarbarizat şi eu, ca tot românul intrat de ceva vreme şi în NATO, dar mai ales în Europa, indiferent că unii precum englezii sau olandezii, imperialiștii crânceni de mai deunăzi, încă încearcă tot felul de frâne idioate, deh!, economia de… paiață, prin urmare azi, cum ziceam, am început să privesc şi să accept lucrurile din cu totul alt unghi, deşi mai alaltăieri, parcă, încă eram naţionalist rău, pe ce parte aş fi întors acest gen de combinaţie, nu vedeam decât dezavantaje pentru tabăra noastră. Cu atât mai mult când remarcam cum romăncuţele noastre, cu mici excepţii, aveau parte numai de babalâci. Unii dintre ei nici măcar bogaţi, ca să zici că ar exista o cât de cât compensaţie acolo…

Într-un târziu, trebuie să o spun şi pe asta, ajunsesem să mă consolez cu gândul că deh!, ce să-i faci, în fond şi la urma urmei, cel puţin în ultima jumătate de secol, noi cu femeile am mai făcut ceva cuceriri europene, internaţionale şi mondiale, şi mă refer la sport, deci, îmi imaginam, tot cu femeile vom bifa şi ceva cuceriri politice, de va fi să fie, ca ungurii, de ce nu şi teritoriale mai apoi, nu? Nu mai spun că aceeaşi chestie am luat-o în calcul când am văzut că până şi ţiganii, sau mai ales ei, ne pleacă în masă, luând cu asalt Parisul, Roma, în ultima vreme Londra etc., am zis că ăştia sunt avangarda noastră, cu ei cucerim lumea… Şi dincolo de imaginea de doi bani pe care ne-o fac azi, într-un final, când se vor număra bobocii, tot noi vom ieşi în câştig, ei vor fi coloana noastră a cincea, oamenii noştri de gol, spărgătorii de fronturi, aşa cum ieri au fost – şi încă au rămas – spărăgătorii de frontiere. De ţărani, că şi ăştia au dat bir cu fugiţii tot în masă, de ţăranii noştri, zic, nu mi-am făcut probleme, nici de bine şi nici de rău, fiindcă ei nu se duc acolo decât ca să aibă de unde veni, îi trage pământul natal, adică al ţării, la fel ca în vremurile imemoriale, cu atât mai mult cu cât nu mai e ca în urmă cu o sută şi ceva de ani, când ardelenii, de pildă, asupriţi la sânge de austro-ungari, şi-au luat lumea în cap, imaginându-şi că prin America aleargă maidanezii cu salbele de aur în coadă, nu ca azi, pe străzile Capitalei noastre dragi, de frica eutanasierii… Dar până şi dintre aceia s-au mai întors, nu s-au transformat cu toţii în yankei şi în alte specii de genul acesta. Or, azi este simplu de tot, nu mai faci treizeci de zile cu vaporul între New York şi Sulina, ci câteva ore acolo cu avionul, asta dacă nu te tentează vreun vas de croazieră, ceva, să moară concurenţa.

CONTINUARE LA PAGINA 7

ProARME
Revistă de cultură militară şi patriotică

În colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovişteni

ISSN 2065-9903

Director fondator: Bogdan DIDESCU

Colegiul editorial: George COANDĂ, Mihai STAN, Tudor CRISTEA, Victor PETRESCU

Redacţia: Karola KIM, Marius VASILE, Rheea DELFI (redactori), Cezar PÂRLOG (redactor asociat), Puşa POPA (tehnoredactor), Octavian COVACI (grafică)

Adresa redacţiei:
București, sector 6, strada Sibiu nr. 4, bloc OD2, sc. 1, ap. 5, cod 061541

E-mail: *pro.arme@yahoo.com*
Telefon: 0727.309.606
Se distribuie gratuit.

Mihaela & Hannes. Fotografie din arhiva personală.

Se permite orice reproducere cu citarea sursei. Răspunderea juridică aparţine semnatarilor articolelor. Manuscrisele nu se înapoiază.

Dr. Mihaela Bustuchină Vlaicu:

Adevărata fericire este când te poţi uita în ochii părinţilor şi mărturisi tot ce simţi, ca pe vremea copilăriei

un interviu de **Dan Gîju**

Era 23 august a.c. – zi celebră mai ieri, pe vremea comunismului –, când, trecându-mi prin minte să vizitez, după mai bine de 20 de ani, comuna în care mi-am petrecut vacanţele copilăriei – este vorba despre Crâmpoia, judeţul Olt –, s-a întâmplat să o găsesc acasă, când numai la aşa ceva nu mă gândeam, pe Mihaela Bustuchină Vlaicu, cunoscută de marele public pentru melodiile ei de odinioară, din era Cenaclului „Flacăra". Trecusem, de fapt, pe la profesorul Vasilică (Sică) Bustuchină – tatăl interpretei şi invitatei noastre din această pagină –, într-o vizită de curtoazie, amintindu-mi cu plăcere că, prin 1970–1971, graţie dumnealui, care pe atunci era directorul şcolii generale din localitate, am putut urma, ca voluntar, că nu aveam cei şase ani „regulamentari" împliniţi, un an în clasa întâi la Şcoala veche, sub bagheta învăţătoarei Marieta Marincuţ, care, din păcate, am aflat că a plecat prea devreme dintre noi. Mihaela se afla tot în trecere, făcuse o voltă pe la casa părintească între două drumuri europene, aşa că nu era tocmai momentul potrivit pentru un interviu. A rămas pentru altă dată şi, dacă tot s-a inventat internetul... Prin urmare, suntem onoraţi că putem oferi cititorilor noştri această reîntâlnire, fie şi prin intermediul cuvântului scris, cu una dintre cele mai respectate interprete de muzică folk a anilor '70–'80.

– Ce înseamnă Crâmpoia pentru dumneavoastră, doamnă Mihaela Bustuchină Vlaicu, dincolo de leagănul copilăriei, de părinţi, poate de prieteni şi de orice altceva de genul acesta?

– Sunt imagini legate de locul unde m-am născut şi care mi-au marcat existenţa. Poate cel mai frumos asfinţit de soare, cei mai impresionanţi ţurţuri de gheaţă şi cei mai frumoşi ghiocei i-am văzut la Crâmpoia. Miracolul radioului pentru mine a început tot acolo, când aşteptam cu nerăbdare povestea de la ora 20.00, şi când dinăuntrul „cutiei", „vocea" ne spunea „Noapte bună, copii"… Eu îi răspundeam politicos „noapte bună", fiind convinsă că m-a auzit! La fel ca şi miracolul micului ecran, căci tata fusese printre primii în sat care cumpărase un televizor. Primele mele emoţii au rămas tot acolo, la Crâmpoia, ca în ziua când îl aşteptam pe tata să-mi aducă rezultatul de la examenul de admitere la Facultatea de Medicină din Bucureşti. Şi când vechiul şi unicul autobuz de la Roşiorii de Vede sosise, tata îmi adusese aminte fraza pe care o pronunţasem în orele dinaintea examenului, când traversam împreuna cu el Podul Grant: „Pornim la lupta cruntă!" Apoi adăugase: „Ai reuşit, fata noastră!"

– Cum se mai vede România de la Paris? Vreau să spun, cum se vede prin ochiul românului stabilit acolo de ceva ani, decenii chiar, nu al francezului supus periodic manipulării media.

– În primul rând încerc să rămân eu însămi. Numai aşa, de aici de departe, de peste douăzeci de ani, „ochiul meu de român" poate privi România, poate rămâne în contact cu orizonturile ţării, nu cade în ispitele dezrădăcinării şi parcă se simte şi mai aproape de răsuflarea românească. Mirarea mea permanentă faţă de lume este şi va rămâne la fel de mare, ca şi iubirea mea de oameni, o iubire reală, pentru care sunt în stare să mă dăruiesc până la uitarea de sine. Altfel nu alegeam meseria de medic. Am păstrat legătura cu România, mai ales că părinţii sunt în ţară. Vin destul de des să îi văd. Am păstrat în memorie toate frumuseţile ţării, căci aceste imagini sunt legate în mod direct de tinereţea mea. Amintirile frumoase nu se uită niciodată.

– Cred că aţi avut de ales, la un moment dat, între cariera muzicală şi cea strict profesională, de medic. A existat sau nu un timp critic, să zicem aşa? Şi dacă da, cum aţi raţionat? Ce v-a determinat să optaţi pentru medicină, trecând în plan secundar o artă care vă adusese deja, hai să-i zicem, celebritate?

– La 18 ani, fiecare tânăr poate că visează să ajungă celebru. Aşa mi s-a întâmplat şi mie. Totul a început când, cu banii de bursă daţi de Liceul „Ion Minulescu" din Slatina (cu care trebuia să plec într-o tabără de vară), mi-am cumpărat o… chitară. Îmi pregăteam examenul pentru intrarea la Medicină şi, în acelaşi timp, compuneam cântecul „Caii mei albaştri", cu care m-am lansat. Îmi plăcea şi să scriu. Profesorul de limba română mă şi vedea la

Doctor în Ştiinţe medicale, medic neurolog la Spitalul Universitar Pitié-Salpêtrière, Paris, unul dintre cele mai mari spitale din Europa, totodată cercetător la L'Institut Hospitalo-Universitaire şi la L'Institut du Cerveau et de la Moelle Épinière (Institutul pentru măduvă şi creier), aparţinând de Universitatea „Pierre et Marie Curie", de la Pitié-Salpêtrière, Paris.

Facultatea de Litere. Dar părinţii nu prea aveau încredere în viitorul meu ca „artistă”. M-au lăsat să aleg, iar eu nu am ezitat niciun moment: îmi doream să fiu medic, iar muzica să rămână totuşi o pasiune care să mă ajute în mod indirect în viitoarea meserie. Ce doctor nu are nevoie de o „fărâmă de respiraţie optimistă”? Muzica îmi menţine moralul, este propria mea terapie, chiar după mulţi ani de carieră medicală.

– Relataţi-ne, vă rog, o întâmplare aparte, ceva hazliu sau în orice caz memorabil, care nu se poate uita, din anii când eraţi nedespărţită de chitară, cei mai frumoşi, îmi imaginez, din întreaga viaţă.

– Am o mulţime de amintiri din această perioadă. Dar pentru interviul din această revistă am ales următoarea întâmplare: cântasem la un spectacol ce se ţinea la Sala Polivalentă din Bucureşti. Am salutat publicul şi mă pregăteam de ieşirea de pe scenă. În culise, totdeauna cineva avea grijă să îmi spună: „Du-te înapoi pe scenă, te cheamă la bis.” (Ca de obicei, emoţia de la sfârşitul concertului mă făcea să nu pot auzi aplauzele, ca şi cum urechile mi se astupau în mod brutal.) Am revenit pe scenă, dar în momentul în care mă pregăteam să cânt, a apărut în faţa mea un militar. Ţinea în mâini un buchet de gladiole ce se întindeau între el şi mine, ca un mare covor roşu... Apoi, florile au dispărut odată cu el, iar în momentul acela, am auzit un hohot de râs ce se răspândise din gurile celor două mii de spectatori!!! Din cuşca sufleorului, se vedeau doar câteva vârfuri de gladiole...

– Între Franţa şi România, ce a contat de aţi decis să pariaţi pe un nou început acolo, în *Ville de la Lumière*, Oraşul luminilor, dar de unde România se vede, uneori, atât de întunecată, cel puţin în ochii unor politicieni şi mărunţi lideri de conjunctură?

– Am plecat din România după Revoluţie, în 1992. Înainte să plec, l-am recitit cu atenţie pe **Albert Camus**, care a încercat să situeze condiţia de „exilat”, căci el nu suporta mutilarea identităţii omeneşti. Şi am realizat, încă o dată, că trăiam într-o lume în care „nimeni nu mai auzea pe nimeni”. Plecarea mea în străinătate a fost motivată de faptul ca voiam să îmi termin teza de doctorat. După o carieră de neurolog în România (Institutul de Medicină şi Farmacie, Universitatea „Carol Davila” şi Spitalul „Gheorghe Marinescu” din Bucureşti), a trebuit să îmi reclădesc una în Franţa. Din fericire, am păstrat un profil academic şi astfel am putut transmite celor tineri interesul pentru neurologie. Este una dintre cele mai mari satisfacţii profesionale din toată cariera mea!

– Vă veţi întoarce cândva în România sau, în afară de părinţi, nu vă mai leagă nimic pe termen definitiv, ca să mă exprim astfel, de ţara noastră?

– Înainte să vă răspund la întrebare, nu pot să mă abţin să nu fac doar o constatare: zilele, anii galopează cu o viteză incredibilă! Îmi dau seama când îl privesc pe **Andrei**, fiul nostru, care a terminat studiile de Medicină la Universitatea Paris VI şi care, în momentul de faţă, îşi face specializarea în Psihiatrie. Nu ştiu de ce am impresia că în fiecare clipă o iau de la capăt, că viaţa mea este ca o luptă nesfârşită în căutarea destinului. Acest destin mai puternic şi mai imprevizibil decât toate teoriile ştiinţifice (mai nou, mă ocup de genetică şi epilepsie la ICM, *L'Institut du Cerveau et de la Moelle Épinière*, Institutul pentru măduvă şi creier, Universitatea „Pierre et Marie Curie”, Pitié-Salpêtrière, Paris)! Credeţi că există în destinul meu o fereastră de noroc? Dar care este adevăratul sentiment al celor ce trăiesc într-o ţară în care trebuie să munceşti dublu ca să fii recunoscut doar o dată sau, uneori, deloc? Adevărata fericire este când te poţi uita în ochii părinţilor şi mărturisi tot ce simţi, ca pe vremea copilăriei. Şi, cum spunea **Brâncuşi** undeva: „Când nu mai suntem copii am şi murit”... Greu să răspund căci, în realitate, nu ştim nici ce ni se va întâmpla peste o secundă! Melancolia sălăşluieşte în om ca o nostalgie a propriilor lui cerinţe. Şi totuşi, apropo de **William Faulkner**, *Ramura verde*: „Sunt înrădăcinat ca un arbore. Oricât de mort voi fi, acest pământ care mă leagă mă va găsi în viaţă.”

– În final, vorbiţi-ne, vă rog, despre planurile dumneavoastră pentru viitorul apropiat şi să încheiem cu un cuvânt adresat

23 august 2013, acasă la Crâmpoia, împreună cu părinții și cu realizatorul interviului de față.

cititorilor „ProARME”, dar nu în ultimul rând posibililor fani care vă vor regăsi aici, şi care încă vă caută, îmi imaginez, pe *youtube* sau oriunde altundeva se poate asculta vreunul dintre cântecele dumneavoastră atât de îndrăgite cândva.

– Cred că fără planuri, viaţa ar deveni imposibilă, iar eu de imaginaţie nu am dus lipsă niciodată. Forţa şi slăbiciunea există în fiecare dintre noi, iar una are nevoie de cealaltă. Nu se spune că extremele se atrag? Astfel se creează un echilibru, unul de care aveam atâta nevoie. Şi dacă aş pune în aplicare ideea de a publica o carte? Iată un adevărat plan pentru viitor! Oare, nu orice ţipăt de conştiinţă, ori de unde ar veni, trebuie ascultat? Şi asta mai ales în timpurile noastre! Poate că dezvăluirea singurătăţii mele îi va impresiona pe câţiva cititori. *Pasărea* lui **Brâncuşi** este *măiastră* pentru că a renunţat la atribute şi pene, pentru că a schimbat greutatea albă a marmurei pe silueta unei suliţe înălţate spre nori, spre văzduhuri, ca o replică absolută dată pământului. Iar strict pentru cititori spun că, uneori, suntem înşelaţi de ideal, trebuind să ne trezim şi, mai ales, să nu tăcem! Din această perspectivă, **Heraclit**, vorbele lui, mai exact, au fost pentru mine un reper: „Pentru ce spui că e imposibil să faci ceva? Totul e posibil. Fără speranţă n-o să dau niciodată peste cele nesperate”. În concluzie, deci, orice este posibil.

Amintiri din stagiul militar

„Domnul principal” și licența la Drept

de **Bogdan Stoica**

În acel an, în care pentru ultima dată stagiul militar era obligatoriu la noi în ţară, tinerii se zbăteau să apuce un loc în Armata Română sau, din contră, încercau să scape de ea. Eu, care făceam parte din prima categorie, într-una din permisii, aflându-mă pe scaunul frizerului şi cerându-i să mă tundă scurt, milităreşte, acesta m-a întrebat:

– Dar ce, eşti în armată?

– Da! Ce, nu-ți place armata?

– Eu, a zis frizerul, după ce am făcut armata, mă întreba lumea prin târg: „Bă Ioane, ai făcut armata?!” Şi le răspundeam că da, iar ei ziceau: „Prost eşti bă, Ioane! Ce faci cu ea, că oricum se va scoate de tot”.

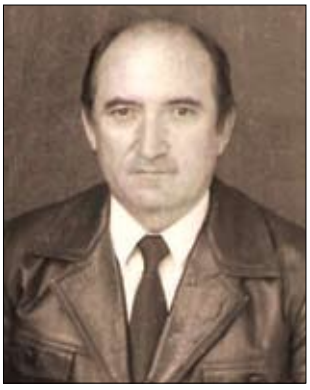
– Serios?! am zis eu.

– Da, dar apoi am început să le spun că n-am făcut-o, iar alţii ziceau: „Prost eşti bă, nu se ştie când vei avea nevoie de ea!”…

Trecând peste dilema frizerului, trebuie să spun că pe atunci încă n-o făcusem, abia după unele intervenţii, pe la un sfârşit de februarie, m-am trezit încorporat laolaltă cu mai multe personaje cu profesii din coada nomenclatorului, adică sondori, sudori, tinichigii, de diverse etnii: lipoveni, romi, români, unguri, cu toții aliniați lângă cei de la plutonul de terişti, care erau absolvenţi de geografie, fizică, sport etc. Eu terminasem deja o facultate şi urma să-mi susţin licenţa la cea de-a doua, anume la Facultatea de Drept absolvită și aceasta cu un an înainte, însă eram puţin încurcat de armată, deşi aş fi vrut să împuşc doi iepuri deodată. În situaţia mea, aceea de a susţine licenţa, însă numai la prima facultate, mai erau vreo câţiva soldaţi. După depunerea jurământului, ne-au repartizat din „unitatea-mamă” prin unele unități dependente de aceasta sau subunităţi ale acesteia. Așa că, la un moment dat, m-am trezit într-un dormitor de zece persoane, ceea ce reprezenta o evoluţie, pentru că veneam dintr-unul de 40 de paturi ocupate. Nu mi-a fost greu nici în primul dormitor, pentru că în urmă cu vreo opt ani, studiam la un liceu de profil, aşadar eram obişnuit cu uniforma, cu programul, internatul, încolonatul pe străzi şi biletele de voie, dar şi cu poker-ul, împrumutatul hainelor, fugitul în discoteci, mâncatul la comun etc. După această redistribuire, ne-am împărţit poreclele de neevitat în astfel de grupuri, majoritatea provenite din regnul animal: Calu’ a revenit unui lungan, Elanu’ unuia cu faţă blajină, Şoldo unui moldovean şi aşa mai departe, în timp ce eu o am primit-o pe cea de Axinte, datorită unui fes pe care-l purtam noaptea, când era ger, fiind sensibil de urechi. În această nouă formulă, am încercat eu să aprofundez materia Dreptului civil mai mult pe la duşuri, unde era liniște şi puteam ţine lumina aprinsă cât voiam, fără să-mi deranjez colegii. Cel care răspundea de noi era un plutonier adjutant principal care nu suporta să i se spună nici şefu’ – ceea ce îmi permit să fac acum –, nici domnul plutonier, nici domnul adjutant, ci numai „domnul principal”, şi avea biroul într-o clădire separată de dormitorul nostru, unde existau mai multe încăperi, din care una dotată cu televizor, combină muzicală, frigider, pat, chiuvetă etc. Aici sta pemanent un soldat care, fie noapte, fie zi, răspundea la telefon, ţinea cheile celorlalte încăperi din subunitate, primea inspecţiile neanunţate şi era responsabil de diverse documente. Locul era râvnit de mulţi care-şi doreau liniște, însă evitat de ceilalți, care nu sufereau să fie legaţi de un telefon şi preferau mai multă libertate de mişcare. Se auzise că soldatul, care stătea acolo de ceva vreme, tocmai dorea să scape de această nobilă şi permanentă sarcină şi că unul mai „pilos” dintre noi o dorea, ca să beneficieze de atmosfera intimă necesară când ar fi venit prietena lui la vizită. Camera „all inclusive” era ca şi dată când am zis să fac și eu o ultimă încercare, fiind singurul nebun care țineam să fiu acolo pentru a învăța:

CONTINUARE LA PAGINA 21

Şarja de la Robăneşti.
Povestea unei fotografii

de colonel (r)
Matei Dumitru

La 10 noiembrie 1916, Escadronul III al Regimentului 9 Roşiori se avânta în memorabila şarjă asupra unei baterii de artilerie germană, care trebuia să deschidă drum liber înaintării coloanelor germane pe şoseaua Craiova–Balş–Slatina. Comandantul escadronului şi roşiorii săi au pornit în şarjă conştienţi de misiunea lor, hotărâţi să execute fără şovăire ordinul de luptă dat de comandantul Regimentului 9 Roşiori, care cerea ca „un escadron de cavalerie să şarjeze bateria de artilerie inamică" de la pădurea Pârşani. Despre acest act de bravură ostăşească s-a scris mult şi nu totdeauna cu obiectivitate, unii autori minimalizând rezultatul sacrificiului roşiorilor care „au năvălit asupra tunurilor germane". Cert este că sacrificiul roşiorilor Escadronului III din Regimentul 9 Roşiori a dat posibilitatea Diviziei 1/17 Infanterie să treacă Olteţul şi Oltul şi să se consolideze în apărare pe malul stâng al Oltului, la Slatina.

…Trupele germane reuşiseră să înfrângă rezistenţa Diviziei 1 Infanterie din defileul Jiului şi să surprindă pe comunicaţia de cale ferată Divizia 17 Infanterie care se deplasa spre Târgu Jiu, nimicindu-i forţele. Din resturile celor două divizii s-a format Divizia 1/17 Infanterie, care se retrăgea pe valea pârâului Teslui şi, în dimineaţa zilei de 10 noiembrie, intrase pe comunicaţia Craiova–Balş, în zona localităţii Pârşani, lăsând o ariergardă pe pantele de la est de Teslui. În sprijinul ariergărzii a fost dată o baterie de artilerie uşoară, care executa foc pe comunicaţie pentru a întârzia înaintarea inamicului. În sprijinul Diviziei 1/17 Infanterie, aflată în retragere, a fost trimisă Brigada 2 Roşiori, pe comunicaţia Caracal–Robăneşti. De la Popânzăleşti, Regimentul 9 Roşiori a intrat în localităţile Golfin–Lăcriţa, iar Regimentul 4 Roşiori a continuat marşul prin Bojoiu–Robăneştii de Jos. În aceeaşi zi, trupele germane care ocupaseră Craiova pornesc spre Slatina, având posibilitatea să ajungă din urmă Divizia 1/17 Infanterie şi să-i creeze mari dificultăţi la punctele obligate de trecere de la Olteţ şi Olt. Obstacolul neprevăzut de pe comunicaţie a obligat inamicul să trimită un detaşament pe comunicaţia Robăneşti–Bojoiu–Popânzăleşti, cu misiunea de a întoarce flancul stâng al ariergărzii Diviziei 1/17 Infanterie şi a facilita înaintarea coloanei germane. Acest detaşament a întâlnit rezistenţa îndârjită a ostaşilor Regimentului 4 Roşiori, care descălecaseră şi luptau ca infanterişti. Din rândul apărătorilor au căzut eroic peste 30 de roşiori, între care sublocotenentul Bălteanu Rene, locotenentul Văcăreanu, căpitanul Dinu C.

Crucea eroului Gheorghe Donici, de la Robăneşti

Bateria de artilerie de la Spineni executa foc la vedere asupra coloanei inamice, dezorganizând-o, şi comandantul german a hotărât ca o baterie din Regimentul 277 Artilerie să execute foc de contrabaterie pentru a reduce la tăcere tunurile româneşti ce-i stânjeneau mişcarea. Locotenentul Emil Mora, trimis în recunoaştere de către comandantul Regimentului 9 Roşiori, raportează că bateria inamică ocupă poziţie la vest de pădurea Pârşani, iar comandantul hotărăşte ca un escadron să şarjeze bateria inamică, fără a nominaliza care anume. Căpitanul Alexandru Filitti, comandantul escadronului III, se oferă voluntar să şarjeze, raportând: „Escadronul al III-lea este gata". Au cerut permisiunea să participe la şarjă locotenenţii Emil Mora, care făcuse recunoaşterea, şi Jules Roşca, adjutantul regimentului, iar sergentul voluntar Gheorghe Donici, în vârstă de 67 ani, veteran al Războiului pentru Independenţă, a primit de la comandantul escadronului permisiunea de a şarja alături de dânsul.

Escadronul a plecat de la Lăcriţa în coloană, pe firul văii râului Vlaşca, până la comunicaţia Lăcriţa–Mică–şoseaua Craiova Balş, apoi, ieşind din vâlcică, au urmat comunicaţia şi escadronul a luat formaţia de atac cu plutoanele desfăşurate în linie.

În faţa lor se vedeau tunurile germane şi trupele oprite pe şosea, nu însă şi mitralierele germane, care făceau siguranţa apropiată a bateriei aflate în poziţia de tragere. La comanda căpitanului Filitti, roşiorii au pornit în galopul şarjei, iar mitralierele duşmanului au intrat în acţiune, secerând mai întâi frontal escadronul, apoi, pe măsură ce acesta se apropia, oferea flancul drept mitralierelor, al căror foc necruţător a stopat pentru totdeauna elanul a 92 dintre cei 110 roşiori porniţi în şarjă. La pânza de

foc ţesută de mitraliere se adăuga focul executat de infanteriştii germani, care luaseră poziţie de luptă pe marginea şoselei. În apropiere de colţul de sud-vest al pădurii Pârşani a căzut sergentul-erou Gheorhe Donici, lovit în plin de un snop de gloanţe, în vreme ce bravul său comandant, rănit la picior, a continuat galopul până în apropierea şoselei pe care se afla inamicul, când o grenadă aruncată de un infanterist a explodat sub calul său omorându-l. Şarja se terminase tragic şi escadronul căpitanului Filitti a intrat în paginile glorioase ale istoriei cavaleriei române cu misiunea îndeplinită, căci artileriştii germani, văzând pericolul care se îndrepta spre ei, au părăsit în grabă poziţia de tragere.

Capturat de inamic, comandantul rănit a fost urcat într-o căruţă, spre a fi dus la comandantul german, însă un proiectil tras de tunurile româneşti explodează în apropiere şi omoară un cal de la căruţă. Şi de data aceasta căpitanul Filitti a supravieţuit, iar generalul Kühne, comandantul Corpului 54 de Armată german, venit să-l vadă pe cel care a fost capabil de un asemenea curaj, îl admonestează spunându-i că „astăzi nu se mai şarjează”, însă viteazul căpitan îi răspunde: „Am executat un ordin şi, apoi, mi-am îndeplinit misiunea, deoarece tunurile dumneavoastră nu se mai află în poziţie”.

Apreciind bravura adversarului, generalul oferă automobilul său pentru a-l trimite la spitalul militar din Craiova. Între timp, pe câmpul de luptă se instalează liniştea. Trupele Diviziei 1/17 Infanterie, scăpate de presiunea inamicului, organizează apărarea pe malul stâng al Oltului. De aici se vor retrage numai sub ameninţarea inamicului care trecuse Oltul pe la Stoeneşti, ameninţând flancul stâng al diviziei. Cei seceraţi de focul mitralierelor inamicului sau de focul artileriei noastre, precum şi cei căzuţi în luptele de pe şoseaua Robăneşti–Bojoiu, au fost duşi la Caracal, unde nemţii au organizat un cimitir militar, lângă cimitirul local. Un monument din bronz, pe un soclu din piatră cioplită, înconjurat de crucile celor 147 eroi ai naţiunilor învrăjbite, odihnesc acum în eternă înfrăţire, primind în fiecare an, la Ziua eroilor, florile recunoştinţei noastre. Se află acolo 67 de ostaşi români cunoscuţi şi 48 necunoscuţi, 17 germani, 10 unguri, un turc, un evreu şi un doctor austriac. Locul unde a căzut sergentul erou Gheorghe Donici este marcat de o cruce monumentală, dintr-un bloc de piatră, amintind trecătorilor că acesta „a căzut eroic năvălind vitejeşte asupra tunurilor

Roșior căzut la Robănești.
Foto: lt. Ernest Lane

duşmane”, iar pe marginea şoselei Robăneşti–Bojoiu, se află un monument de bronz, înfăţişând un roşior avântat în şarjă. Pe plăci de marmură aşezate pe soclul monumentului sunt trecute numele căpitanului Filitti, al sergentului Gheorghe Donici, ale altor ofiţeri şi ostaşi din Regimentele 4 şi 9 Roşiori.

După ani de zile, soarta i-a adus faţă-n faţă pe doi dintre foştii combatanţi. Aflat în concediu la Nissa, un fost artilerist din bateria germană, auzind vorbă românească, intră în discuţie şi spune că a fost în România, apoi povesteşte că nişte nebuni au atacat cu cavaleria tunurile lor. „Eu comandam acei nebuni”, spune colonelul Alexandru Filitti. La 15 ani de la celebra şarjă, fostul artilerist, locotenentul în rezervă Ernest Lane, îl vizitează la Bucureşti pe colonelul Alexandru Filitti, devenit inspector al cavaleriei, şi-i oferă o fotografie făcută de el după şarjă: un călăreţ căzut cu calul său la marginea drumului, și care nu poate fi altul decât viteazul sergent Gheorghe Donici, aflat alături de comandantul escadronului.

Fotografia a fost oferită şi „Revistei Cavaleriei”, care a publicat-o în al doilea număr al său, în anul 1932, împreună cu articolul locotenent-colonelului Td. Radu, martor tăcut al întâlnirii dintre cei doi foşti combatanţi. Al. Filitti, avansat până la gradul de general locotenent, a oferit fotografia tânărului scriitor militar Mircea Radina, care a publicat-o în cartea *Șarja nemuritoare. Voluntarul Gheorghe Donici*, apărută la Editura Militară, în 1978. Alături de şarja de la Prunaru, şarja de la Robăneşti înscrie o pagină glorioasă în istoria armatei române şi este un exemplu de sacrificiu şi patriotism fierbinte al ostaşului român.

CONTINUARE DE LA PAGINA 2

În fine, ceea ce vreau să mai spun acum, când am văzut că, încet dar sigur, exact cum zice la scripturi, lumea va redeveni o singură turmă, sub ciomagul unuia şi aceluiaşi păstor global şi, deci, vom vorbi iarăşi o singură limbă – sper ca de data aceasta să fie limba română, necum engleza, cum se zbuciumă unii! –, parcă îmi este şi milă de sărmanii rasişti. Cum şi-ar putea imagina ei oare că, în luptă cu rezistența lucrurilor, voința lor oricum limitată va ieși, la finalul finalului, biruitoare?

Aşa că, uitându-mă încă o dată la fotografiile de cuplu ale noilor noştri prieteni, după ce atunci, în clipa cea de graţie, le-am urat „casă de piatră!”, ca la români, de astă dată mai zic doar atât:

Fie ca frumuseţea să triumfe, izvorul înţelepciunii să nu sece niciodată, iar îndrăgostiţii lumii să rămână veşnic tineri! Indiferent de rasă, de religie, de naţionalitate şi de tot. În fond şi la urma urmei, doar de aceea ne-am născut pe Terra şi nu pe planeta Marte, altminteri poate că cine ştie…

Arta torturii la români.
„Fenomenul” Pitești

de **Mihai Dragnea**
www.revistahiperboreea.com

„Fenomenul” Pitești a reprezentat un experiment de reeducare și consta în distrugerea psihică a individului. Această „operațiune” a început în 1949, la închisoarea de la Pitești. Securitatea a pus la cale un plan pentru lichidarea rezistenței morale a deținuților politici, după modelul lui Anton Makarenko. Experimentul a încetat în anul 1952. Acest plan presupunea reeducarea tuturor opozanților politici în spiritul comunist, prin ștergerea vechii identități a fiecăruia și înlocuirea ei cu una nouă, tipic bolșevică. Deținutul nu trebuia să se „vindece” după eliberare, urmând a-și însuși un comportament comunist. Planul va fi posibil doar cu ajutorul torturii neîntrerupte și a sistemului torționar, când călăul stătea în aceeași celulă cu victima, până la îndeplinirea obiectivului propus. Suferința continuă făcea ca deținutul să își piardă personalitatea și demnitatea umană, ajungând la slăbiciune interioară, fapt ce favoriza implementarea în psihicul deținutului a unei conştiinţe sociale tipic comuniste. Astfel, tortura deţinuţilor era un mijloc, și nu un scop. Prin denunțare, din cauza torturii neîntrerupte, cei chinuiți ofereau și numele altor așa-zișI „colaboratori” ai fostelor partide, mai ales ai Gărzii de Fier. Cei denunțați erau arestați la rândul lor de către Securitate și trimiși la Pitești, pentru reeducare. O parte din deținuți deveneau din victime „călăi” (torționari).

La acea perioadă, șeful Securității era cunoscutul Nikolski, fiind sprijinit de coloneii Dulgheru și Sepeanu. La penitenciarul din Pitești, director era căpitanul Dumitrescu Alexandru. Acesta va fi transferat la închisoarea de la Mărgineni, imediat după ce va lua sfârșit experimentul de la Pitești. Mâna dreaptă a căpitanului Dumitrescu era locotenentul Marina, un comunist convins, ce împărtășea idei anticreștine. Printre gardieni, care la rândul lor fuseseră cândva deținuți, cel mai de seamă era Eugen Țurcanu. Acesta a făcut parte din Frățiile de Cruce ale legionarilor, în perioada 1940–1941, urmând a părăsi Mișcarea Legionară după rebeliunea din ianuarie 1941 și a se înscrie în Partidul Comunist Român. Mai târziu, Țurcanu va deveni membru în Biroul Județean de Partid din Iași. Unul dintre foștii camarazi legionari ai lui Țurcanu, din anturajul lui Alexandru Bogdanovici (șef legionar), îl va denunța pe acesta în 1948, după o anchetă a Securității. Țurcanu va fi condamnat la șapte ani de închisoare corecțională, urmând a fi trimis la Pitești, unde va ajunge torționar, schingiuind sute de prizonieri, răzbunându-se pe Bogdanovici sub pretextul că acesta „aranjase” denunțarea lui. Dumitru Bacu explică motivele pentru care a fost aleasă închisoarea de la Pitești pentru acest teribil experiment. Penitenciarul se află lângă municipiul Pitești, în direcția N-V, în apropierea unui pârâu. Lângă complexul respectiv nu se afla nici o locuință, fapt ce a permis o bună desfășurare a ostilităților față de deținuți, în incinta penitenciarului. Tot Bacu ne mai relatează că studenții din penitenciar erau împărțiți în patru categorii.

În prima categorie intrau cei reținuți fără sentință judecătorească. În a doua categorie se aflau cei condamnați pentru delicate minore. În cea de-a treia se găseau deținuții ce reprezentau „dușmanii mai mici ai regimului”. În fine, în cea de-a patra categorie intrau opozanții convinși ai regimului, fie din vreun partid sau pur și simplu regaliști ori anticomuniști. Această împărțire avea ca scop bine definit izolarea „șefilor” față de categoriile minore, pentru a împiedica o eventuală comunicare între deținuți și astfel, a crea o stare de incertitudine în psihicul fiecărui deținut. Corespondența cu familiile prizonierilor și rudele acestora vă fi suprimată. Procesul reeducării de la Pitești avea patru faze:

1. „Demascarea externă”, unde deținutul trebuia să-și arate credința și loialitatea față de partid, ideologia comunistă și față de Organizația Deținuților cu Convingeri Comuniste (O.D.C.C.). Deținutul trebuia să mărturisească orice informație care putea ajuta la anchetă și să denunțe orice persoană care intrase în contact cu cel anchetat, din considerente politice sau sociale. Declarațiile erau făcute întâi verbal, în plină tortură, urmând a fi verificate de cineva din Comitetul de Reeducare, apoi notate în scris, semnate cu forța de către cel anchetat și trimise la Interne.

2. „Demascarea internă” presupunea denunțarea oricărui coleg de celulă sau din penitenciar, ce dăduse ajutor altui deținut, fie prin sprijin moral ori material, sau care făcuse afirmații defăimătoare la adresa regimului comunist, penitenciarului ori la adresa lui Țurcanu sau altor torționari. Această fază a procesului reeducării urmărea anihilarea morală a deținutului și distrugerea personalității și caracterului acestuia.

3. „Demascarea publică” era axată pe faptul că deținutul trebuia să renunțe la orice pasiuni și dorinţe, precum și la orice ideal propriu, începând cu familia, rudele, prietenii și terminând cu credința în Dumnezeu.

4. În ultima fază, deținutul era silit să conducă procesul de reeducare al celui mai bun prieten al său, devenind torționarul acestuia.

Tortura nu consta numai în forța fizică, ci era în primul rând una psihică, deținutul cedând într-un final psihic și ascultând necondiționat de torționarii săi, măcar pentru o clipă de liniște. După oprirea experimentului, se va organiza un așa-zis proces, care avea ca unic scop găsirea vinovaților pentru aceste evenimente fără precedent în istoria României. Comuniștii vor da vina pe legionari, prin persoana lui Horia Sima. Ei vor susține că acesta a ordonat unor legionari, ce se aflau în penitenciarul de la Pitești, să recurgă la un regim de teroare față de toți prizonierii, inclusiv față de camarazii lor gardiști. Cel mai bun exemplu era oferit prin persoana

fostului legionar Eugen Țurcanu, care va ajunge gardian în penitenciar și va aborda un comportament brutal față de prizonieri. Acest eveniment s-ar fi produs datorită lipsei de vigilență a administrației închisorii, urmând ca Securitatea să demaște acest plan „legionar” și să treacă la măsuri dure. Bineînțeles că aceste afirmații ale regimului comunist de la București erau niște aberații. Măsurile de securitate de la penitenciar erau foarte drastice, astfel că un asemenea plan era practic imposibil de realizat, fiecare mișcare a deținuților fiind controlată cu strictețe.

Majoritatea deținuților din penitenciarul de la Pitești erau legionari. Alături de ei se găseau și naţionalţărăniști, liberali sau evrei sioniști, ce fuseseră reținuți de către Securitate. Membrii O.D.C.C., în frunte cu Țurcanu, vor fi judecați și condamnați la moarte, pentru torturile acestora față de prizonieri. Acest proces va fi secret, la el neputând participa decât organele comuniste. Printre deținuți se găsesc persoane precum Alexandru Todea, Dumitru Bordeianu, Corneliu Coposu, Valeriu Gafencu, Ioan Ianolide, Eugen Măgirescu, Gheorghe Calciu-Dumitreasa, Constantin Oprişan, Mihai Iosub, Ioan Pintilie sau preotul Roman Braga. Nici măcar în gulagurile sovietice nu vom întâlni asemenea metode. Singurul stat unde vom putea observa procese similare de reeducare va fi China maoistă, unde, în închisorile de la Pekin, există un experiment asemănător. Acolo, toți deținuții erau reeducați printr-un proces similar, urmând a deveni comuniști convinși. La Pitești și Pekin, sistemul de reeducare avea aceleași planuri și anume transformarea deținuților în torționari și folosirea lor împotriva altor deținuți, până la atingerea scopului propus: reeducarea în spiritul comunist. Fenomenul Pitești va depăși în oroare, și nu în durată, reeducarea maoistă din închisorile de la Pekin.

Scaun de tortură din perioada medievală

Bibliografie

Bacu Dumitru, *Piteşti. Centru de reeducare studenţească*, Editura Cuvântul Românesc, Hamilton, 1989.
Ierunca Virgil, *Fenomenul Pitești*, Editura Humanitas, București, 1990.

Catrene patogene

de **Liviu Zanfirescu**

Clubul epigramiştilor „C. Pavelescu” Bucureşti

În timp ce unul… alţii...

Prezident vânând ovaţii
face baie de mulţime,
sinistraţi – bătrâni, junime
trec prin băi de… inundaţii.

Blestem

„Pădurea” a-nceput să moară
şi să se piardă în decor
când unii, practic, ne trădară,
făcându-se… cozi de topor.

Din dragoste

Formula „fă-te că munceşti”
ajunsă-i astăzi de poveşti,
dar un nepot mi-a dat fiori:
„Să nu te faci, ci chiar să mori!”

Unele

Sunt în Parlament femei
verticale, cu prestanţă,
dar şi fără de temei –
tari în clanţă.

Muncă pe brânci

Vor aleşii să ascunză
ale lor murdare mâini,
de la „tăietori de frunză”
pân’ la… ucigaşi de câini!

Moştenire

Un aforism ne-au mai lăsat
(venind din eşalonul doi)
cu glasul dulce-apăsat:
„La vremuri noi, tot noi!”

Metaforă

Gălăgie, ţipăt, ceartă
fac aleşii lucrătură;
Parlamentu-i gură spartă
sau e-n buget… în spărtură?

Peisaj românesc

Sinistraţii, disperaţi,
poţi de-acum să-i încadrezi:
la românii dezbinaţi
de… cianuri şi maidanezi.

Eşalonul doi PCR

Ne spun că să uităm trecutul,
dar le e frică de schimbare,
iar „revoluţia” li-i scutul
în… deziluzia cea mare.

Urcuş în carieră

La şef, o broască-nţepenită
în ruptul capului, de vrei,
nu poţi să o deschizi, de mită,
şi de câţiva maeştri-n… chei.

Esesistul[1]

de **Lucian Zamfirescu**

Berlin, 18 iulie 1944. O bulboană de apă neagră, vâscoasă, cu duhoare de stârv, îl prinse în gigantica pâlnie urlătoare şi dădea să-l înghită. Disperat, încercă să se opună atragerii spre tenebrele adâncului, însă cu cât se zbătea mai tare, cu atât mocirla puturoasă se făcea mai cleioasă, sleindu-i puterile. Istovit, simţi că sfârşitul îi este aproape, că nu mai poate lupta împotriva clipei fatale, că acesta i-a fost destinul. Cu o ultimă speranţă, sorbi lacom aerul pestilenţial şi privi deznădăjduit spre cerul plumburiu, căutând, încă, izbăvirea. Norii negri ca smoala, în dansul lor nebun, luară forma chipului schimonosit al lui Himmler[2]* din a cărui gură cu buzele subţiri, rânjite, izbucniră două fulgere îngemănate, două gigantice rune fosforescente, simbolul *SS*-ului, care despicară văzduhul. Strălucirea lor violentă îi arse ochii. Orbit, paralizat de frică, aşteptă izbitura trăsnetelor ucigaşe. Atunci se smulse din somn. Gâfâind, cuprins de frison, se ridică pe marginea patului şi rămase aşa,gârbovit, cu braţele căzute între genunchi. Clănţănind din dinţi, bâjbâi cu mâna după întrerupătorul veiozei de pe noptieră. Îl găsi, dar tot întuneric. Curentul electric era întrerupt. Apucă bricheta şi aprinse lumânarea din sfeşnic. Se uită la ceas: patru fără cinci. Din nou o noapte scurtă. A câta, oare? Şi câte vor urma?

De ceva timp, deşi se culca după miezul nopţii, îndopat cu sedative, trăia acelaşi coşmar. După numai câteva ore, se trezea ostenit, cu mirosul acela îngrozitor ce-i persista în nări încă mult timp. Aştepta cu teamă isprăvirea zilei când, doborât de oboseală, trebuia să meargă în dormitor. Patul devenise pentru el o cameră virtuală de tortură a cărei uşă de intrare era somnul. Cu tâmplele strânse parcă de un cerc de fier, amiralul Canaris se ridică şi, cu paşi nesiguri, trecu în baia luminată firav de zorii ce pătrundeau prin geamul jivrat al ferestrei înguste. Lepădă dezgustat pijamaua cu iz de sudoare acră. Îşi săpuni şi îşi frecă insistent cu buretele trupul slăbit, pentru a îndepărta imaginara mizerie în care se bălăcise în vis, apoi stătu îndelung sub jetul de apă rece al duşului. Îşi termină toaleta şi, oarecum reconfortat, se întoarse în dormitor. Îmbrăcă un pantalon de stofă de culoare închisă, o cămaşă de bumbac şi o vestă de lână tricotată. În adăpost era răcoare. Acolo avea să-l aştepte pe cel chemat de la Paris. Se uită la ceas. Până la sosirea agentului, îşi va petrece timpul citind sau lucrând ceva. Fluieră uşor şi cei doi teckeli sârmoşi, de care nu se despărţea niciodată, îşi părăsiră culcuşurile şi se lipiră de picioarele lui. Se aplecă şi le mângâie capetele. Urmat de căţei, porni spre subsol.

Pe când amiralul Canaris căuta să-şi alunge angoasa, o neagră limuzină Mercedes străbătea şoselele Prusiei în direcţia Berlin. Praful şi petele de noroi de pe caroseria maşinii, precum şi feţele ostenite ale celor doi pasageri, arătau că se venea de la mare distanţă. Un ochi versat ar fi putut observa că numărul de înmatriculare al automobilului se afla în evidenţa *Wehrmacht*-ului[3]. Cel care stătea în spatele şoferului, un bărbat între două vârste, de talie mijlocie, plinuţ, coborî geamul portierei, scoase dintr-un etui de piele de şarpe o havană şi se apucă să şi-o pregătească pentru fumat cu o trusă din oţel aurit.

– Rudy, poţi să fumezi, dacă vrei.

– Mulţumesc, *Herr Hauptmann*! răspunse tânărul de la volan, atent la şoseaua avariată de bombardamente şi refăcută în pripă.

Răcoarea brizei, ce pătrundea prin fereastra deschisă, mângâie tâmplele căpitanului, alungându-i starea de somnolenţă. Se lăsă pe spătarul moale al banchetei de piele şi, savurând aroma tutunului cubanez, începu să mediteze, din nou, asupra ciudatului ordin care-l aducea, tocmai în acele momente de cumpănă, în capitala *Reich*-ului.

În urmă cu trei zile, fusese convocat de guvernatorul militar al Marelui Paris, von Boineburg. Bătrânul general îi transmise rugămintea amiralului Canaris de a se deplasa la Berlin. Da, rugămintea, nu ordinul! Această chemare intempestivă l-a nedumerit întrucâtva, deoarece, amiralul, din luna februarie, nu mai era conducătorul *Abwehr*-ului[4]. Acum, îndeplinea doar secunda funcţie de şef de stat major al secţiei de spionaj economic al noului serviciu de informaţii militare, un surogat al fostului *Abwehr*, desfiinţat, structurile acestuia fiind absorbite de *R.S.H.A.*, deci de *SS*, sub directa oblăduire a lui Himmler. Poziţia amiralului, ca demnitar, începuse să se clatine încă din toamna lui 1942. Un incident, produs din neglijenţa sau de lipsa de abilitate a unui subordonat, un funcţionar superior, a determinat *Gestapo*-ul să pună *Abwehr*-ul sub lupă. Consilierul juridic, dr. Hans von Dohnanyi, fusese depistat de către un agent al poliţiei secrete că facilita evadarea unor evrei bogaţi în ţările neutre contra unor mari sume în aur şi devize. În urma unui flagrant, în aprilie 1943, poliţia secretă obţinu – ceea ce se credea imposibil! – un mandat de percheziţie la sediul *Abwehr*-ului. În seiful lui Dohnanyi se găsiră acte incriminatorii. Mai mult, în timp ce comisarii scormoneau prin birouri, generalul Oster, şeful direct al consilierului juridic, a fost surprins când încerca să ascundă un document cu conţinut acuzator. Generalul a fost reţinut pe loc. A urmat un şir de arestări. Dohnanyi, împreună cu familia, prietenii acestuia şi colaboratorii săi apropiaţi au fost întemniţaţi. Amiralul, în faţa acestui dezastru, solicită o audienţă lui Himmler. După un îndelungat timp de aşteptare, *Reichsführer*-ul îl primi.

Din prima clipă a întrevederii cu Marele Maestru al *SS*-ului, Canaris îşi dezavuă cu vehemenţă subordonaţii aflaţi în culpă, apoi îl imploră pe Himmler să oprească un proces cu efecte negative, din punct de vedere politic, asupra opiniei publice.

Himmler chibzui profund şi, în cele din urmă, satisfăcu doleanţa amiralului lăsând lucrurile în coadă de peşte. Pentru moment, *Abwehr*-ul, ca instituţie, fusese salvat, dar cu prestigiul, în faţa lui Hitler, ştirbit. Suspiciunile rămaseră. Buba se va sparge în februarie '44 când doi agenţi ai rezidenţei *Abwehr*-ului din Istambul, Erich Vermehren şi von Kletschkowski, care primiră ordinul să se prezinte la Berlin, fugiră la Cairo împreună cu familiile. Tocmai aflaseră că un coleg şi amic de-al lor, amestecat în afacerea Dohnanyi, fusese arestat. Preferară să dezerteze la britanici decât să fie anchetaţi de *Gestapo*. Acest eveniment, larg comentat de

[1] Fragment din romanul *Moise în labirintul cu oglinzi*, în pregătire.

[2] Heinrich Himmler – *Reichsführer* al celui de al III-lea Reich, comandant suprem al SS-ului. În structura SS-ului erau înglobate toate forţele poliţieneşti (*Gestapo, Kripo, Sipo*), serviciile de siguranţă ale statului naţional-socialist (*RSHA, SD*), regimentul care asigura paza şi protecţia lui Hitler (*Liebstandarte SS Adolf Hitler)*, unităţile de administrare şi pază ale lagărelor de concentrare (*Totenkopfstandarten*) şi, ca mari unităţi luptătoare, brigăzile de tancuri şi de infanterie motorizată *Waffen SS*.

[3] *Wehrmacht* – denumirea forţelor armate germane, între anii 1935–1945, compuse din: *das Heer* (armata de uscat), *die Kriegsmarine* (marina de război) şi *die Luftwaffe* (aviaţia militară).

[4] *Abwehr* – serviciul de spionaj şi contraspionaj al *Wehrmacht*-ului.

propaganda Aliaţilor, fu picătura care umplu paharul. Când Himmler îi raportă lui Hitler cele două defectări din Turcia, acesta suferi un acces de nebunie şi reacţionă drastic: emise un decret pentru dizolvarea *Abwehr*-ului, instituţie compromisă, şi încorporarea efectivelor acestuia în structurile *SS*-ului. *Reichsführer*-ul ieşi din cabinetul *Führer*-ului exultând. Demult aştepta această clipă! În sfârşit, marele său rival, Canaris, fusese redus la zero. Şi astfel, peste noapte, amiralul se trezi, din ditamai demnitarul, un slujbaş de rang mediu, subordonat lui Walter Schellenberg[5]. Deşi se afla la Paris, departe de locul desfăşurării intrigii, el aflase motivele prăbuşirii amiralului. Şi acum, Canaris îl chema la Berlin. Pentru ce? Şi, încă o ciudăţenie: von Boineburg îi atrase atenţia să nu se prezinte la biroul amiralului din Potsdam – Fiche, noul loc de muncă al lui Canaris –, ci la domiciliul acestuia din strada Betazeile. De ce? Întrebări la care, deocamdată, nu găsea răspunsuri.

După cei patru ani trăiţi în Franţa, contactul cu Germania era deprimant. Când plecase la post, la Paris, în iunie 1940, lăsase un Vaterland exuberant, îmbătat de parfumul florilor, dar mai ales de comunicatele militare care vesteau, aproape zilnic, victorii pe Frontul de Vest. Acum, era tot vară, însă ţara i se înfăţişa ca după apocalipsă. Oraşele prin care trecuse spre Berlin erau lovite crâncen de bombardamentele devastatoare ale Aliaţilor. Peste tot persista mirosul înecăcios de praf şi de fum, de cordită şi cloramină, pe care serviciile sanitare o împrăştiau din belşug peste ruine. La tot pasul erau impuse restricţii de circulaţie; resturile imobilelor năruite şi craterele făcute de bombe blocau accesul pe străzi şi bulevarde. Oamenii, îndeosebi bătrâni, femei, copii şi invalizi, puteau fi văzuţi numai între desele raiduri aeriene ale anglo-americanilor, când ieşeau din adăposturi pentru a forma cozi la centrele de distribuire a apei potabile şi a unor raţii mizere de hrană. Figuri răvăşite de spaimă, haine uzate pe trupuri anemice. Franţa, care suporta şi ea toate mizeriile războiului şi ale ocupaţiei, în comparaţie cu patria lui martirizată i se părea o oază într-un deşert.

– *Feldgendarmerie, Herr Hauptmann*! spuse şoferul şi reduse viteza.

În faţă, la vreo sută de metri, apăru o coloană de maşini supuse unui control al Poliţiei Militare. Rudy stopă în spatele ultimului vehicul din coloană şi coborî, cu o lavetă, pentru a şterge, cât de cât, caroseria Mercedesului, plină de praf şi de noroi. Ştia ce scrupuloşi sunt jandarmii faţă de aspectul exterior a tot ceea ce purta însemnele Armatei. Căpitanul, plictisit, îşi privi ceasul şi-şi spuse că acest baraj îi va răpi cel puţin 15 minute.

Pe contrasens, dinspre punctul de control, se apropie în trombă o motocicletă cu ataş, care frână pe acostamentul şoselei. Se vede că apariţia luxoasei limuzine suscitase curiozitatea jandarmilor. Din ataş sări un *Feldwebel* deşirat, cu o faţă prelungă şi colţuroasă, care traversă plin de sine şoseaua. Pe pieptul vestonului, prăfuit şi pătat de sudoare la subsuori, i se legăna binecunoscuta semilună metalică, la vederea căreia militarii de toate gradele fugeau ca dracul de tămâie. La una dintre butoniere purta însemnul negru-stacojiu de veteran rănit în luptă. Plutonierul, deşcă bătrână, dădu roată maşinii şi privi intrigat numărul de înmatriculare. După toate aparenţele, automobilul purta însemnele *Wehrmacht*-ului cantonat în Franţa. Civilul elegant, care-şi fuma impasibil havana şi nu părea deloc deranjat de prezenţa sa, îi punea nervii la grea încercare. Se aplecă în dreptul geamului lăsat al portierei şi, băgând pe fereastră o mână mare, cu degete noduroase şi palma bătătorită, obişnuită cu munca, ceru imperativ:

– Actele!

Căpitanul îi împinse uşor mâna şi scutură cu grijă, afară, scrumul trabucului, pentru a nu-şi macula costumul gris-fer. Apoi, tacticos, scoase documentele şi i le dădu, întrebându-l cu falsă candoare:

– Mă înşel eu, stimate *Feldwebel*, sau, înainte de toate, trebuia să saluţi şi să te prezinţi?

Derutat de siguranţa şi tonul ironic al civilului, subofiţerul îşi aruncă ochii pe ordinul de serviciu, fotografiindu-l scurt:

COMANDAMENTUL MILITAR AL MARELUI PARIS
GUVERNATORUL GENERAL

Domnul căpitan Otto Lentz se deplasează în garnizoana Berlin începând cu data de 16 iulie 1944.

Scopul deplasării : Misiune la R.S.H.A. – Mil. S.D. – Berlin.
Guvernatorul General al Marelui Paris
General, Wilhelm von Boineburg.

Subofiţerul confruntă ordinul de serviciu cu legitimaţia. Impresionat nu atât de gradul de căpitan, cât de locul misiunii arogantului ofiţer în ţinută civilă – R.S.H.A., Serviciul de Siguranţă al *Reich*-ului –, luă o poziţie rigidă de drepţi şi, pocnindu-şi tocurile cizmelor, afişă salutul nazist.

– *Heil* Hitler! *Herr Hauptmann*, *Feldwebel* Menzel la ordinele dumneavoastră! Vă rog să mă urmaţi! Vă deschid drumul…

– *Danke, Feldwebel*. Mă grăbesc, catadicsi să răspundă Otto Lentz, blazat.

Subofiţerul îşi înghiţi obida şi, cu maxilarele încleştate, îi înapoie documentele. Făcu stânga-mprejur, o luă la fugă spre motocicletă, sări în ataş şi se răsti la soldatul de la ghidon. Motocicleta făcu un viraj scurt, stârnind praful drumului, şi dispăru în direcţia punctului de control. Rudy ieşi din coloană şi porni în urma ei. La punctul de control, un locotenent, prevenit de subofiţer, îi salută şi le făcu semn de liberă trecere. Otto Lentz îi răspunse fluturând mâna în care ţinea trabucul. Locotenentul scrâșni din dinţi şi murmură înveninat:

– Porci esesişti!

[5] Dr. Walter Schellenberg – *Grupppenführer SS*, şef al *SD*. Licenţiat în filosofie, la 32 de ani, Schellenberg a fost cel mai tânăr general al *Reich*-ului.

Semnal

Cărțile FavoritE

După ***Pumnul de fier*** (*Phobos*, 2003), roman istoric de mare succes, bazat pe povestea de viaţă a fostului *Leutnant* **Gheorghe Cojocea** (1922–2012), ofiţer român format la şcoala *Wehrmacht*-ului, participant, ca simplu tanchist, în Bătălia de la Kursk (vara lui 1943), carte recomandată de specialişti ca „lectură obligatorie pentru cei interesaţi de istoria celui de-al Doilea Război Mondial”, scriitorul **Dan Gîju** revine cu o nouă poveste de front, la fel de reală, inspirată, de astă dată, din trecutul lui **Ioan Leonte** (*foto coperta 1)*, la rândul său fost *Leutnant* în *Wehrmacht* şi, caz unic în istoria armatei române din toate timpurile, pus în situaţia de a comanda, ca *Fahnenjunker* (cadet, viitor ofiţer), în timpul *Frontbeverung*-ului (stagiului de front), adică vreme de aproape 100 de zile (martie–iunie) ale aceluiaşi fatidic an ‘43 – pentru armatele Axei angrenate în Est –, un pluton de infanterişti nemţi aflat pe poziţie în prima linie, la doar câţiva kilometri de suburbiile Moscovei. Dincolo de aportul istoric, deloc de neglijat, aidoma ***Pumnului de fier***, chiar dacă mai puţin consistentă, ***Războiul lupilor păduchioşi*** rămâne o contribuţie de referinţă pe raftul oricum prea sărac al lucrărilor, fie şi romanţate, inspirate din „aventura” pe Frontul de Est a armatei române, în cea mai sângeroasă conflagraţie mondială posibilă. Vă recomandăm cu toată căldura acest roman, unic în peisajul publicistic românesc actual, apărut recent la Editura Favorit din București. Cartea are 192 de pagini, costă doar 16 lei și poate fi comandată pe adresa de e-mail **editura.favorit@yahoo.com**. (*P.P.*)

Poesis

de **Stella D. Perdix**

Decrepitudine

Când
râde viaţa
sufletul
adoarme –
pe mal
de râu
îşi leagănă
el, scoica

A iubit
un fulg
şi a părăsit
Lumea
o mână
de om –
în tradiţia
lăcomiei
şi-a strivit
sufletul

Totul merge
spre Neant!
ce să ceri
unui Pământ
subjugat
de inimi
împietrite?

Oamenii întorc
file îngălbenite
şi usucă
lacrimi
uitate

Cine n-ar vrea
să culeagă
flori?
însă buchetul
are gânduri
sinistre!

*

Se pare
că n-am înțeles
nimic
din mersul
lumii
oprit –
deși în
Lumea Tăcerii
Am vrut
să colind
Raiul –
dar
în grădina lui
înfloresc
floarea și
clipa iadului.

Nimic
n-am înțeles
din ce
am colindat
cu gândul
împăcării,
doar ura
sorbea
din cupa
ruinei
ochii iubirii.

*

Cine
va sta drept
la judecata
de Apoi?

9 iulie 2013

FOTOTECA ProARME

Inocenţă. Fotografie de *Karola Kim*

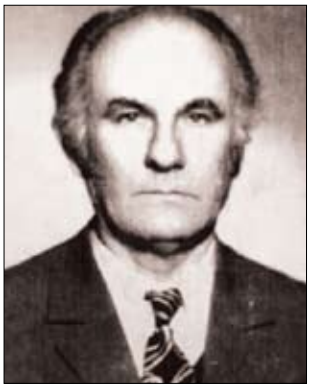
Fumigene

Cum am devenit, pentru prima dată în viaţă, OM

de **Marian Ioan**

Era prin vara anului 1963 (brrrr! în secolul trecut?!). Aveam 17 ani (ce cutezanţă!). Venisem acasă, în vacanţa de vară, de la Liceul militar „Dimitrie Cantemir”, din Breaza. Stăteam pe scările casei, când văd o zgaibă de fetiţă apropiindu-se. S-a uitat la mine lung, s-a învârtit în jurul meu, după care s-a răsucit pe un călcâi şi-un vârf, de parcă ea ar fi venit de la liceul militar, şi a plecat. După ceva vreme, apare mama şi mă întreabă de ce nu am vorbit cu Irinuca. Mă uit lung la ea, o întreb care Irinuca, iar mama îmi spune povestea. Irinuca era nepoata unei vecine. Nefiind copii de vârsta ei prin zonă, se cam plictisea şi venea toată ziua pe la mama. Mama îi tot povestea că are şi ea un băiat şi că, atunci când o să vină acasă, în vacanţă, o să aibă cu cine să se joace. În ziua respectivă, mama s-a dus la vecină şi i-a spus Irinucăi că i-a venit băiatul, să se ducă să se joace cu el, că e afară. După o vreme, Irinuca, fetiţa care se învârtise în jurul meu, s-a întors acasă bosumflată şi a întrebat-o pe mama: „Da’ ce, tanti, ăla e băiat? Ăla e… om!” Şi uite aşa, am devenit eu, pentru prima dată în viaţă, om. Nu am cunoştinţă dacă, după aia, am mai devenit vreodată.

de **Zaharia Potârniche**

Suprema Metaforă

Nu ştiu ce sunt!
Sunt doar un vis!
Nu ştiţi,
suntem metaforă
pe-acest Pământ,
aşa suntem clădiţi –
ne-acoperă abisul
gând cu gând,
precum misterul
unui jurământ.

O, voi,
voi muritori,
nu ştiţi
că El,
Stăpânul
Vastului Abis,
e tot Metaforă,
nu e un vis.
Supremul Bine
şi firesc
de pe catapeteasmă
şi altar,
cu-o dragoste
fără hotar.
În El
mă recunosc
în chip şi gând!

O, nu-l mai căutaţi
în zări,
în vaste şi necunoscute
depărtări –
El e în voi,
cei plăsmuiţi
din suflet şi noroi,
mici dumnezei
cu rost adânc
în gând,
ca să aduceţi
Raiul pe Pământ!
Raiul etern,
nu chinuri nesfârşite
şi Infern.
Și tu,
tu creatura Lui
plângi
pe ne-nsulfețita
grămăjoară de
când Nemurirea
e sădită-n noi
din veșnicia Lui
ca un altoi?

E Darul Lui
de taină
și de cânt,
iar tu îl duci cu tine
în pământ?!
Cu acest vis
ce este viața ta,
în întunericul
din
nepătrunsul tău
Abis?

14 octombrie 2013, de Sf. Cuv. Paraschiva

Michelangelo, *Capela Sixtină*, detaliu

Consemnări

Asociația Cadrelor Militare de Căi Ferate și Transporturi (ACMCFTp)

de colonel (r)
Valeriu Crețu

Înființată în 1992, ACMCFTp a hotărât, conform statutului, să se afilieze la Asociația Națională a Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere „Alexandru Ioan Cuza”, păstrându-și tradițiile moștenite de la așa numiții „lucrători drum de fier” (embrionul trupelor de căi ferate și transporturi militare din armata română), înființați prin Decretul domnesc nr. 1303/14 iulie 1873), care vor avea ca semn distinctiv (semn de armă, mai apoi „roata înaripată”, de unde și declararea, ulterior, a unor cadre, în semn de omagiu, drept „cavaleri ai roții înaripate”, între aceștia figurând generalii Ștefan Fălcoianu (primul director al Căilor Ferate), Ioan Culcer, Constantin N. Hârjeu, Ion Macri, Adrian Petruc și alții. Roată regăsită azi, când arma căi ferate este deja istorie, pe **insigna asociației**, care constă în scutul mijlociu, luat din fosta stemă a României Mari (însă fără coroana regală), fixat pe pieptul unei acvile aurii – simbolul onoarei și al curajului –, cu pliscul și ghearele roșii, acvilă care stă pe un mănunchi de fulgere albastre, simbolizând sistemul

de comunicare și dirijare ordonată a mijloacelor de transport, în plisc ținând, totodată, o cruce latină din aur, semnul credinței creștine a poporului român. În plin centrul ansamblului grafic, alb pe fundal roșu, este redat, fidel, după modelul tradițional, simbolul armei căi ferate și transporturi militare: roata cu aripi, deasupra acesteia, stilizat, în negru pe fundal albastru deschis, este un pod susținut de doi suporți intermediari, care sugerează o altă misiune de bază a trupelor feroviare, aceea de refacere a lucrărilor de artă distruse în război ori pe timpul calamităților naturale. În fine, la baza figurii (acvilei) se află o panglică desfășurată în semicerc, pe care, cu majuscule, este înscrisă denumirea asociației.

Sediul asociației se află în municipiul București, sector 1, strada Grigore Cobălcescu nr. 28, scara A, parter, camera 1. Filialele asociației își desfășoară activitatea în localitățile București, Iași, Timișoara, Aiud, Galați și Brașov, fiind în curs de constituire cele din Cluj, Focșani, Rm. Vâlcea, Craiova și Constanța, adică orașele în care, prin natura împrejurărilor, s-au stabilit cei mai mulți dintre ofițerii și subofițerii proveniți din arma căi ferate și transporturi militare.

ACMCFTp își desfășoară activitatea la sediul din Cobălcescu și la fiecare sediu de filială, la Cercul Militar Național, la Muzeul Militar Național „Regele Ferdinand I”, precum și în cadrul Regionalei CFR București, având în îngrijire Muzeul armei din cazarma Chitila, care deține în patrimoniu mai multe statui, portrete și colecții de

CONTINUARE LA PAGINA 30

Cînd ura dăunează grav sănătăţii

21 August 1968 şi 21 Decembrie 1989. Zbor şi prăbuşire; vivat/trăiască vs duşmănie/detestare/aversiune/antipatie. Şi un punct de inflexiune, 19 Noiembrie 1979, Constantin Pîrvulescu, Congresul al XII-lea al PCR

de **Cezar Pârlog**

21 august 1968. „Dragi tovarăşi, Plenara Comitetului Central al Partidului, Consiliul de Stat, Guvernul, reprezentanţii conducerilor organizaţiilor obşteşti, sindicate, tineret, femei, uniunile de creatori, au hotărît în unanimitate să-şi exprime deplina solidaritate cu poporul cehoslovac, cu partidul comunist cehoslovac". *(Aplauze şi urale, se scandează îndelung „Ceauşescu PCR! URA!").*

„Dragi tovarăşi, cetăţeni ai Ţării Româneşti. Pătrunderea trupelor celor cinci ţări socialiste în Cehoslovacia constituie o mare greşeală şi o primejdie gravă pentru pacea în Europa, pentru soarta socialismului în lume!" *(Aplauze prelungi, „URA!").* „Este de neconceput în lumea de astăzi, cînd popoarele se ridică la luptă pentru a-şi apăra independenţa naţională, pentru egalitate în drepturi, ca un stat socialist, ca state socialiste să încalce libertatea şi independenţa unui alt stat". *(Aplauze, „Ceaușescu și poporul!")*.

„Nu există nici o justificare şi nu poate fi acceptat nici un motiv pentru a admite, pentru o clipă, numai ideea intervenţiei militare în treburile unui stat socialist". *(Aplauze, şi urale de durată, „URA! URA!").*

„Delegaţia noastră de partid şi de stat care a vizitat săptămîna trecută Cehoslovacia s-a convins că poporul cehoslovac, că partidul comunist cehoslovac, clasa muncitoare cehoslovacă, bătrîni, femei, tineri, în unanimitate sprijină conducerea partidului şi statului pentru a asigura triumful socialismului în Cehoslovacia". *(Aplauze, se scandează îndelung „CEAUŞESCU – PCR!").* „Problema alegerii căilor de construcţie socialistă este o problemă a fiecărui partid, a fiecărui stat, a fiecărui popor. Nimeni nu se poate erija în sfătuitor, în îndrumător a felului în care trebuie construit socialismul! Este treaba fiecărui popor, şi noi considerăm că pentru a aşeza relaţiile dintre ţările socialiste, între partidele comuniste, pe baze cu adevărat marxist-leniniste, trebuie odată pentru totdeauna să se pună capăt amestecului în treburile altor state, altor partide!" *(Aplauze şi urale puternice, prelungite, „URA! URA! URA!", „Ceaușescu și poporul!")*.

19 noiembrie 1979. Congresul al XII-lea al PCR. Constantin Pîrvulescu: „Tovarăși, am fost uimit cum s-a desfășurat pregătirea acestui Congres și însăși Congresul. Cum se poate, tovarășe...", „Tovarășul Ceaușescu și-a permis ca să pregătească, încă înainte de Congres și tot timpul Congresului și la conferințe, ca să fie reales secretar general al partidului. Este fără precedent, tovarăși, în istoria partidului nostru și în istoria partidelor comuniste. De ce Ceaușescu se sustrage ca să fie ales membrul Comitetului Central și din cadrul membrilor Comitetului Central să fie reales? De ce? Pentru că Ceaușescu se sustrage controlului partidului. Caută să..." „URRRRAAA, URRRAAA!", „Ceauşescu realeeees!". *(Sala în picioare, strigă „URA!", aplaudă, scandează, "Ceaușescu, PCR!", "Ceaușescu și poporul!" , „URA!", „URA!")*.

21 decembrie 1989. „Dragi tovarăşi şi prieteni, cetăţeni ai Republicii Socialiste România. Mă adresez, în această seară, întregului popor al patriei noastre socialiste, în legătură cu evenimentele grave care au avut loc, în ultimele zile, la Timişoara. În zilele de 16 şi 17 decembrie, sub pretextul împiedicării aplicării unei sentinţe judecătoreşti legale, cîteva grupuri de elemente huliganice au organizat o serie de manifestări şi incidente, trecînd la atacarea unor instituţii de stat, distrugînd şi jefuind o serie de clădiri, de magazine, de clădiri publice, iar în ziua de 17 decembrie şi-au intensificat activitatea împotriva instituţiilor de stat şi de partid, inclusiv a unor unităţi militare". *(Puternice urale, „UUUUURA!", „UUUUURA!", „UUUUURA!").*

„Din desfăşurarea evenimentelor şi din declaraţiile unor participanţi la aceste evenimente, aceste grupuri aveau scopul de a provoca dezordine şi distrugerea instituţiilor şi bunurilor generale ale oraşului şi de a da semnalul unor asemenea acţiuni şi în alte centre". *(„UUUUURA! UUUUURA!").*

„Populaţia din Timişoara cunoaşte şi a văzut toate aceste distrugeri de tip fascist care au avut loc. Mă adresez tuturor cetăţenilor patriei noastre fără deosebire de naţionalitate cu chemarea de a da dovadă de o înţelegere deplină a situaţiei grave care s-a creat prin acţiunile teroriste de la Timişoara şi de a acţiona, în deplină unitate şi solidaritate, pentru apărarea socialismului, de a face totul pentru a nu se mai permite să se repete asemenea stări de lucruri. Vă adresez, dragi tovarăşi şi prieteni, dragi compatrioţi, chemarea de a întări colaborarea şi unitatea, de a face totul pentru libertatea, pentru construcţia socialismului, pentru bunăstarea poporului, pentru integritatea şi independenţa României!". *(Se strigă puternic; doar „UUUUURA! UUUUURA! UUUUURA!")*...

Da, „URA" s-a metamorfozat de la însufleţirea unei interjecţii pline de viaţă, de încărcătura unor enorme şi pozitive energii, asimilată cu un sincer trăiască!, vivat!, pe deplin meritat şi unanim recunoscut cîndva în toată lumea, totuşi prea efemer, ani de-a rîndul doar speculat şi valorificat, într-o simplă dar înverşunată „URĂ", văzută şi pe de-a-ntregul resimţită ca o vrăjmăşie, ostilitate, duşmănie, aversiune, antipatie, detestare şi cu mult mai mult decît o simplă ranchiună. Transformare care trece printr-un moment de inflexiune, în care bătrînul dezamăgit activist şi ani buni slujitor devotat al cauzei, urneşte cu o uşurinţă nespecifică vîrstei o pietricică. Dar aflată ea sus, chiar în vîrf de munte. De atunci pînă la final cu deplina nou-născută URĂ, eșafodajul se va rostogoli şi prăbuşi într-un vîrtej funest şi ameţitor ce va cuprinde totul într-un imens amalgam, elemente aparent disparate şi fără de vreo legătură între ele; politica externă cu a ei anvergură avută cîndva şi starea de spirit internă, nivelul de trai şi drepturile omului, sănătatea şi economia, realitatea unor realizări iluzorii şi reala ingrată cartelată prea controlată existenţă. URĂ ce a dăunat cu totul sănătăţii unei întregi societăţi pentru încă vreo cîteva generaţii, cu urmări şi reminiscenţe în întregime ştiute, dar redescoperite mereu şi mereu, chiar după zeci de ani şi pe deplin – deşi mult prea puţin contînd în întreaga economie a unui complex proces – a dăunat în mod particular şi „sănătăţii" unei persoane, N.C. În fapt, chiar catalizatorul şi activantul funebru al întregului fenomen.

Domnișoara profesoară[1]

Era un sfârşit cald şi plăcut de lună mai, în anul 1966.[1]Vitrinele oraşului ardelenesc Oradea erau invadate de tablourile cu absolvenţii liceelor de tot felul de profile, de meserii şi de cultură generală. An de an, această lună era dedicată unui asemenea eveniment major din viaţa oraşului, iar liceele se întreceau în a-şi etala dibăciile în estetica prezentării lor, în găsirea celui mai sugestiv citat, îndreptăţit a le reprezenta aspiraţiile. Revenisem în Oradea după doi ani, tot în luna lui armindeni, când se declanşa campania topo-geodezică. Atunci, ca şi acum şi înainte, pentru totdeauna, voi asocia mirosul teilor înfloriţi cu chipurile tinerilor absolvenţi ce îmi zâmbeau din vitrinele impecabil de curate ale oraşului. Mult mai frumoase erau însă fetele ce priveam pe viu, animând străzile. Înalte, zvelte, între care predominau blondele cu ochii în culorile cerurilor senine sau verzi, ca nuanţele pajiştilor. Erau, slavă Domnului, pentru toate gusturile! Nu te-ai fi putut îngrijora că ajungând în capitala ţării Crişurilor nu ți-ai fi găsit ursita. Doamnele „mai coapte" ca vârstă excelau în eleganță şi în menţinerea siluetelor după care îţi puteai întoarce privirile într-o reciprocă bucurie. Trăiam cu impresia că tot ceea ce vedeam în revistele de modă din vest, le revedeam într-o prezentare a modei aici, cu manechine vii defilând pe „Corso", altfel spus, pe Calea Republicii, cea mai importantă stradă comercială a oraşului.

Atmosfera şi starea de bine pe care o regăsisem după trecerea celor doi ani mă învăluise într-o mantie de speranţe că totul va fi din ce în ce mai bine. Mulţumit astfel de tot ce văzusem în scurta raită de recunoaştere executată cu scopul de a-mi clăti pur şi simplu ochii, mi-am zis că ar fi cazul să revăd şi iubita mea cofetărie de odinioară, „Crişul Repede", un local mixt unde se putea bea o „cafă", sorbi câte un mic coniac, să mănânci un cataif cu frişca şi să fumezi astfel încât să poţi tăia apoi fumul cu cuţitul, numai că, de astă dată, comparativ cu calitatea mea de fumător notoriu în urmă cu doi ani, devenisem nefumător, tot notoriu!

Am pus mâna pe clanţă şi am păşit înăuntru cu stângul, din superstiţie, hotărât, şi cu pasul apăsat, ca militarul de carieră. Am inspirat profund aerul din jur în care pluteau miresme de parfumuri fine şi deodorante mai deosebite faţă de ce puteai găsi pe piaţa noastră, aburi de cafea naturală şi arome de tutun de pipă puternic masculinizate. Mi-am rotit apoi privirea să depistez „piraţii". Să le văd musculatura vibrând de sub tricourile marinăreşti, strâns mulate pe corp, braţele pline de tatuaje, cu numele unor femei de moravuri uşoare întâlnite prin porturile lumii, stând tolăniţi, pufăind din pipe olandeze şi săgetându-mă cu priviri văduve din cauza ochilor pierduţi în bătălii; câte unul de fiecare tâlhar. Nimic din toate acestea. A fost pur şi simplu un joc al imaginaţiei mele ca să memorez mai bine acel parfum de vest turbat. Mirosul îmi revenea în timp util dacă eram în stare să mă pot concentra ca să-mi reamintesc povestea inventată. Altminteri, consideram „trenul" acesta pierdut şi trebuia să-l aştept pe următorul, numai că, în gara memoriei mele, trenurile soseau şi plecau când şi cum, fără niciun orar stabilit. O fată a venit şi a debarasat masa la care m-am aşezat. înainte însă şi-a cerut scuze pentru întârziere, fără ca eu să mă fi manifestat în vreun fel. Apoi, printre celelalte „singurătăţi" răspândite prin cafenea, mi-am zărit consăteanca de conjunctură, o tânără ce-şi exercita meseria de profesoară în aceeaşi comună, anume Tileagd, situată la vreo douăzeci de kilometri distanţă de Oradea, în care, împreună cu maiorul Saşa Man, ne stabiliserăm cantonamentul. Saşa Man era familist şi, de îndată ce luaseră copiii vacanţa de vară, şi-a adus familionul şi au tras la o gazdă aproape de centrul comunei, mai către partea asfaltată a acesteia. Întâmplarea a făcut că tot acolo, la Beoji Neni – transcrierea numelui acelei unguroaice este total neglijent, strict „ortodox" şi absolut fonetic, extras dintr-un străfund al memoriei mele auditive cu siguranţă, cea mai slabă dintre toate memoriile dacă mi se permite această extravaganţă de-a poseda mai multe memorii –, locuia în gazdă şi tânăra profesoară, stabilită cu aproape un an în urmă. Acolo, în curtea unguroaicei, neam cunoscut doar din vedere şi de la o oarece distanţă, să tot fi fost vreo cinci metri. Eu nu ştiam nimic despre ea, în timp ce Saşa Man „m-a tradus" pe dea-ntregul, fără ca profesoara să-i fi cerut aşa ceva, dar nu s-a arătat deloc plictisită de cele auzite, cum aveam să aflu mai apoi de la maiorul „turnător". Aşa că, atunci când am văzut-o în curte, stătea pe un taburet de bucătărie şi îşi înmuia picioarele într-un lighean, înainte de a trece la o şedinţă de pedichiură. Nici nu ne-am dat mâna, nici nu neam prezentat. Vorbeam platitudini. Ea

cu un accent puternic şvabo-nemţesc, făcând din limba română una mult mai plăcută auzului, mai îmblânzită, mai duioasă faţă de cea cu accente ţigăneşti, cum au început să vorbească mai toţi bucureştenii, inclusiv eu. A doua zi, l-am întrebat pe maiorul Saşa cum o cheamă pe vecina lor. Mi-a spus că n-a înţeles nimic, avea numele de familie... „kilometric de lung", iar prenumele – „dur ca diamantul". Dar soţia dumneavoastră cum îi spune? „Deocamdată, domnişoara profesoară, iar ea i se adresează cu doamna Man". „M-aţi lămurit buştean, tovarăşe maior", i-am răspuns lui Saşa, iar el, cu figura lui veşnic bonomă, și o gură pe care toate cuvintele ieșeau glazurate-n multă salivă, mi-a aruncat aşa, ca-ntr-o doară: „Hai sictir, tovarăşe locotenent!" Discuţia s-a desfăşurat sub cele mai bune auspicii, totuși, numai că acestea au fost cam toate informaţiile mele despre „domnişoara profesoară". Mint! Avea şi picioarele frumoase, dar şi

[1] Fragment din cartea ***Rânduri drepte din vremuri strâmbe*** de **Octavian Covaci**, Editura Tipografia INTACT, București, 2010, Capitolul II (*Hergard*), p. 85–97. Banda desenată de la paginile 15–18, care ilustrează acest material, este publicată în premieră, fiind realizată special de artistul și scriitorul militar Octavian Covaci pentru revista „ProARME", întru marcarea unei frumoase aniversări. (*N. red.*)

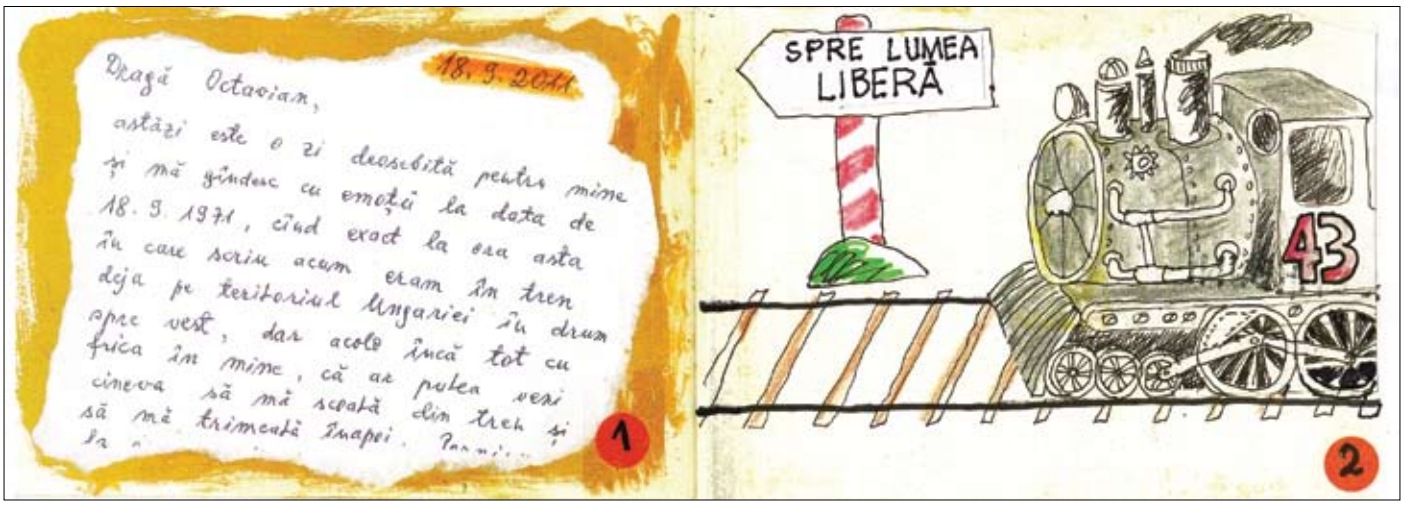
celelalte componente trupeşti se arătau a fi interesante, iar momentul cel mai prielnic de-a descoperi şi detaliile a sosit cum i nu se putea mai bine. Trebuia doar să mă autoinvit la masa ei, deşi o rezervă aveam, că modalitatea de abordare putea strica toate bunele mele intenţii de-a o cunoaşte mai în detaliu. În final, m-am lăsat în voia instinctului, adică „să gândească" el pentru mine. Mi-am lovit pieptul în regiunea inimii cu degetul arătător al mâinii stângi de două-trei ori, apoi l-am îndreptat spre ea. Foarte discret – după observarea „discursului" meu simplificat –, a încuviinţat prin aplecarea capului. Mi-a înţeles perfect limbajul gestual care, în cuvinte, s-ar fi putut exprima şi aşa: „Pot să vin să-ţi ţin companie?" Aşa s-a consumat primul şi cel mai important moment al întâlnirii dintre doi... consăteni de conjunctură. M-am îndreptat spre masa ei cu o grabă nejustificată, de frică parcă să nu-mi ocupe altcineva locul de favoare oferit de domnişoara profesoară, când în cafenea se mai aflau cel puţin zece măsuţe complet libere. I-am întins mâna să mi-o acorde şi ea pe a ei şi i-am sărutat-o. A fost destul de emoţionantă scena pentru amândoi, dar mai ales pentru ea, care nu se aştepta la aşa ceva în primul moment, iar în continuarea acestuia a fost obligată în grabă să-şi poziţioneze ţigara în scrumieră ca să-şi elibereze mâna ce mi-a întins-o. I-am observat fâstâceala gesturilor şi am citit în ochii ei mari, căprui-verzui, cu gene rimelate, scuzele unei fetişcane prinse de mamă-sa fumând prima dată, nicidecum al unei domnişoare, şi profesoare pe deasupra. De momentul descumpănirii ei am profitat eu. Mi-am reglat respiraţia, poate chiar şi pulsul, ori atunci a fost momentul când am descoperit şiretlicul cum pot să-mi ascund emoţiile care mă dădeau de gol încă de pe vremea când mă prezentam cu lecţiile neînvăţate la şcoală. Asta apropo de domnişoara profesoară. Mi-am declinat prenumele, deplin stăpân pe mine, şi aşteptam să-l aud pe al ei. Stupoare! Nici eu nu l-am înţeles. Colegul meu Saşa Man a avut dreptate: Dur ca diamantul! Iar ea, plămădită, parcă, într-un incubator: înăltuţă, slăbuţă, fragilă psihic ori poate m-am înşelat eu după ce i-am decodificat culorile preferate, adică albul, bleu-cielul, vernilul şi atât. Pe urmă, ni s-au dezlegat limbile şi am trecut la „per tu", dar nu ştiam să-i pronunţ prenumele, că în realitate nu-l înţelesesem deloc. Mi-a luat pixul din mână şi, pe manşeta revistei „Gazeta literară", mi l-a scris. Era pentru prima dată-n viaţă când întâlneam un asemenea prenume. „Aşa se scrie, aşa se citeşte, aşa se pronunţă" mi-a spus ea autoritar, ca un profesor. Am zâmbit. A râs şi ea fiindcă i-am explicat cum a fost percepută în mediul nostru militar şi cum am fost apostrofat apoi de Saşa Man. Nu putea înţelege că în armată pot exista asemenea relaţii de amiciţie între ofiţeri cu grade şi vârste diferite. Nu ştia până să ne fi întâlnit cum „e treaba" nici cu gradele în armată şi i-ar fi plăcut dacă şi în învăţământ ar fi funcţionat... camaraderia. Nu i-am explicat faptul că noi nu eram „o armă", ci „o specialitate" aparte a armatei, unde întrajutorarea, deşi nu era specificată în niciun regulament, izvora ca... transpiraţia. Şi aşa, orele s-au întins leneşe în cafenea precum pisicile pe laviţă. Nimic nu este mai plăcut decât să sporovăieşti verzi şi uscate cu o ceaşcă de cafea aburindă în faţă, numai că noi eram parcă la a treia ceaşcă, iar ea, în privinţa ţigărilor fumate, la a nu ştiu câta. Voiam să-i număr chiştoacele, dar am renuţat. Ar fi fost un gest total necugetat. Profesoara fuma nervos şi neeconomic. Le lăsa pe jumătate neconsumate în scrumieră. Era un semn al distincţiei fumătorului.

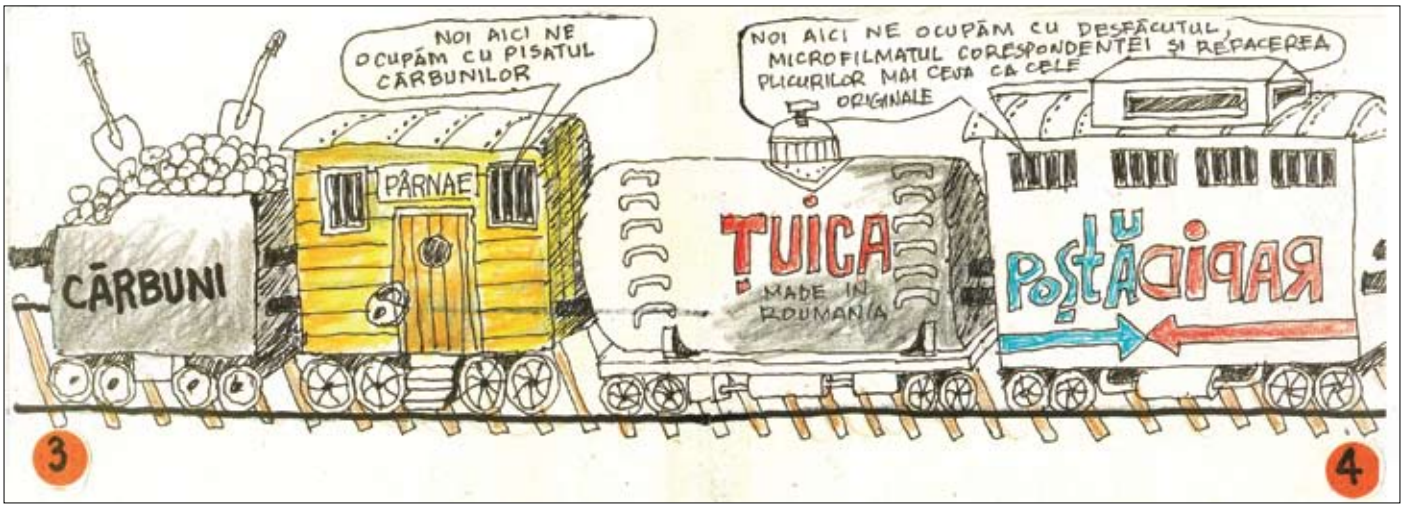
Ah, buzele ei!...

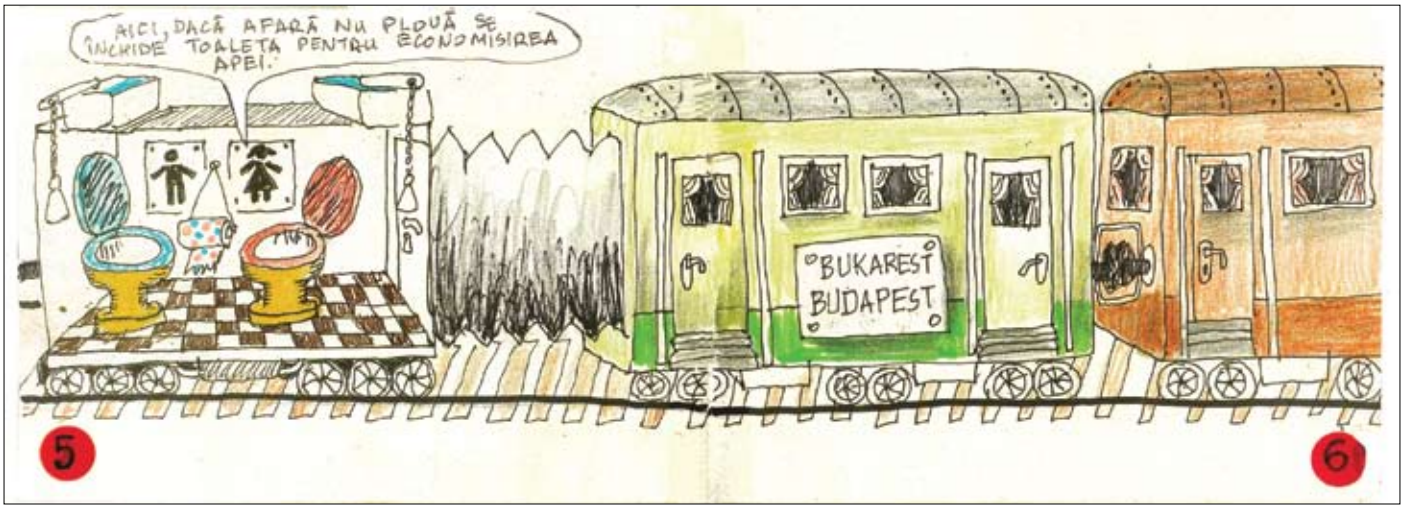
Senzuale, nerujate, dar sub impresia unui ruj rozaliu spre cărămiziu proaspăt dat, într-un cuvânt – frumoase. Deşi ochii, poarta de intrare în sufletul unui om, constituiau principala ei atracţie. După ce că îi avea mari, îi mai şi contura, iar genele întoarse la capete erau întotdeauna rimelate. Astfel fardaţi, îşi arătau culoarea căpruie cu ascendentul spre verzuliu în toată splendoarea lor şi se detaşau net de tenul palid. Părul, în culorile blond-şaten, îl ţinea strâns într-o coadă de cal ce îi dezvelea gâtul lung, graţios. M-a surprins admirând-o şi ne-am fâstâcit amândoi în aceeaşi măsură tocmai când, cu ceva timp în urmă, am crezut că, în sfârşit, reuşisem ca să-mi maschez acest gen de emoţii. N-am reuşit deloc, ar fi fost concluzia unui psiholog. N-ai cum să-ţi maschezi nici tusea, nici dragostea ce atunci încerca să se înfiripeze, de aceea ne-am surprins reciproc zâmbind, fiecare însă pentru sine şi fiecare în felul său. Atunci ar fi fost momentul cel mai prielnic să-i iau mâna, să mi-o apropii de buze şi să o sărut. Am pierdut şi acest prilej. Îmi lipsea sângele rece al hoţului de buzunare sau mă împresura teama de-a nu fi ridicol. Ocazia pierdută a revenit de-ndată ce am cerut să se facă nota de plată. În timp ce şi-a băgat mâna-n poşetă, după bani, i-am apucat-o şi nu i-am mai dat drumul decât afară-n stradă, când i-am spus că atâta vreme cât mă voi găsi în preajma ei, notele de plată le voi achita eu. Voia să plătim nemţeşte, iar eu i-am recomandat să-şi însuşească formula cavalerească. A fost anevoios să o conving. Fruntea ei înaltă şi bombată era principala vinovată. Neam plimbat apoi „în sus", pe Calea Republicii, şi zăboveam câte un pic în faţa tablourilor cu absolvenţi, căutându-ne, parcă, vreun cunoscut anume printre ei. Citeam mai degrabă motto-urile. Unele inspirate, altele mai puţin, iar cele mai multe slobozite parcă din cer. Mi-a atras atenţia scrierea cuvântului „motto" pus moţ, ca un titlu, înaintea tuturor citatelor. Erau scrise când cu un singur „t", când cu două litere, şi mă întrebam în zadar care ar fi forma corectă când o aveam în apropierea mea pe frumoasa domnişoară, şi profesoară de limba română pe deasupra. Sub rezerva că nu este sigură de răspunsul ce-l va da, mi-a spus fără să se gândească prea mult că ambele forme sunt corecte, dar „cei ce au recurs la forma cu două litere de t parcă ar fi mai aproape de adevăr, ca să-l diferenţieze astfel de gălăgiosul *moto,* scris cu un singur „t", aflat în compunerea altor substantive producătoare de... decibeli nejustificaţi".

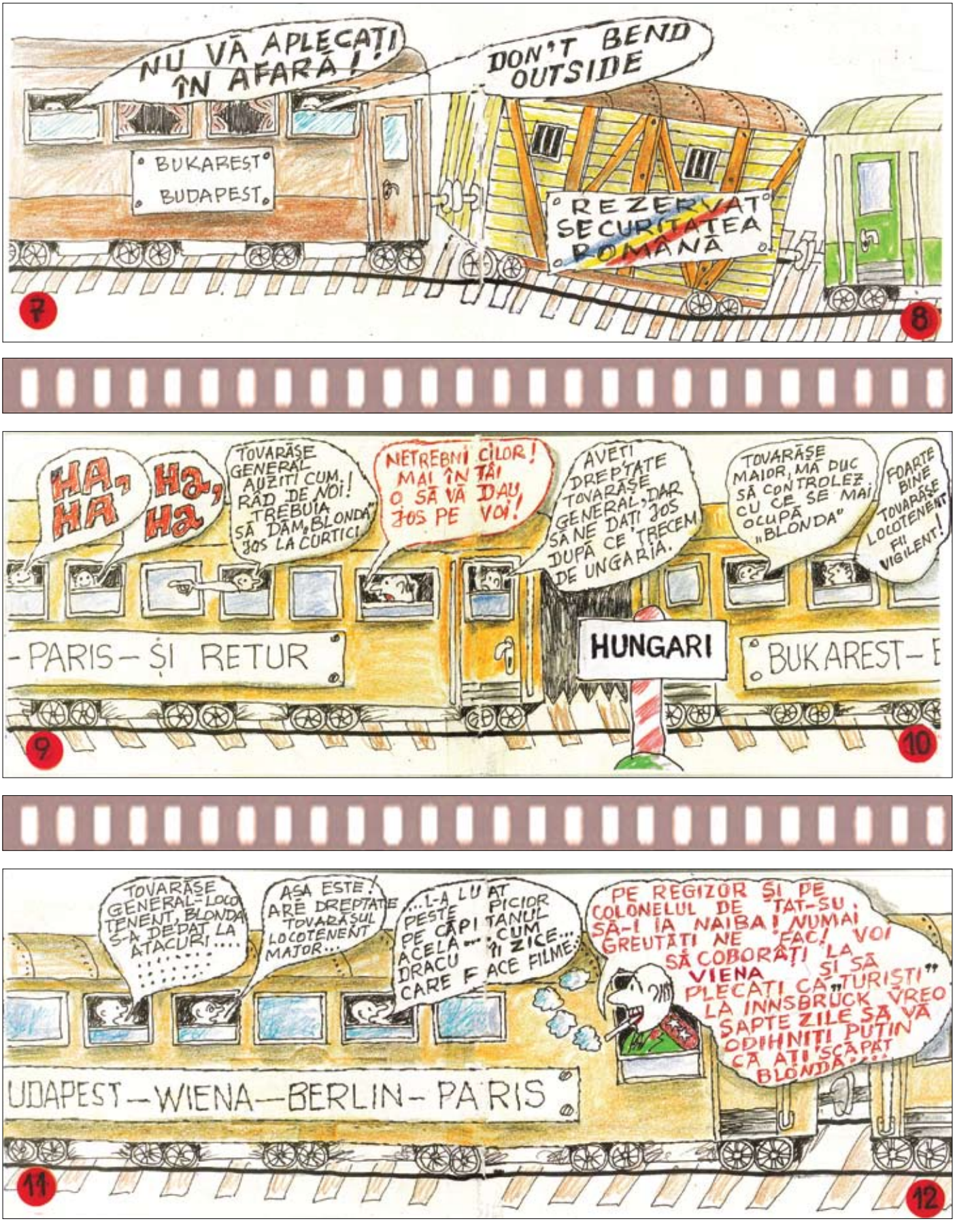
Toată ţara era în realitate o hărmălaie de la un capăt la celălalt. Muncitorul constructor ori inginerul energetician erau formulele cele mai uzitate. Se auzea de când te sculai până târziu în noapte, la radio, te loveau peste ochi când răsfoiai vreun ziar şi, culmea, nu se aprobau scenariile de filme – fie el „artistic", ori documentar – dacă nu-l puneai în fruntea tuturor „bucatelor" pe El, secretarul organizaţiei de partid, care era şi inginer, şi deştept, şi cinstit, şi... „târziu acasă", fiindcă gândea pentru binele tuturor. Dintr-o cumsecădenie biografică era musai să faci un erou care, cu o cască albă pe cap – simbolul intelectualităţii –, apărea acolo unde gălăgia era mai mare. Decibelul devenise, practic, mai important decât personajul principal, omul. Imaginează-ţi te rog de câtă fantezie trebuia să dea dovadă un regizor român să tot fabrice minciuni credibile ca să-l ţină pe spectator în sală când nu aveai voie să montezi scene erotice, nici sexy, bătăi, urmăriri de maşini cu mărci ilustre, să se ciocnească, să cadă de pe un pod, să tragă unu-n ceilalţi sau ceilalţi într-unul cu arme de foc şi nu mai ştiu câte şi mai câte incendieri şi explozii care sunt toate extrem de cinegenice. Cam aşa ceva i-am răspuns şi eu domnişoarei profesoare atunci când m-a întrebat dacă am auzit de decibeli şi fiindcă o definiţie ca-n cartea de fizică nu ştiam să-i dau, i-am născocit „la minut" o poveste. Mă asculta cu multă atenţie, dar observasem că nu subiectul o pasiona, ci faptul că aveam şi „alte apucături" mai paşnice decât cele războinice, mai civile decât cele cazone. Aşa devenisem – după spusele ei – primul ofiţer „incognito", adică îmbrăcat în civil, pe care l-a cunoscut, iar

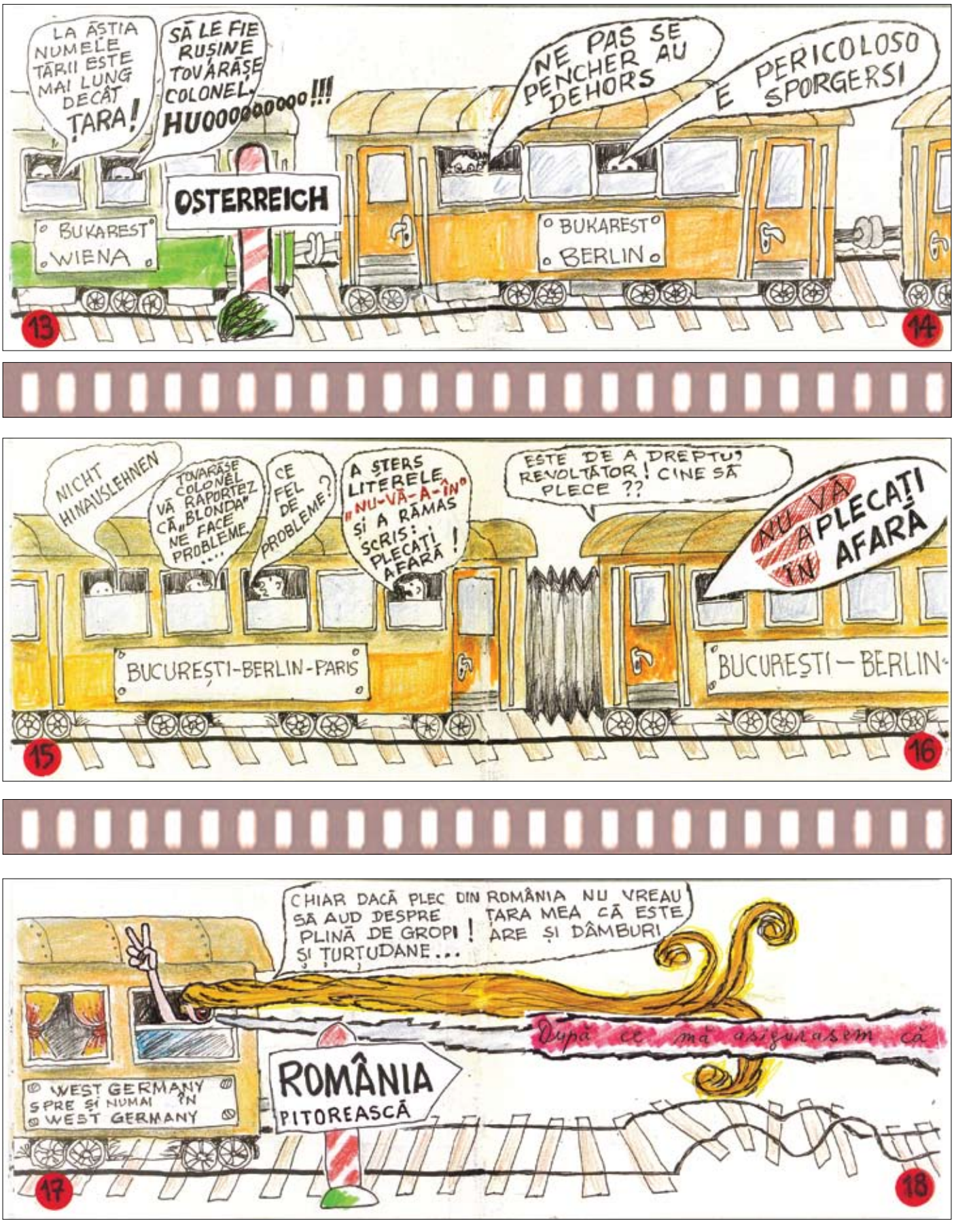
CONTINUARE LA PAGINA 20

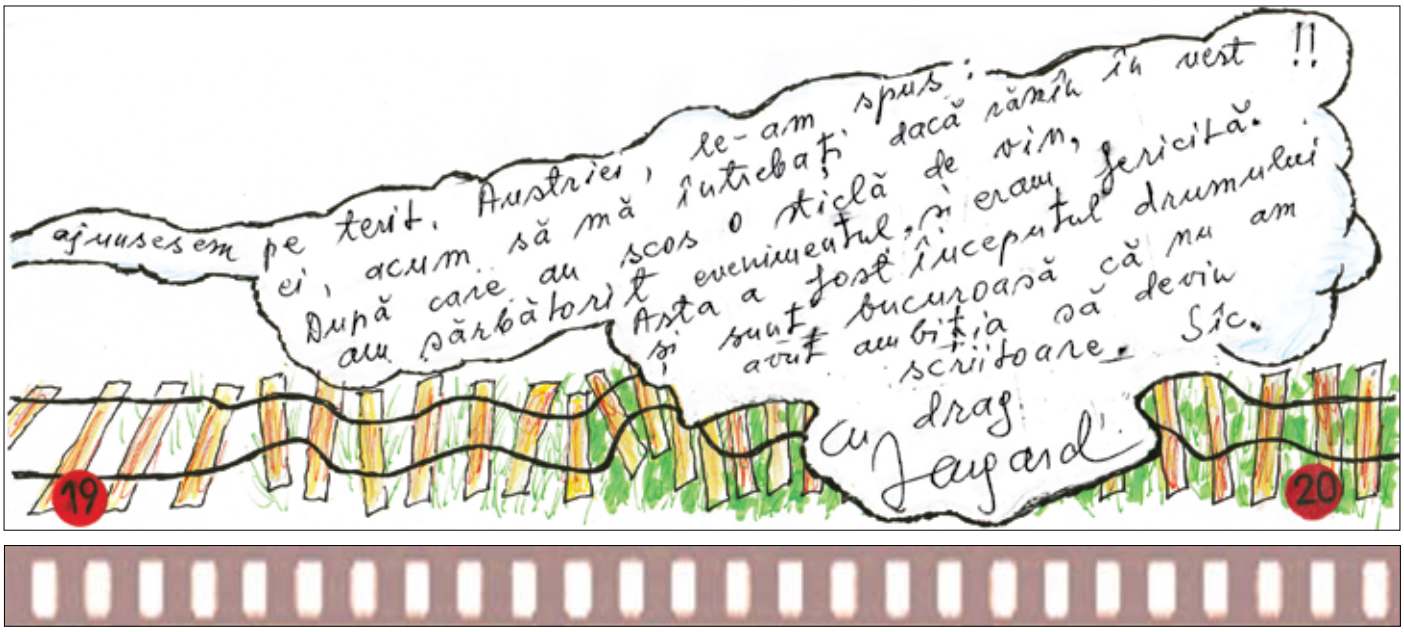

18. 9. 2011
Dragă Octavian,
astăzi este o zi deosebită pentru mine
și mă gândesc cu emoții la data de
18. 9. 1971, când exact la ora asta
în care scriu acum eram în tren
deja pe teritoriul Ungariei în drum
spre vest, dar acolo încă tot cu
frica în mine, că ar putea veni
cineva să mă scoată din tren și
să mă trimeată înapoi. Parcă...
1
SPRE LUMEA LIBERĂ
43
2

NOI AICI NE OCUPĂM CU PISATUL CĂRBUNILOR
CĂRBUNI
PÂRNAE
3
NOI AICI NE OCUPĂM CU DESFĂCUTUL, MICROFILMATUL CORESPONDENȚEI ȘI REPACEREA PLICURILOR MAI CEVA CA CELE ORIGINALE
ȚUICA
MADE IN ROUMANIA
4

AICI, DACĂ AFARĂ NU PLOUĂ SE ÎNCHIDE TOALETA PENTRU ECONOMISIREA APEI.
5
BUKAREST
BUDAPEST
6

NU VĂ APLECAȚI ÎN AFARĂ!
DON'T BEND OUTSIDE
BUKAREST
BUDAPEST
REZERVAT SECURITATEA ROMÂNĂ
7
8
HA, HA
HA, HA
TOVARĂȘE GENERAL AUZIȚI CUM RÂD DE NOI! TREBUIA SĂ DĂM „BLONDA" JOS LA CURTICI
NETREBNICILOR! MAI ÎNTÂI O SĂ VĂ DAU JOS PE VOI!
AVEȚI DREPTATE TOVARĂȘE GENERAL, DAR SĂ NE DAȚI JOS DUPĂ CE TRECEM DE UNGARIA.
TOVARĂȘE MAIOR, MĂ DUC SĂ CONTROLEZ CU CE SE MAI OCUPĂ „BLONDA"
FOARTE BINE TOVARĂȘE LOCOTENENT FII VIGILENT!
-PARIS- ȘI RETUR
HUNGARI
BUKAREST- E
9
10
TOVARĂȘE GENERAL-LOCOTENENT, BLONDA S-A DEDAT LA ATACURI....
AȘA ESTE! ARE DREPTATE TOVARĂȘUL LOCOTENENT MAJOR...
...L-A LUAT PESTE PICIOR PE CĂPITANUL ACELA... CUM DRACU ÎI ZICE... CARE FACE FILME...
PE REGIZOR ȘI PE COLONELUL DE TAT-SU SĂ-I IA NAIBA! NUMAI GREUTĂȚI NE FAC! VOI SĂ COBORÂȚI LA VIENA ȘI SĂ PLECAȚI CA „TURIȘTI" LA INNSBRÜCK VREO ȘAPTE ZILE SĂ VĂ ODIHNIȚI PUȚIN CĂ AȚI SCĂPAT BLONDA...
UDAPEST-WIENA-BERLIN-PARIS
11
12

LA ĂȘTIA NUMELE TĂRII ESTE MAI LUNG DECÂT ȚARA!
SĂ LE FIE RUȘINE TOVARĂȘE COLONEL, HUOOOOOOOO!!!
OSTERREICH
BUKAREST WIENA
NE PAS SE PENCHER AU DEHORS
E PERICOLOSO SPORGERSI
BUKAREST BERLIN
13
14
NICHT HINAUSLEHNEN
TOVARĂȘE COLONEL VĂ RAPORTEZ CĂ „BLONDA" NE FACE PROBLEME....
CE FEL DE PROBLEME?
A ȘTERS LITERELE „NU-VĂ-A-ÎN" ȘI A RĂMAS SCRIS: PLECAȚI AFARĂ!
ESTE DE A DREPTU' REVOLTĂTOR! CINE SĂ PLECE ??
NU VĂ APLECAȚI ÎN AFARĂ
BUCUREȘTI-BERLIN-PARIS
BUCUREȘTI – BERLIN
15
16
CHIAR DACĂ PLEC DIN ROMÂNIA NU VREAU SĂ AUD DESPRE ȚARA MEA CĂ ESTE PLINĂ DE GROPI! ȘI TURTUDANE... ARE ȘI DÂMBURI
După ce ne asigurasem că
WEST GERMANY SPRE ȘI NUMAI ÎN WEST GERMANY
ROMÂNIA PITOREASCĂ
17
18

CONTINUARE DE LA PAGINA 16

eu trebuia într-un fel să-i răspund acestui sferto-compliment. Nu pe loc, şi nici în grabă, dar, pe cât se putea, deştept formulat. „Iar tu, mă repezisem eu, de parcă ea s-ar fi aflat într-un tren care tocmai se pusese-n mişcare, eşti prima mea cunoştinţă întâlnită într-un lighean de culoarea vişinei putrede, înmuindu-şi picioarele la ceas de seară...” Arâs de cele ce i-am spus. Tot am realizat ceva. N-am fost prea inspirat, dar replica a avut un efect nescontat de mine. Mi se întâmpla câteodată să am şi replici spumoase şi politicoase. Din vorbă-n vorbă, am aflat că era mai tânără cu doi ani ca mine. Am ajuns apoi să ne amintim câte ceva din copilăriile noastre şi ce aproape eram situaţi unul de celălalt în Banatul prin care trecusem şi eu din întâmplare.

– Da, te puteam chiar auzi cum plângeai când te băteau ai tăi dacă mă atenţionai din timp, mi-a trântit-o ea în faţă, deşi distanţa dintre noi era de vreo şaptezeci de kilometri. Am râs şi eu cu aceeaşi poftă. Interpretarea însă a acestei replici a avut ceva din candoarea unui copil.

– Apropo, ştii când se termină copilăria?

– Atunci când nici nu te aştepţi! mi-a răspuns.

– Este şi acesta un răspuns tare, dar am să-ţi dau o definiţie mai doctă aparţinând lui Eugen Ionescu, român de-al nostru, stabilit de multă vreme în Franţa...

– Eugene Ionesco, m-a corectat ea, pronunţându-i numele corect, în franceză.

– Exact! am aprobat-o, deşi nicio iotă de franceză nu ştiam, după care i-am redat din memorie definiţia copilăriei, adică faptul că ea „nu mai există din clipa în care lucrurile nu mai sunt uimitoare. Când totul ţi se pare că le-ai mai văzut cândva, pe undeva, devii adult...”

Dinspre ea, când venea un miros de parfum ori vreo apă de colonie cu senzaţii stranii de ceva puternic şi bărbătesc, străin şi confundabil, când un damf liniştitor, dulceag, de piersică provenit din combinaţia tuturor aromelor întâlnite în cafenea ce s-au cuibărit prin părul în coadă de cal, ce cădea peste gâtul graţios. În ziua primei noastre întâlniri – se întâmpla pe 26 mai 1966 –, la Paris, un regizor necunoscut, Claude Lelouch, îşi lansa filmul *Un bărbat şi o femeie* către un „Palme d'Or” şi, ulterior, un Oscar, dar acest amănunt aveam să-l aflu mult mai târziu, iar când am compus ciorna acestei povestiri era tot 26 mai, însă patru ani mai târziu. În acel răstimp am petrecut cu domnişoara profesoară patru Revelioane, nu şi totalitatea zilelor ce s-au scurs între ultimele două. Prin urmare, o chema Hergard. Aşa se scria, aşa se citea, aşa se pronunţa. Un prenume dur ca diamantul şi un caracter „tare ca piatra, iute ca săgeata”, cum sunau cuvintele copiilor ce ne sorcoveau în primele ore ale începuturilor de An Nou. Dar urările numai de ea s-au prins.

În august 1992, la invitaţia aceleiaşi Hergard, însoţit de Bebeka, soţia mea, am ajuns pe pământul ţării sale de adopţie. Am presimţit dintotdeauna că o voi mai reîntâlni. La aeroport, ne-au întâmpinat şi sora ei mai mare cu bărbatu-său. După câteva zile, l-am revăzut şi pe fratele ei, Hartwig, însoţit de o cehoaică nostimă. Am văzut cu acel prilej câteva mari oraşe ale Europei. Am mai văzut cum arăta civilizaţia la ea acasă. Am înţeles şi de ce au şoselele atât de impecabile, şi de ce curăţenia se încadra în magica formulă autohton-cazonă „lună, bec, farmacie”! Am poposit în hotele de patru şi cinci stele, şi câte şi mai câte nu s-au mai întâmplat în cel trei săptămâni de hoinărit prin Europa.

Hergard a avut posibilitatea să-şi aducă aminte cum se plăteşte „nemţeşte”. Cu cardul ei, adică, fiindcă moneda „euro” încă nu pătrunsese pe piaţă, aceasta a fost scuza noastră. Şi ce dacă era „cusută cu aţă albă”? Aceeaşi formaţie – de foşti români – ne-a condus şi când ne-am despărţit, adică, gazda noastră Hergard, sora ei Heidrun, cumnatul Nicolaus, fratele ei Hartwig şi Inka, prietena lui, singura estică de altă naţionalitate. Tot atunci, Hergard a luat-o de braţ pe Bebeka şi i-a şoptit: „Să ştii că tu eşti cea mai bogată dintre noi! Ai doi copii...” După care Bebeka s-a urcat în avion cu lacrimi în ochi. Şi eu vedeam treptele scării avionului înceţoşate, dar nu din cauza dioptriilor neschimbate la vreme. Toată povestea de faţă a fost mai frumoasă decât filmul lui Lelouch. Fiindcă s-a petrecut aievea şi nu a durat doar cât rulează un film artistic.

CONTINUARE DE LA PAGINA 5

– Să trăiţi, domnule principal, permiteţi să raportez?

– Te ascult, zise domnul principal.

– Am auzit că doriţi să schimbaţi cu unul dintre noi pe soldatul care stă acolo, la birourile dumneavoastră.

– Dar cine ţi-a spus ţie aşa ceva?

– Aşa se vorbeşte!... Aş dori să vă rog să mă lăsaţi pe mine acolo…

– Hm!, păi cine eşti tu şi de ce să te las chiar pe tine?

– Eu aş avea nevoie de linişte, ca să învăţ, să-mi dau şi eu licenţa...

– La ce îţi dai tu bă, licenţa?!

– La Drept.

– Aha! Dar ce vrei să te faci ?

– Procuror militar.

La auzul acestui ideal, niciodată împlinit, dar care atârna greu în urechile „principalului”, îmi zise că se mai gândeşte, deşi era înclinat să-l numească pe cel a cărui mare pilă ar fi fost un colonel de pe la nu ştiu ce servicii secrete... Salvarea a venit când, în dormitor, unuia dintre colegi i se puseseră poşte, i se mâncă bruma de mâncare trimisă de părinţi şi i se aruncară chiştoace aprinse în bocanci. Se auzise că tatăl său lucra la Senat, însă mai târziu am aflat că el acolo era un fel de îngrijitor. Pârâciosul, fără a mai suporta tortura psihică, seară de seară, a raportat nominal cine sunt „infractorii de drept comun”. Dimineaţa, la prima oră, „am fost invitaţi” la raport, aşa cum se cădea, aliniaţi, în ţinuta completă şi ireproşabilă, cu bocancii oglindă, iar domnul principal începu discursul său în scop moral:

– În toată cariera mea, nu am întâlnit aşa ceva! De ce vă comportaţi astfel, ce, sunteţi animale, cine a făcut aşa ceva colegului vostru? Spuneţi-mi, de ce?

Vinovaţii, lăsând privirea în ţărână, începură:

– Am greşit, ne-am jucat, a fost o glumă, vă rugăm să ne scuzaţi, nu se va mai întâmpla!

Fiind cel mai mic de înălţime şi, cum eram aliniaţi în ordinea staturii, deşi nu mă aflam printre cei vinovaţi ci, dimpotrivă, eram un fel de factor de echilibru în dormitor, am fost întrebat ultimul, de ce cred eu că s-a ajuns aici.

– Din teribilism! am răspuns.

Acest cuvânt nou, diferit de toate celelalte, ce reflecta realitatea situaţiei, spus cu fermitate, a sunat atât de bine şi scurt, încât sentinţa şefului decretată *ad-hoc* a fost:

– De azi înainte, tu vei sta la mine, aici la birouri, iar de voi o să am eu grijă!

Toată lumea părea mulţumită: soldatul de la birouri că scăpase de ele, de parcă ar fi ieşit din arest, vinovaţii că n-au mai fost pedepsiţi pentru moment, victima bucuroasă că nu se va mai întâmpla, iar eu că obţinusem ce voiam, adică o improvizată „sală de curs”. Sarcinile mele erau udatul florilor, măturatul în faţa clădirii, păstratul cheilor, răspunsul la telefon, întocmitul tabelelor cu patrule şi altele câteva, însă una era cumva răsturnată și efectiv ținea de amănuntul că nu ştiam să fac o banală cafea la filtru. De aceea ajunsesem la următoarea convenţie: să cumpăr odată eu, odată şefu' un pachet de cafea, el să o prepare după propriul gust şi să o bem amândoi. Din bun-simţ, la raportul de dimineaţă, după mutarea mea la birouri, am ieşit şi eu, însă am fost mustrat, ce caut eu acolo, dacă el (domnul principal) nu mi-a zis să mă prezint. Datoria mea este să stau la birouri... Pentru că aveam acelaşi nume de familie ca şi cel dinainte şi mă prezentam numai pe numele de familie, alături de funcţia ce se prelua odată cu stresantul telefon, cei care sunau, în mare parte ofiţeri, nu făceau diferenţa după voce, că s-ar fi schimbat ceva. Am învăţat rapid câteva trucuri care trebuia folosite spre binele tuturor: atunci când şeful este ieşit din incintă, dar căutat la telefon, să spun că este prin incintă, neapărat cu treabă, sau atunci când primesc o inspecţie în toiul nopţii, să ofer registrul de inspecţii, ca să noteze acel grad superior, care ne tulbura somnul, ce a găsit el acolo la noi, lucru ce nu convenea celui ce ne inspecta, căci numai de scris în marele caiet nu avea chef.

Pentru că mă aflam acolo lângă el, şeful simţea că-i sunt oarecum dator:

– Ia zi-mi, îţi place maşina mea?

– Da.

– Nu observi nimic?

– E cam murdară de noroi! Dacă doriţi, o spăl eu.

Şi, înarmat cu lighean şi cârpe, am demarat acţiunea, însă şeful, văzând că spăl întâi capacele roţilor, apoi cu aceeaşi cârpă mai dau şi pe parbriz, zise una „înţeleaptă”:

– Auzi mă, tu în apa în care te speli pe picioare, te speli şi pe cap?

După acest eveniment şi încă unul, când în urma interogaţiei: „Nu-ţi miroase a nimic plăcut?”, am plecat să-i adun flori de la teii din curte şi m-am întors cu o pungă de frunze, m-a cam lăsat în pace cu munca fizică. Nu-i

FOTOTECA ProARMA

Şcoala de gradaţi a U.M. 01248 Medgidia (infanterie), în 1961. În centru sunt căpitanul Irimia (comandant de pluton) şi maiorul Chesoaică (comandant de companie). Fotografia provine de la Barbu Ferecatu, din Dideşti (Teleorman), al doilea din dreapta pe rândul de jos.

rămânea decât să respecte truda mea intelectuală, în timp ce camarazii mei săpau, coseau, cărau iarba, tăiau ori se ocupau cu alte acţiuni care se finalizau în „au”, mai cu seamă când unul dintre soldaţi se accidenta. De dimineaţă, după ce-mi duceam la îndeplinire puţinele sarcini de ordin fizic şi beam cafeaua, mă apucam de studiu la Dreptul penal, pentru redactarea tezei, şi la celelalte pentru examenul de licenţă. Îl vedeam cum, atunci când avea nevoie de mine, se învârtea, se plimba, îşi freca mâinile, apoi, într-un târziu, spărgând gheaţa, mă striga, iar eu mă prezentam răspunzând:

– Ordonaţi!

– Măi, aş vrea să fac rost de mai multă benzină pentru maşinile de tuns iarba şi nu ştiu cum să scriu în raport astfel încât să o şi obţinem.

Pesemne că aerul meu de om studios emana o figură de consultant bun la toate...

– Eu zic să scrieţi şi dumneavoastră că odată cu venirea primăverii, vegetaţia este în creştere, că n-a fost tăiată nici astă-toamnă, că maşinile sunt uzate şi consumă mai multă benzină, că bla, bla, bla...

– Mda, ai dreptate, uite că la astea nu m-am gândit. Păi, ia scrie-l tu şi eu îl semnez.

Alţii începură să-mi ceară câte o părere vizavi de procesele familiilor aflate pe rol, şi nici acum nu ştiu dacă soluţiile mele erau bune sau rele, eu nefiind un practician, nici măcar un licenţiat. Pe de altă parte, alţii considerau, iniţial, că dacă stau lângă şefu' îi torn, însă, treptat, au observat că nu-i pedepseşte nimeni pentru escapadele lor nocturne ori când trag câte un chef stropit din plin cu alcool de proastă calitate, ce se putea achiziţiona din amârâta de soldă. Astfel, s-au dumirit că sunt de-al lor şi, bineînţeles că nu le refuzam nici eu invitaţiile care începură să curgă. După vreo două luni de studiu în acest fel, venise vremea susţinerii licenţei. Eu şi încă doi candidaţi de la alte facultăţi ne-am luat permisii, pentru a merge la examene. După cele două examene, urma să intru la prezentarea tezei, iar când asistentul universitar a strigat cine vrea să intre primul, m-am trezit că ridic mâna, fac un pas înainte şi strig tare: „EU!", încât toţi studenţii, deja emoţionaţi vizibil, se mirară de curajul meu – involuntar, de altfel, neştiind că vin din armată, unde mă obişnuisem cu astfel de ieşiri... la voluntariat. Identificarea în faţa comisiei am făcut-o prin actul care mi s-a dat de la unitate, întrucât buletinul se opreşte pe toată durata efectuării stagiului militar. Comisia, văzând acest act, bineînţeles că a început să mă întrebe despre reabilitarea militarilor condamnaţi şi despre infracţiunile militarilor, teme abordate de mine tangenţial, în timpul studiului pentru licenţă. Eram interesat şi eu în ce condiţii nu se pot executa ordinele, precum şi ce se poate întâmpla dacă soldatul este lovit de un superior sau dacă, la rândul său, îl înjură pe unul ca acesta. La ultima întrebare: „Care este Procurorul General al României?" am uitat de Botoş, semn că nu prea am avut timp de ziare sau să deschid televizorul, iar până la urmă, întrebarea cu pricina nici nu făcea parte din programă.

M-am întors la unitate victorios şi am dat un chef pe cheltuială proprie, căci dintre cei trei militari la termen redus, care ne-am învoit pentru a susţine licenţa, unul o picase cu brio, iar altul îşi luase permisia numai ca să mai stea pe-acasă, licenţa fiind doar un pretext, pe când eu o trecusem cu nota maximă.

„Domnul principal" era mândru de mine, investiţia sa...

Pe drumul Tituleștilor

Era într-un superb august 2013 când, după ani și ani, am revenit pe același drum, dinspre Dideşti către Crâmpoia, via Văleni–Nicolae Titulescu (Titulești, cum îi spunea răposatul tata), cu bicicleta. Și era a mia oară, cred, când treceam pe acolo, dar prima când puteam vizita „casa lui Titulescu", fiindcă pe vremea comuniștilor n-aveam cum. Ei, și am găsit-o acolo pe post de ghid, deși zicea că e administrator, pe doamna ***Nina Stângă*** (foto medalion), *amabilă și îndatoritoare, simpatică și drăgălașă, care ne-a introdus în atmosfera locului… Acolo unde, acum circa 120 de ani, avea să copilărească Nicolae Titulescu, unul dintre cei mai renumiți diplomați de talie mondială pe care i-a dat România, dar și ușor naiv, îmi face impresia, devreme ce-și imagina că-i poate transforma pe sovietici în parteneri onești de dialog el, reprezentantul unei biete națiii obișnuite să negocieze de pe poziția de slugă prea plecată, și asta cel puțin de după Mihai Viteazul încoace… În fine, mi-am mai împlinit o dorință, am vizitat acea impozantă Casă memorială (pendinte de Muzeul Județean Olt) deschisă publicului încă din 16 martie 1992, când s-au împlinit 110 ani de la nașterea diplomatului… S-a datorat asta, am înțeles de la doamna Stângă, lui Ion Bobaru (primar în Titulești pe atunci), scriitorului Traian Zorzoliu și altora, așa după cum azi rezistă cu ajutorul primarului în funcție acolo, Gheorghe Tiutiu, al cărui nume amintește de primii descălecători în acel spațiu, în urmă cu peste 200 de ani, Tiutiu de la Slăveni, de peste Olt, de unde Tiutiulești și, mai apoi, Titulești, azi Nicolae Titulescu… În fine, m-am bucurat să văd că, după ce a fost efectiv devastat, în anii comunismului victoris, întreg inventarul (patrimoniul, aș zice) casei Tituleștilor, s-a mai putut recupera câte ceva cu valoare muzeistică de pe la țăranii locului. Dar câte s-or fi pierdut aiurea?! În ce mă privește, n-am putut rata ocazia de a mă imortaliza – pentru arhiva familiei,* of course *– la biroul de lucru al maestrului, de la etaj. Ah, câte aș mai fi scris acolo! După care am admirat, preț de-o clipită, de pe balconul circular, mare și reconfortant, dinspre Valea Dorofeiului, frumoasa și totuși săraca privelişte a Câmpiei Boianului, către Ghimpețeni, alt loc drag mie, la apusul soarelui… A meritat, deși a durat atât de puțin. Ceea ce m-a dus cu gândul că, poate cine știe, cândva… În fond, mai mult decât un obiectiv turistic, casa aceasta este un crâmpei de istorie benefică pentru noi, românii, un reper inspirator și dătător de energii. Și tocmai de aceea spun că face se te abați un pic pe aici.*

D. Gîju

Între Dumnezeu şi magia albă[1]

de **Puşa Popa**

Am deschis ochii. Sus, deasupra mea, puţin în spatele razei vizuale, aflat pe peretele din imediata apropiere a pătuţului, de dinapoia candelei afumate, veşnic aprinse, El îmi veghea somnul. De fiecare dată când mă trezeam, îl priveam uimită. Zâmbind apoi, mă ridicam cu greu într-un cot, pișată din cap până-n picioare (deh, încă nu se inventaseră pamperșii!) sub pătura legată de zăbrelele din lemn când, în secunda următoare, două braţe vânjoase mă ridicau cu dragoste:

– Hai la mama, păpuşa mea...

Şi astfel, graţie bunicii Maria care, temându-se că depărtarea de cea care-mi dăduse viaţă, studentă la vremea aceea, va amâna pronunţia celui mai de preţ cuvânt – *mama* –, îşi arogase firesc acest statut, până prin clasa întâi m-am recomandat „D.-l. *zisă* Puşa”. Ba, mai mult, unii dintre băietanii cu care m-am jucat ceva mai târziu cartoane, cornete şi, uneori, fotbal, îmi strigau, intonând sacadat, un fel de poreclă destul de convenabilă: „Pu-şa, Pă-pu-şa!...”. Însă la cele trei luni, câte aveam când m-au îndrăgit într-atât bunicii încât au hotărât să mă crească, nu pricepeam defel rezonanţa acelui nume de alint.

Peste un timp, cred că pe la trei ani şi jumătate, după ce am mers împreună cu ei, într-una dintre puţine ocazii, la slujba ortodoxă de duminică, la biserica din comună, aceeaşi unde se căsătoriseră părinţii mei iar eu fusesem creştinată, odată reveniți acasă, au considerat de cuviinţă că a sosit momentul să mă înveţe prima rugăciune: *Înger-îngeraşul meu*. Luându-mă cu blândeţe în braţe, bunicul m-a apropiat de icoana aceea micuţă şi afumată din spatele candelei, dezvăluindu-mi pentru prima dată cine era şi ce rol juca în viaţa noastră El, personajul acela care mă privea statornic, de câțiva anișori, de deasupra pătuţului. Însă în vorbele bunicului s-a strecurat un anume ceva care m-a înfricoşat: pe lângă rolul binefăcător pe care-l avea asupra oamenilor şi răspunzând adesea la rugăminţile lor fierbinţi, bunul Dumnezeu avea și puterea de a-i pedepsi pe cei răi, inclusiv pe „copiii neascultători”...

Povestea m-a impresionat suficient cât să stau cuminte, cu palmele împreunate sub bărbie, dar cu faţa îndreptată spre icoană, aşezată în genunchi, la marginea tăbliei patului bunicilor, şi îngânând după ei, preţ de câteva minute, prima mea rugăciune. Din acel moment, în fiecare seară, înainte de culcare, rosteam *Îngerașul*, pe undeva simţindu-mă fericită şi ocrotită de Dumnezeul străbunilor mei.

Ziua însă uitam de chipul din icoană şi făceam tot felul de boacăne de-ale vârstei. Și îmi amintesc aievea cum, într-o zi, zvârcolindu-mă ca un drăcuşor, i-am muşcat cu sete mâna muncită şi caldă a bunicii, disperată să mă eliberez din strânsoarea ei puternică şi să alerg după ai mei părinți, care ieşiseră de puțin timp, îndreptându-se pe jos, a nu ştiu câta oară în acel an, spre gară, pentru a se reîntoarce la studii, în Capitală. Şi bunica a cedat. Descătuşată, am prins aripi şi alergam desculţă, mâncând pământul, în salturi ce-mi păreau de uriaş; nu-i vedeam decât pe ei îndepărtându-se uşor-uşor, iar printre lacrimile care-mi şiroiau chipul, distanţa de câţiva zeci de metri nu se mai sfârşea între noi şi mă sufoca gândul că nu mai ajung odată în braţele lor:

– Ma-mam!, tat-tam!...

Soarele meu şi Luna mea şi-au întors chipurile lor blânde spre mine, au abandonat în drum bagajele, el zâmbind amar şi ea cu lacrimi în ochi şi-au deschis în acelaşi timp braţele, m-au înşfăcat iar eu, cuprinzându-i pe amândoi pe după gât, îi îmbrăţişam cu toată forţa încrâncenată a unui pui care tânjea după iubirea parentală. Profund afectaţi, ai mei şi-au amânat plecarea pentru a doua zi.

În seara aceea, am adormit greu, cu sufletul suspinând de teama că ei vor mă vor părăsi iarăşi. Ciudat este că nu-mi amintesc ca vreunul dintre cei mari să-mi fi explicat atunci cum că situaţia era una temporară, că într-o zi, cât de curând, familia se va reuni pentru totdeauna într-un cald cămin propriu. Lucru care, de altfel, s-a şi întâmplat. În noaptea aceea, printre scâncete, sudori reci şi zvârcoliri în pătuţul meu de lemn, la un moment dat, am deschis brusc ochii şi El era acolo, privindu-mă. Aparent acelaşi din spatele candelei. Însă era prima dată când îl descopeream deasupra mea, în camera cuprinsă de negura nopţii, şi, din cauza luminii candelei, reflectate de jos în sus, nişte umbre ciudate i-au conturat straniu chipul Lui atât de blând, încât am avut certitudinea, la vârsta aceea, că bunicul nu minţise: din cauza mea, bunica se alesese cu o amprentă dentară dureroasă, iar Soarele și Luna suferiseră teribil în ajunul zilei, aşadar, Dumnezeu ar fi putut să-l pedepsească pe „copilul neascultător” ce mă aflam... Pentru prima oară am simţit în icoana aceea și un Dumnezeu ostil, capabil oricând să mă „altoiască”, cu toate acestea, singurul în care aş fi putut avea încredere. Cu mintea anilor de-atunci, i-am făgăduit ferm în acea noapte că nu voi mai aduce nicicând supărare celor din jur.

Totuşi, în ciuda nerespectării promisiunii, un înger păzitor mi-a poposit pe umăr în momentele-cheie din existenţa mea, iar sentimentul încrederii într-o forţă necunoscută l-am regăsit mulţi ani mai târziu. Se întâmpla exact în seara dinaintea primului meu examen scris, cel de limba și literatura română, pentru admiterea la Liceul de filologie-istorie „Mihai Eminescu” din Buzăul adolescenţei mele. Emoţiile, exigenţele şi stricteţea profesorilor în desfăşurarea probelor examinatorii erau apreciabile, cu atât mai mult cu cât era primul an după Revoluţie, când absolvirea primului ciclu liceal nu mai părea obligatorie, ca în regimul trecut. La gramatica limbii române eram bine pusă la punct, dar greutatea notării cădea, evident, pe comentariile la literatură. Le citisem de zeci de ori şi, pentru impresionarea comisiei de corectură, învăţasem pe de rost, pentru fiecare dintre scriitorii noştri clasici (Eminescu, Creangă, Caragiale, Slavici ş.a.), câte un fragment de cel mult zece rânduri din marii critici literari (Călinescu, Vianu, Ibrăileanu, Perpessicius).

Mergând aşadar la culcare tobă de carte şi păstrându-mi cu sfinţenie obiceiul din copilărie, înainte de a adormi, m-am aşezat în genunchi, la marginea patului, pentru a-mi spune rugăciunea, emoţionată, cu gândul la importanţa

[1] Fragment din *Amintirile unei tocilare*, în pregătire.

evenimentului la care urma să fiu părtaşă a doua zi. Şi, în timp ce-mi împreunam mâinile, în loc să rostesc în gând, ca de obicei, *Tatăl nostru*, m-am pomenit că recit, involuntar, începutul citatului cu care intenţionam să abordez comentariul general valabil pentru orice mi-ar fi căzut din opera marelui Creangă. M-am oprit preţ de o secundă, am inspirat adânc şi am reînceput, de data aceasta cu gras tare. Brusc, am sărit în picioare ca electrocutată, dar genunchii nu mă mai ascultau, pentru că abia atunci, a doua oară, am conştientizat că nu reuşeam să pronunţ rugăciunea, declamând aproape obsesiv începutul aceluiaşi citat. Un fior de teamă mi-a străbătut corpul pe de-a-ntregul. Ieşind valvârtej din camera mea, am găsit-o pe mama în bucătărie, pregătind câteva sandviciuri. Tulburată, i-am povestit ceea ce mi se întâmplase cu puţin timp în urmă.

Zâmbind, mama mi-a zis pe un ton calm, menit să mă liniştească şi pe mine:

– Exact Creangă îţi cade mâine! Poţi merge liniştită la culcare...

O auzeam şi n-o credeam. Am adormit zâmbind, cu gândul la straniul incident.

În ziua „marelui examen”, la prima oră, până la desfacerea subiectelor, mama le povestise deja colegilor de la serviciu întâmplarea mea cu „rugăciunea” şi toată lumea a fost de acord că este imposibil să cadă Creangă, întrucât, argumentau ei, in corpore, un subiect major din opera marelui humuleștean fusese dat chiar cu un an mai înainte. În ce mă privea însă, aflată de acum în una dintre splendidele săli de clasă ale liceului – în perioada interbelică zis „de fete” –, îi priveam cu emoţie pe potenţialii mei colegi şi-mi zâmbeam în barbă la gândul că, în curând, voi păşi aici ca „boboacă”, reverie „tulburată” la desigilarea plicului cu subiectele din anul 1990 la limba şi literatura română când, numai ce aud: „Caracteriza-ţi-l pe Nică al lui Ştefan a Petrei din opera *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă”…

În cabinetul ei, de gardă, mama tocmai îşi înăbuşise un chiot de bucurie...

Au trecut vreo doi ani şi liceana din mine, pe lângă conştiinciozitatea absolută faţă de carte, dădea semne că ar face cunoştinţă cu primii fiori puri ai iubirii. Evident, mă aflam în dificultatea de a gestiona nişte sentimente unice, crude, nevinovate. „Împricinatul” era un coleg de la o clasă paralelă, de la real, care cânta divin, voce şi chitară, într-o formaţie rock, alături de alţi doi fraţi de-ai săi. Drumurile ni s-au intersectat în ziua când, împreună cu „profele” de fizică şi, respectiv, de română, din liceu, ne ocupam cu organizarea serbării de sfârşit de an. Eram pe atunci foarte creativă şi ambiţioasă, nu numai la olimpiade, ci mă implicam benevol într-o grămadă de activităţi extraşcolare, cochetând încă din clasele gimnaziale cu „regizarea” a tot felul de spectacole. Plus că studiasem vioara vreo opt ani şi acum mă înscrisesem la secţia canto (muzică uşoară) de la unica şcoală populară de artă din oraşul meu adoptiv.

Aşadar, am înscris în program câteva dintre piesele acelei formaţii şi, la repetiţia generală, băiatul acela cu voce de aur mi-a cântat la chitară doar mie, în culisele amfiteatrului, o compoziţie proprie pe care aş putea-o fredona și azi: *Am crezut mereu că eşti/ Steaua mea din zori de zi,/ Am ştiut şi sper şi-acum,/ C-ai să revii...* Iar la sfârşit, mi-a oferit, scoţând de nicăieri, un boboc de garoafă roşie. Hodoronc-tronc! Evident, m-am făcut stacojie şi... m-am îndrăgostit absurd, pe loc, prima oară în viaţa mea. Desigur, fără să împărtăşesc nimănui „ciudăţenia” asta. Nici măcar „vinovatului”.

Spectacolul de absolvire a clasei a X-a – un succes!

În timpul vacanţei de vară (care parcă nu se mai termina odată!), am ajuns de mai multe ori, împreună cu sora mea mai mică, Măriuca, şi cu părinţii, desigur, la o bună prietenă de familie, în vizită. Se cunoşteau de peste 25 de ani, amfitrioana, acum văduvă, al cărei unic fiu, Romeo, emigrase în SUA, era încă o femeie frumoasă, îşi purta părul lung, vopsit într-o nuanţă de vişină putredă, extrem de tonică, dispusă mereu să ne povestească orice, cu umor şi plină de voie bună; în tinereţe, se spunea, cântase romanţe în restaurantele de prin partea locului, iar noi o iubeam nespus, incluzând-o în căminul nostru devenit, astfel, mai extins.

Lili B. avea un har: ghicitul în cărţi. Câteodată, mai mult în joacă, ne dădea pasenţe. Tata era destul de rezervat în privinţa acestui talent al dragii noastre prietene, însă noi ne amuzam teribil de fiecare dată.

Într-o zi, cu inima în dinţi şi, invocând nu ştiu ce pretext alor mei, am „corupt-o” pe soră-mea şi ne-am prezentat la uşa ei, singure. Lili ne-a întâmpinat, ca de obicei, cu zâmbetul pe buze, îmbrăcată vaporos, într-un pantalon alb şi cu bluză gen ie, ne-a servit cu o prăjitură de casă delicioasă, întotdeauna cu frişcă, şi hai la poveşti. Hm!..., dar cum să-i spun adevăratul motiv al acelei vizite? Peste câteva clipe, Lili îmi zâmbea insinuant:

Lili B. în vara anului 1997.

– Citesc în ochii tăi o mică idilă!... Aşa-i, Puşi?

N-aş fi recunoscut nici în ruptul capului, mai ales cu „mucoasa” de soră-mea de faţă. Subit, suavul zâmbet i s-a topit de pe faţă şi Lili s-a îndreptat, subjugată de un gând, spre bibliotecă, scoţând dintr-un sertar un pachet de cărţi mult mai mari decât cele obişnuite, cu nişte desene ciudate, simbolice, îl desigilă, făcu semnul crucii cu latul palmei drepte pe deasupra şi ne zise pe un ton destul de grav:

– Promiteţi-mi, acum, că nu mă spuneţi alor voştri! Mă folosesc întotdeauna de cărţi de tarot noi-nouţe pentru a dezvălui destinul doar celor mai dragi fiinţe din viaţa mea...

Totul devenise dintr-o dată ceva foarte serios. O priveam amândouă uimite. Şi am promis. Mai mare fiind, dar şi pentru că eram intrigată de felul în care „funcţionează” tarotul, i-am cedat soră-mii „privilegiul primei examinate”. Fără să le amestece, Lili a desfăşurat toate cărţile cu faţa în jos pe lăţimea unei mese, explicându-ne:

– Există mai multe tipuri de etalare şi citire a tarotului, am chiar câteva manuale pe aici, însă eu mi-am format o viziune proprie. De obicei, invit un adult să extragă doar trei cărţi, care reprezintă trecutul, prezentul şi viitorul. Dar pentru că sunteţi prea crude pentru trecutul şi prezentul vostru, cele trei cărţi pe care le veţi trage vor simboliza viitorul în această ordine: bani sau profesie, soţ şi copii. Doamne ajută-ne să fie de bine!

CONTINUARE LA PAGINA 27

S-a întâmplat prin ’61

de **Nicolae Diaconu**

Victor Banu și nea Zaharia: doi meseriași, părinții „atelajelor” din Dideşti și împrejurimi, ei și fierarii, primii meşteri mari de care am auzit, care transformau lemnul în roţi, în loitre, în furci, carâmbi, proţap şi, cea mai importantă piesă, asemeni hamului – jugul, cel atât de venerat, de respectat și, totodată, de temut în conştiinţa sătenilor. Privit ca un obiect ce-i pricinuieşte animalului de povară chinul de a-l purta pe grumaz, cel care preia contactul cu încărcătura căruţei, mai ales când urcă dealul, trăgând din greu, jugul nu trebuie niciodată pus pe foc, ci lăsat „să se odihnească” până când se va distruge singur, o dată cu anii. Dacă l-ai pus pe foc, se spune, moartea va fi prea „ocupată” când va să-ți vină și ție rândul, şi întârzie pe alți coclauri, lăsându-te să aștepți; și aşteptând-o, vei trage la fel ca boul în jug, urcând dealul, spre durerea şi mila neamurilor, chinuindu-se și ele cu tine. Deci, aceşti lemnari, tâmplari, rotari, dogari ș.a.m.d., asemeni tinichigiilor de mai apoi, asigurau piesele componente ale carelor, cu talent și simţ de răspundere, respectând din tată în fiu ritualul și logica meșteririi roților din faţă, a celor din spate şi ecartamentul viitoarelor vehicule... Altminteri, dacă ar fi făcut-o după ureche, piesele de schimb ar fi fost foarte greu de asigurat mai apoi, fiind, cum ar veni, o frână în dezvoltarea societății. Or așa, ți se defecta ceva, se rupeau spiţele, se spărgea căpăţâna (butucul), te duceai la nea Victor Banu şi-ţi cumpărai o roată gata făcută. Eventual, dacă nu aveai bani îndeajuns, i-o aduceai pe cea veche, din care meșterul recupera spiţele și ceva obezi, poate șina, și scăpai mai ieftin... Dacă nu avea nimic la îndemână nea Victor, alergai la nea Zaharia, și tot rezolvai ceva, făceai „pana” la căruţă și-ți terminai treaba. Ei au fost tinichigiii satelor, „mecanicii” de care, cum ziceam, alături de fierari, cu toții marii noștri maeştri. Asemeni rotarilor, fierarii erau pentru căruțe precum preoții pentru suflete, ei știau ce și cum să lege toate acele „piese” din lemn cu fierul tras în diverse forme, la ciocan și foc, din bare brute cumpărate de bietul ţăran de la „Ferometal”. Aduceai barele acelea la nea Marin Colţatu, la nea Tache ori la nea Cercel în pragul iernii, când terminai cu munca pe câmp, ei se apucau să bată la baros toată iarna, dar cel târziu primăvara, când dădea colțul ierbii, oamenii plecau din curtea lor cu căruţa pe roţi. Aceşti fierari îşi învăţau în timpul acesta și copiii, de mici, în tainele meseriei, asemeni lui nea Marin Colţatu, care şi-a lăsat tot, și artă și scule în continuare, fiului său, Nicu. Dar şi soţiile erau pricepute. Povestea tata: „Măi Nicule, aveau nevasta lui Cercel apă pe şira spinării, de transpiraţie, tot bătând la barosul de 10 kile… Venea și bătea la baros mai bine ca mine!” Aşa meseriaşi am avut în comuna noastră. Venind colectivizarea, au fost aduşi la sediul CAP-ului cu tot cu sculele lor, formând de atunci un club select, noi îi ziceam „fierărie”, un fel de „service” al atelajelor. Și o vreme, până când s-au achiziţionat autocamioane, tractoare și remorci, transportul la şi de la câmp cu ajutorul atelajelor cu tracţiune animală, boi şi cai, se realiza. Or, în aceste condiții, service-ul CAP-ului avea de lucru ca orice service, zi și noapte. Firește, cei doi meșteri, Victor și Zaharia, îşi luaseră de acum şi ajutoare, un fel de ucenici care să le fure meseria, schimbul de mâine cum ar veni și pe care, de obicei, îi puneau să dea la baros ori să tragă de foale. Și treaba mergea strună, era de lucru, satul se dezvolta văzând cu ochii, lumea începuse să mai uite „binefacerile” colectivizării, se adapta la mediu, cum s-ar zice, până într-o bună zi, când și-a băgat necuratul coada și acolo, la fierărie, în „secția” tâmplărie…, unde celor doi maeştri li se arondase un număr egal de atelaje, pentru întreţinere, căruțașii, în caz de nevoie, apelând de la caz la caz, la nea Victor sau la nea Zaharia. Ei, și în ziua aceea, unul dintre căruțașii arondați lui nea Zaharia are o problemă la osia din spate. Aduce omul roata defectă, cu un atelaj încărcat, ce venea de la câmp, numai că, mare ghinion, tocmai atunci nea Zaharia nu avea nicio rezervă, așa că s-a scuzat: „Nu pot, neică, până mâine, când termin roata, n-am ce-ți face!” Or, pe atunci, în plină întrecere socialistă, când toți „şefii de atelaj”, cum erau numiți, alergau ca orbeții după procente, era jale mare să fii stopat din activitate fie și pentru o zi, și cum căruțașul cu pricina tocmai a dat cu ochii de o roată numai bună pentru căruţa lui, numai că aceasta era, cum ar veni, în parohia lui nea Victor, s-a îndeptat către ea: „Uite-o, hai să o încălţăm cu cercul şi luăm și buceaua de la asta…” a zis. Nea Zaharia, precaut, nu avea cum să fie de acord: „Este a lui Victor, a zis, o are pregătită pentru unul care a zis că vine să o ia când e gata”. Cum Victor tocmai era plecat să ia masa și mai revenea peste un ceas-două, și cum căruțașul nostru se grăbea, a zis că se duce el să-i ceară voie numai că în loc să ajungă la Victor a ajuns la șeful de atelier, care era mai aproape și, în plus, avea și autoritate mai mare, după care a revenit la nea zaharia, bucuros: „Șefu’ a zis că să-i luăm roata şi să ne apucăm de lucru”. Și, ca la service, intră în funcţiune ciocanele, foalele încep să sufle din greu, se scot inelele, buceaua, cercul se încălzesc, se presează şi, pe obezile roţii, se fixează şina. Apoi, o dată întremată, roata buclucașă este urcată într-o altă căruţă ce tocmai mergea la încărcat, pe câmp, tocmai din fundul loturilor unde, o dată ajunși, ridică, amândoi, osia înclinată, îşi încălţa omul căruţa, dă bice boilor şi porneşte spre sediul CAP-ului, cu căruţa plină ochi de porumb. Numai bine că, între timp, apăruse și nea Victor înapoi, la treabă, care, negăsind roata unde o lăsase, întreabă ce și cum. „Veni Ion, zise Zaharia, vorbi cu brigadierul, i-o montarăm şi numai ce plecă”. Nea Victor, om calm, de altfel, nu era certăreţ, dimpotrivă, era chiar

→

Medalion liric

de **Monica Mureșan**

tabloul clipei (3)

într-un timp infinit poți fi oricând dincolo de timp
înafara celui prezent la fel de bine cum și a celorlalte
așadar
era pe când muzele sărbătoreau ziua cerurilor
și un gând neîncrezător a sfârtecat lina legănare
a cerului și a pământului
de atunci acestea au fost împărțite în două ceruri
și două pământuri și tot așa au apărut noi jumătăți
de cer și de pământ de chipuri și fapte cuvinte și sensuri
culori și nuanțe totul pleacă de la acel semnal de început
tras de o muză distrată și plictisită.

prea liniştit, numai că de data asta, cum se zice, avea „iasca uscată” şi, cum probabil că dăduse pe gât și vreo țuică, se înfurie: „Chiar dacă a zis şeful, trebuia să aştepte, să mă întrebe şi pe mine… Iar tu, tu ce te-ai băgat? Nu trebuia să te bagi, auzi?” Uite așa, nea Victor una, nea Zaharia alta, se nimeri să aibă şi ăsta „iasca uscată” şi, numai bine că, tot apropiindu-se unul de altul, începură să iasă scântei, apoi să se înjure ca, într-un final, să-și care pumni, să se ia la trântă, apoi iar la pumni, înjurături, tot tacâmul. Ca la orice spectacol, de unde până atunci nu erau spectatori decât ucenicii, într-un minut se adunase acolo parcă tot CAP-ul, văcarii, căruțașii în trecere pe acolo, o armată de gurăcască, toți privind dar niciunul neintervenind să-i despartă. La un moment dat s-au desprins ei singuri din încăierare, adică, mai tânăr şi mai voinic, nea Victor a considerat că fusese de ajuns, sperând el că nea Zaharia a înţeles și altă dată va proceda cum trebuie, să-i fie de învăţătură cât încasase deocamdată. Dar tocmai aici avea să apară problema, că văzându-l cu garda jos și trăgându-şi sufletul, nea Zaharia, considerând că încasase mai mult, s-a aruncat iar în ring, să mai restituie ceva din datorie. Și ce înseamnă mânia! Cum cu pumnii își dăduse seama că era imposibil să-l dovedească, și cum, ca atunci când e să fie, undeva, acolo la îndemână, se afla o obadă fasonată, nea Zaharia o ridică degrabă și, ochind capul lui nea Victor, loveşte cu toată puterea, închipuindu-şi că spintecă un „tiutiuc” de lemn. Cade fulgerat bietul Victor, dar, asemeni lui „hopa mitică”, se ridică instantaneu şi se repede ca turbat în partea de unde venise lovitura, cu capul înainte. Din instinct, nea Zaharia loveşte cu nădejde, a doua oară. Cade iar bietul Victor şi căzut rămâne, cu ochii deschişi, uitându-se mirat spre colegul său de baros, nemaiînţelegând nimic.

Oameni răi, dideștenii, toți martorii și gură-cască aflați întâmplător pe acolo, nu au sărit să-i despartă. Abia acum, în acest moment deja tragic, au dat semne că se trezesc și ei la realitate, primul fiind tot nea Zaharia, pe care parcă-l trec toate apele:

– Victore! Victoreee, ridică-te!

Îi dă nişte apă din ulciorul pe care-l tot împărţiseră între ei până atunci, dar nu înghite bietul Victor nicio picătură, nu prea mai avea cum, dimpotrivă, brusc, i se colorează faţa și, pe lână ureche, începe să i se prelingă un firicel de sânge. I se spărsese capul asemeni unui butuc de lemn. Moment în care Zaharia, înțelegând nenorocirea, se aruncă pe podeaua de lut, zvârcolindu-se și rugându-se:

– Victoreee! Victore, nu muri, nu am vrut să te omor!... Nu m-am putut stăpâni, iartă-mă!, Mă ierți, Victore?

Îi dau lacrimile, îi vine rău, leșină… Nu mai era însă nimic de făcut. Iar martorii, ca martorii, tot sunt și ei buni de ceva. Unul mai isteț a dat fuga la birouri, să sune salvarea, poate că se mai putea face, totuși, ceva. Și a venit salvarea într-un târziu, un Molotov rămas la noi, în dotarea spitalului de la Roșiorii de Vede, încă din timpul războiului. În concediu medical fiind, m-am întâlnit cu ea pe vale; eram în cârje, exersam pe distanţe mai mari după accidentul cu motocicleta. S-a înapoiat cu viteză şi mai mare maşina salvării, acel Molotov, am presimţit că se întâmplase ceva rău în sat. A doua zi, clopotul de la biserică suna a jale, sărmanul nea Victor nu îşi mai revenise. O altă maşină, dar de culoare neagră, nu kaki și cu cruce roşie, precum Molotovul-salvare, în vreme ce clopotul încă bătea, a coborât dealul la podul lui Durlea, şi tot în viteză. Tocmai îl luase pe nea Zaharia. Și așa s-a ales praful de service, mândria gospodăriei agricole de la Dideşti, care abia ce se pusese pe picioare că în faza a doua și-a pierdut ce a avut mai de preţ, pe cei mai buni meseriaşi, lăsând pe umerii tinerilor ucenici, care nu deprinseseră încă toate tainele meseriei, toate problemele specifice unei asemenea „afaceri”.

Bătrân și bolnav fiind, îmi scrie tata: „Nicule, când îţi iei concediu, să dai şi pe acasă, că avem de lucru”. Am dat, ce era să fac, mă rugase tata care, de cum m-a văzut, a și zis: „Bine ai venit! Mâine, vreau să scoatem căruţa din şira de paie, o montăm, că au rămas puţine paie, le-am tot consumat şi putrezesc. Nu mai pot singur, Nicule. Mi-a părut rău să o dau la colectiv, se prăpădea pe acolo. Acum au remorci, tractoare, am dat-o pe aia veche. Numai ce o legasem la Cercel, fierarul, cu doi ani înainte de colectiv, bătusem toată iarna la baros, să-i facem fierăria...”

Am montat-o, era lucrată bine, păcat că acum ajunsese piesă de muzeu. Și au trecut anii… Mai zilele trecute, am dat cu ochii de ea acolo la țară, sub șopron, unde a rămas să-și facă veacul. Cineva, vreun hoț prăpădit, cum au apărut atâția în ultimii ani, după revoluție, i-a furat jugul şi proţapul. Proțapul ca proțapul, dar jugul… Dacă l-a pus pe foc, vede el ce o să păţească!...

Sabie și scut

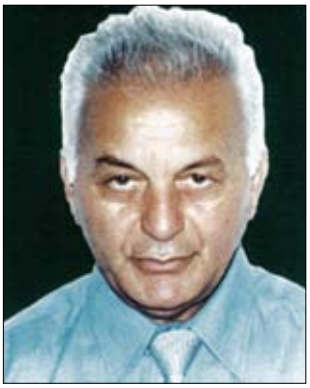
Să vină straja, să deschidă porți,
porțile mari, la Alba, la Cetate,
ca Voievodul să rasară-n toți
sub pânza clopotului care bate.

Să simtă armăsarul de zăpadă
fiorul țării la un început,
când lacrima luminii dă să cadă
pe lacrima durerii din trecut.

Unească-se Viteazul, pe vecie,
cu Dacia, la Alba, în altar,
și jurământul său, la cununie,
să stea ca temelie de hotar!

Opinca merge, Doamne, înainte,
chiar dacă roata s-ar propti în lut;
trei focuri mari și crezul tău fierbinte
vor fi, de-a pururi, sabie și scut.

Piatra cetăților

de **Ion Georgescu**

Deschideți-mi urma cetăților
dace,
îmi sunt picioarele obosite, de
bolovani,
măreția e ascunsă și tace
sub zidurile miilor de ani!

Pietrele sunt de-o vârstă cu
cerul,
rupte din turnuri, de vânturi și ploi,
doar Dumnezeu, ele și fierul
s-au rânduit pentru noi.

De se-ndoiește, sub vorbe, oricare
găsește-n argilă adânci rădăcini;
cărată din munte, o simți în spinare
stânca zobită-n căderi de lumini…

CONTINUARE DE LA PAGINA 24

Măriuca atât aştepta: i se întipărise pe chip un surâs poznaş şi se pregătea de prima extragere a vieţii ei. A ales o carte repede, la nimereală. M-am uitat şi eu însă nu pricepeam nimic din simbolurile acelea amestecate şi foarte colorate. Uşor încurcată, Lili bâigui ceva care nu avea niciun înţeles pentru noi atunci:

– Copila mea, ziceam că e vorba de profesie ori bani... Eu văd aici însă o casă mare, foarte mare, uriaşă aş zice, care este pe apă, şi o grămadă de oameni, întâmplări, agitaţie… Sau, poate, călătorii multe?!

Amuzată, neputându-mă abține, am intervenit:

– Surioară, e clar! Îţi vei construi o vilă lacustră uriaşă şi o să inviţi acolo tot familionul...

Lili mă ignoră total și îi făcu un semn scurt Măriucăi care, cu un gest ceva mai puțin aiurit, apreciind totuși că viitorul soț este o chestiune seriosă, extrase cea de-a doua carte și i-o „înfipse” în ochi „ghicitoarei”.

– Hm, aici e mai clar: te vei căsători cu un băiat pe care îl cunoşti deja, e posibil să fi copilărit împreună, poate sunteţi ori veţi fi colegi de şcoală, cam aşa ceva...

Soru-mea mustăcea. Era printr-a şaptea şi noi două nu ne prea confesam în perioada aceea, însă am citit în ştrengarii ei ochi, mari şi negri, frumoşi, certitudinea siguranţei viitorului ei cămin, că deh, într-o zi, va fi o femeie adevărată cu soţ, cu copii... Aha, cea de-a treia şi ultima ei carte:

– Vei avea doi copii, scumpa mea, parcă un băiat şi o fată, mi-e neclară ordinea..., îi dădu Lili fericita veste în timp ce se ridică, spunându-ne că are nevoie de o mică pauză.

I-am aruncat Măriucăi o privire cu coada ochiului. Fericită viaţă i se mai prezisese! Un viitor cert, senin, fără complicaţii. Iar ea, acum, se scobea în nas…

*

Peste puțin timp, prietena noastră reveni cu o tavă pe care tronau trei boluri cu salată de fructe și o cafea, neagră, doar pentru ea.

Rândul meu... Lili puse deoparte cele trei cărți extrase de sora mea, le strânse pe celelalte de la dreapta la stânga, le închină iarăşi şi apoi le etală cu faţa în jos, ca pe o a axă a timpului: de la stânga la dreapta. Priveam cu încredere în reușita profesiei mele, doar eram premianta clasei. Şi, în plus, ştiam cu certitudine că voi da la Drept. Deci, aş fi prins-o pe „vrăjitoare” numaidecât în caz că... Am extras prima carte.

Femeia a luat-o, m-a privit scurt, cu duioșie mi s-a părut, și, în timp ce bâzâitul enervant al unei muște începuse să dea târcoale bolului împopoțonat cu un moț de frișcă de care nu îndrăznisem să mă ating, numai ce am auzit-o devăzluindu-mi o mare taină:

– Puşi, draga mea, aici eşti înconjurată de cărţi, multe cărţi...

– Presupun că de cărţi cu legi şi coduri de procedură penală..., am sărit repede, ca să-mi întăresc planurile oricum deja conturate.

Mi-a zâmbit complice, adăugând după ce sorbi și savură din cafeaua fierbinte:

– Nu se văd decât foarte multe cărţi!...

Mă pregăteam să extrag următoarea carte, dar începusem să mă tem. Mă copleşea ideea de „viitor soţ”, căci eu voiam să ştiu doar dacă mă voi împrieteni cu „vedeta rock” a liceului, nimic mai mult. Nu m-aş fi supărat dacă mi-ar fi devenit bărbat cândva, gândindu-mă că şi ai mei s-au cunoscut tot pe la 15–16 ani. Şi, ezitând, am întors cea de-a doua carte:

– Oh!..., îi scăpă lui Lili un fel de oftat, cam demoralizator mi s-a părut.

Inima stătea să-mi spargă pieptul. De ce şovăia?

Va urma

Apropo!

Personaje-cheie ale reformei

Politicianul

de **Gheorghe Indre**

Motto:
Lasciate ogni speranza, voi ch'entrate!
(Lăsați orice speranță, voi care intrați!)
Dante Alighieri

Fiecare perioadă din istoria omenirii a creat propriile sale repere umane, a generat profesii şi ocupaţii specifice vremii, a cultivat modele comportamentale şi modalităţi de soluţionare a problemelor societăţii adecvate condiţiilor vremii, şi stadiului de dezvoltare economică şi socială. Este supracunoscută sintagma „la vremuri noi oameni noi", ori, după 1989, în România, au apărut vremuri noi, s-a modificat radical sistemul de valori şi, treptat, s-au modificat regulile de organizare şi funcţionare ale societăţii, ierarhiile, structurarea categoriilor sociale, au apărut instituţii şi ocupaţii noi. Până atunci, societatea românească era descrisă în literatura de specialitate a vremii ca fiind structurată pe mari clase sociale: clasa muncitoare cu rolul ei conducător şi mesianic, clasa ţărănească, rezistentă la schimbările şi programele de transformare impuse de partidul unic – muncitoresc la început, comunist mai târziu – şi pătura intelectualilor, de asemenea manifestând, la început, rezistenţă la schimbare şi păstrând o anumită atitudine critică, derivată din capacitatea de a înţelege şi interpreta evenimentele şi consecinţele lor. Era o viziune schematică şi incompletă, care nu acoperea toate categoriile de oameni şi de ocupaţii, dar care era foarte răspândită şi predată copiilor în şcoli, propovăduită în toate materialele cu caracter propagandistic.

După 1989 şi acum, la aproape un sfert de veac după schimbările din decembrie 1989, termenul de clasă socială nu mai este folosit, industria, ca ramură de bază a economiei, care oferea locuri de muncă unei mari părţi a populaţiei, a dispărut sau, mai corect spus, s-a diminuat până aproape de dispariţia totală, şi nici clasa muncitoare numai există, se foloseşte tot mai rar substantivul „muncitor", fiind înlocuit adeseori cu „lucrător" mai mult sau mai puţin calificat. Ţărănimea a dispărut şi ea sub asaltul colectivizării şi al desfiinţării proprietăţii private asupra pământului (propaganda vremii folosea termenul de ţărănimea muncitoare, sau țărănime cooperatistă), mecanizarea şi chimizarea agriculturii a redus numărul de oameni ocupaţi în agricultură. Termenul de ţăran este folosit tot mai rar, probabil pentru că prea este derivat din ţară, într-o lume a cărei glorie şi aspiraţie pare a fi globalizarea este înlocuit cu una din exprimările agricultor sau fermier, cuvânt împrumutat din apus. Apusul cui?… În terminologia uzuală, referitoare al alcătuirea societăţii contemporane din România, termenul de clasă este evitat, având conotaţii de sorginte comunistă, din limbajul marxism-leninismului. Şi totuşi mai există o categorie de oameni caracterizată ca o clasă, anume *clasa politică*, termen folosit în toate spectacolele televizate, vorbite de comentatori şi politicieni pe post de actori, denumite foarte româneşte talk-show. După dimensiunea ei în raport cu restul societăţii, această clasă pare a fi una de şcoală, iar după calitatea, comportamentul şi rezultatele obţinute de mulţi dintre membri, pare alcătuită, preponderent, din derbedei şi repetenţi sau, mai îngăduitor vorbind, o clasă în care majoritatea componenţilor ar trebui să aibă nota scăzută la purtare. Această clasă de oameni este populată de politicieni. Politicianul zilelor noastre are rolul pe care activiştii de partid îl aveau înainte de 1989. Clasa politică în totalitatea ei este echivalentul activului de partid al partidului unic, cu diferenţa că, de data aceasta, ea însumează activul de partid al tuturor partidelor de pe scena politică. Sigur pe el, având răspunsuri la toate întrebările ce i se pot pune, politicianul, asemenea managerului din portretul prezentat de John Ralstom Saul şi menţionat în articolul nostru anterior referitor la personajele cheie ale reformei (vezi nr. 1/2013 al „ProARME", *n.red.*), este un individ amoral, pentru care minciuna electorală sau minciuna explicativă a cauzelor eşecurilor de după alegeri sunt mijloace din registrul instrumentelor de manipulare. Promisiunile fără acoperire, aroganţa şi siguranţa de sine atunci când este la putere, convingerea că i se cuvine totul şi că are întotdeauna dreptate, precum şi spiritul agresiv şi foarte critic la adresa adversarilor, atunci când este în opoziţie, exagerând de cele mai multe ori, sunt atitudini şi înzestrări fără de care politicianul nu şi-ar putea îndeplini nobila misiune de reprezentare şi apărare a intereselor celor care l-au ales. Dar adevăratul politician al zilelor noastre este un ins pragmatic, cu scopuri personale de creştere şi parvenire bine definite, cu dorinţa de îmbogăţire, averea fiind piedestalul, elementul de stabilizare a poziţiei, iar obţinerea şi rotunjirea ei permanentă fiind una dintre preocupările de bază, indiferent cât de riscante şi periculoase sunt metodele folosite în acest scop. În împrejurările în care el se adresează unor oameni care îi sunt inferiori ca poziţie şi influenţă socială, de regulă, politicianul este neiertător cu oricine încearcă să exprime o altă părere decât a lui sau să contrazică argumentat afirmaţii făcute de el. În aceste situaţii, este susţinut de indivizi servili şi linguşitori, gata să îl perie, să îi pună în evidenţă „calităţile" şi să ironizeze, să ridiculizeze sau chiar să înfiereze pe indisciplinatul, inconştientul, nefericitul care a avut curajul opiniei şi l-a supărat pe *şefu'*. Din teorie şi din anumite prevederi ale doctrinelor politice, ai fi tentat să imaginezi politicianul ca pe un om superior, animat de idealuri, cu mari disponibilităţi sufleteşti, altruist şi drept, capabil de dăruire, de sacrificiu şi, de ce nu?, chiar de eroism, în stare să se jertfească pentru o cauză nobilă. Marcată de corupţie, de minciună, de impostură, de fals, înşelătorie şi viclenie, lumea în care trăim este, din păcate, una lipsită de cauze nobile, în acest univers globalizat, patriotismul este considerat o slăbiciune, o ruşine, dragostea de ţară şi de popor sunt apreciate ca incapacitate de a înţelege spiritul modern şi apartenenţa noastră la marea familie europeană,

CONTINUARE LA PAGINA 32

Corespondențe

Stimate domnule Director al revistei „ProARME”,

În numărul 2(14) mai–august 2013, al revistei „ProARME”, la pagina 27, a apărut un text intitulat „Silvia Zabarcencu despre Pași în lut *de Stella D. Perdix”, în legătură cu care doresc să fac următoarea precizare: Inițial, a fost o scrisoare scrisă spontan, imediat după citirea cărții* Pași în lut*, expediată autoarei. Soțul Domniei-Sale, mult respectatul scriitor Zaharia Potârniche, căruia îi port o stimă deosebită, fiindcă provine din orașul foarte drag inimii mele – Sulina, pe care l-a evocat ca nimeni altul în amintiri, în poezii –, mi-a propus să fiu de acord cu reproducerea acestei scrisori, în facsimil, în revista pe care o conduceți.*

Probabil, din motive tehnice, acest lucru nu a fost posibil și atunci, am convenit să elimine acele elemente specifice scrisorii (formula de adresare, de încheiere etc.) și să trimită textul, integral, fără modificări, la revistă. Era, din câte mi-a spus, ultima secundă până la intrarea la tipar a revistei, în care trebuia făcută operația. L-am autorizat să o facă. Din păcate (cu tot respectul pe care îl port acestor doi venerabili scriitori, despre ale căror cărți am scris și pe care vreau să vă spun că îi cunosc numai prin corespondența inițiată de dumnealor), în materialul respectiv s-au operat tăieturi, s-a intervenit în text, făcându-l de nerecunoscut. V-aș cere, stimate domnule director, să publicați aceste rânduri în numărul următor al revistei, însoțite de textul scrisorii mele către doamna Stella D. Perdix, pentru reașezarea lucrurilor în rostul firesc al clipelor care le-au inspirat.

Cu mulțumiri deosebite,
Silvia Zabarcencu

Textul scrisorii:

Stimată Doamnă Stella D. Perdix,

Am închis cartea – romanul vieții dumneavoastră *Pași în lut* – acum câteva minute, cu sentimentul că am închis ușa unei case nemaivăzute, o casă volantă care v-a însoțit cu duhul, cu atmosfera ei, peste tot pe unde v-a purtat destinul în anii de dinaintea, din timpul și de după cel de-al Doilea Război Mondial. În decorurile paradisiace ale copilăriei, în cele infernale ale războiului, Casa magică pe care o locuiați cu familia, sau cu o parte tot mai împuținată a ei, rămânea cel mai sigur și mai inexpugnabil refugiu (deși cheia de la intrare, agățată la vedere, invita să fie oricând deschisă în absența stăpânilor, de către oricine ar fi vrut să intre pentru un pahar cu apă sau pentru un ceas de tihnă). Lucrurile păstrate într-o curățenie și ordine desăvârșite, nerigide, ci calde și vii, prin care se exprimau, simbolic, generațiile și timpurile lor de glorie ori de declin, îmbiau la bucuria de a fi împreună – fie rude, fie prieteni, fie necunoscuții care se contaminau de liantul: iubire. Iubirea aproapelui. Mi-a mai atras atenția modul în care vă raportați la propria persoană, în ipostazele – copilă, adolescentă, fată de măritat. Iubiți atât de mult acele făpturi încât, prin prisma tuturor celor care le adoră, revărsați asupra lor sentimente ...materne copleșitoare care, tot ce ating (observă, descriu), prefac în aur de 24 de carate. O fetiță, apoi o tânără la superlativul absolut; iar situațiile prin care această fetiță, această tânără trece, felul în care descurcă ițele sunt argumente în favoarea portretului ideal, cărora memoria dumneavoastră, singură, le este martoră. Prin lipsa de echivoc, prin lipsa de îndoială cu privire la actele personajului, prin tonul ferm cu care îi sunt comunicate mișcările și stările, bănuiesc că s-a urmărit și o intenție pedagogică, educativă, binevenită, în fond, în rândul tinerelor mai ales, în fața cărora, potecile vieții sunt, în ziua de azi, pline de hățișuri (era să scriu „hașișuri!) ș.a.m.d. De altfel, și celelalte personaje principale ale romanului vieții dumneavoastră se decupează, pe fundalul timpului evocat, nimbate și credibile. Ele se fac iubite nu numai de oamenii cu care intră în contact, dar chiar și de către cititor. Arta dumneavoastră poetică și narativă își arată măiestria și în realizarea unor tablouri vaste, care cuprind oameni, case, grădini, mori, porturi, vapoare, biserici, sinagogi, geamii, tablouri antologice din Isaccea natală, din Galați, Constanța, București, asupra cărora zăbovești mult, cucerit de ansamblu și detaliu, savurând pierdutul parfum... Tot așa, forța cu care evocați nopțile de groază trăite în adăposturi sau pe străzile Bucureștiului, din timpul bombardamentului din aprilie 1944, dovedește și un talent pe potrivă. Am încercat să descopăr locul pe care îl ocupă Dumnezeu în metafizica dumneavoastră expusă din loc în loc; cred că l-am întrezărit...

...Iar „Visul din noaptea Bobotezei” e, într-adevăr, o prevestire „în oglindă”, cum se spune (dezlegarea visului făcându-se invers), a celui sortit să-i fie soț desăvârșitei, adoratei, râvnitei și atât de fragilei prințese, după care însuși George Vraca a alergat pe străzi, să-i prezinte omagiile. Am înțeles că abia în volumul doi se va depăna romanul uneia dintre cele mai fericite căsnicii cunoscute – căsătoria dumneavoastră cu tânărul și chipeșul inginer Zaharia Potârniche, omul debordând de har poetic și forță umană excepțională care (precum în „Visul de Bobotează”, citit, cum spuneam, în sens invers) a scos-o, de-a lungul întregii vieți, pe gingașa aleasă a inimii sale din vâltorile atâtor pericole, afirmând-o, ca literată, în ciuda tuturor obstacolelor...

Rândurile de mai sus sunt doar câteva gânduri așternute „la cald”, imediat după lectura captivantei dumneavoastră cărți. Vă mulțumesc pentru dedicație și aștept cu nerăbdare următoarele dumneavoastră cărți și ale domnului Zaharia Potârniche, pentru realizarea cărora mă rog lui Dumnezeu să vă dea ani mulți, cu sănătate și aceeași puternică inspirație.

Vă îmbrățișez cu dragoste,

Silvia Zabarcencu

CONTINUARE DE LA PAGINA 13

documente din istoria militarilor feroviari. Cu respectarea prevederilor statutare și a programelor de măsuri stabilite anual, a intrat în obișnuința asociației organizarea, în fiecare an, a unor excursii de documentare, turism și refacere în anumite zone importante ale țării, cu participarea membrilor și însoțitorilor acestora. Grație Consiliului de conducere, în ultima vreme, am reușit să vizităm unele obiective turistice interesante, monumente ale eroilor și garnizoane sau locuri marcante din istoria armei, foste cazărmi și terenuri de instruire, șantiere și puncte de lucru în care, la anii de serviciu, am fost „prezenți la datorie", imaginea acestora fiindu-ne vie încă în amintire. A fost revăzută, astfel, în primul rând, cazarma de la Chitila a fostului Regiment 2 Căi ferate (construită prin contribuția înaintașilor), devenită sediul primei școli militare de ofițeri activi și de rezervă a armei căi ferate și transporturi militare (1950–1958), în prezent funcționând aici Centrul de Pregătire a Cadrelor Militare de Logistică. Tot aici se află și muzeul nostru, unde s-au ținut scurte prelegeri despre aceia dintre „cavalerii roții înaripate" care au făcut cinste armatei și societății civile: mareșalul Prezan, generalii Fălcoianu, Culcer, Hârjeu, Petruc, Traian Panaitescu ș.a., făcându-li-se pomenirea de recunoștință în bisericuța recent ridicată în incinta cazărmii, lor datorându-li-se, între altele, construirea liniilor feroviare de pe centura Capitalei, unii dintre ei ajunși comanbdanți de armată, academicieni, miniștri, ambasadori, profesori universitari, și nu întâmplător, mai apoi, li se vor dedica busturi, iar unele străzi și stații CFR sau de RATB vor purta numele lor.

S-a vizitat, de asemenea, fosta cazarmă a Regimentului 3 Căi ferate de la Aiud (Alba), ridicată pe timpul împărătesei Maria Tereza și modernizată de armata română, apoi fostul poligon de specialitate, de refaceri poduri căi ferate, de pe malul râului Mureș, pe unde au trecut mulți specialiști care vor lăsa amintiri interesante în tehnica inginerească, apreciați cu ocazia fiecărei aplicații militare de nivel armată, la care observatorii străini erau nelipsiți. La înapoierea spre București nu am ratat ocazia reculegerii la statuia lui Mihai Viteazul de la Alba Iulia, apoi la Monumentul Unirii, amintind nu doar de momentul de la 1600, cât de acela de la 1918, de regele Ferdinand Întregitorul și de regina Maria, patroana Cultului Eroilor. S-a luat masa apoi în prezența primarului și a comandantului garnizoanei, după care am pornit mai departe, către Brașov, important nod feroviar, și aici ființând până mai ieri cazarma unui batalion de căi ferate ai cărui specialiști au lăsat obiective nepieritoare pe acest traseu, un alt moment de reculegere ținându-se la monumentul „Treceți Carpații" din incinta stației CFR Predeal.

La solicitarea majorității membrilor ACMCFTp, în vara anului 2009, am vizitat Delta Dunării, memorabile rămânând plimbările cu barca prin mirificul cadru natural ca desprins din povești, preparatele culinare specifice locului și, nu în ultimul rând, picturile din bieserica ortodoxă ce poartă hramul Sfântului Alexandru. Nu mai puțin interesant a fost itinerarul către mănăstirile din nordul Moldovei, în vara anului 2011, gazde fiindu-ne camarazii noștri de la Biroul de transporturi militare de pe lângă Regionala CFR Iași, care ne-au pus la dispoziție mijloace de transport auto, locuri de cazare și de servire a preparatelor culinare moldovenești, din care nu a lipsit plăcinta „Poale-n brâu". În cursul anului 2012 a venit la rând Țara Moților, așa că am apucat-o pe drumul Apusenior, de-a lungul liniilor feroviare construite de camarazii noștri din generațiile mai vechi pentru exploatarea în premieră, în România, a uraniului, ocazie cu care ne-am reîntâlnit cu „personaje" dragi ale istoriei naționale, reculegându-ne la mormintele și monumentele lor, de la Avram Iancu la Simion Bărnuțiu, un loc de popas fiind și Careiul, cu celebrul monument al ostașului român eliberator. Au rămas în plan multe altele, desigur, îndeosebi traseele către stațiunile balneo-climaterice de pe Valea Oltului și, ca obiectiv principal, municipiul Târgu Jiu, cu inegalabilele sale opere sculpturale brâncușiene, după care vom face un drum și la Castelul Huniazilor, dar nu numai, ocazii numai bune pentru întărirea și menținerea relațiilor de camaraderie cu membrii asociației noastre și cu foștii tovarăși de arme de odinioară, de când eram mai tineri și preocupați de cu totul și cu totul alte probleme, cele mai multe, evident, legate de profesia noastră de militari.

Pe un alt palier, ACMCFTp nu uită să marcheze an de an Ziua armei, când are loc și sărbătorirea promoțiilor școlilor militare de armă și specialitate, concomitent cu publicarea unor articole omagiale sau de interes istoric în revistele „Rezerva oștirii române", „Revista Forțelor Terestre", „Feroviarul", „Club feroviar" și altele, între care, iată, și „ProARME". Aceasta în afară de cărțile și studiile de specialitate publicate de ofițerii de căi ferate, membri ai asociației noastre, precum generalul C. Nicolescu (*Transporturile și comunicațiile militare*), coloneii Mihai Humă și Mihai Grigorescu (*Cavalerii roții înaripate*), *Onor cavalerilor roții înaripate* (a subsemnatului), la care, din câte suntem informați, se vor adăuga și altele, aflate la momentul de față în pregătire. Este o mare satisfacție aceasta și cu atât mai mult recunoștința noastră se îndreaptă către toți aceia care ne-au susținut cu generozitate și sunt alături de noi de fiecare dată când ne propunem să organizăm astfel de activități.

Semnal

Cărțile FavoritE

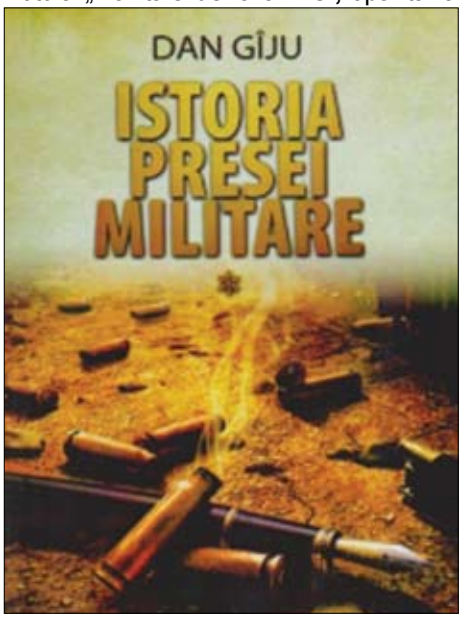

Dacă şi-ar fi pus în practică mai din tinereţe înclinaţiile scriitoriceşti, prin colonelul (r) **Valeriu Creţu**, arma căi ferate şi-ar fi consolidat plutonul cronicarilor ei, şi aşa nu prea numeros, cu un combatant expansiv, expresiv şi totodată suficient de viguros ca să lase o urmă cel puţin notabilă în istoria ei pe cât de recentă – comparativ cu aceea a infanteriei sau a cavaleriei, de pildă –, pe atât de bogată în fapte, evenimente, întâmplări ş.a. încât să nu fie acoperită prea curând de praful uitării şi al ignoranţei. Dar fie şi aşa, prin cele câteva volume – între care și cel mai recent, intitulat ***Despre cei de ieri, pentru cei de mâine*** (**Editura Favorit**, București, 176 p., cu ilustrații, **editura.favorit@yahoo.com**) –, colonelul Creţu, ofiţer de stat-major coborâtor din plăieşii lui Ştefan cel Mare, pe de o parte, şi, dintr-o altă perspectivă, reprezentant al uneia dintre cele mai compacte şi numeroase promoţii de locotenenţi de căi ferate, fie şi aşa, repet, nu va putea fi ignorat de acum înainte, ţinând cont de faptul că însăşi arma despre care vorbim aici şi-a cam încheiat socotelile, la nivel macro, per ansamblul armatei române, de azi încolo rămânând să vorbească filele de carte, atâtea câte s-au adunat şi câte se vor mai adăuga pe parcurs, soldatul feroviar atât de des întâlnit până mai ieri de-a lungul şi de-a latul României noastre devenind o frumoasă amintire şi cam atât. Vă semnalăm, prin urmare, o sensibilă carte despre eroii armei căi ferate de odinioară, despre camarazi și, nu în ultimul rând, despre cei dragi ai familiei, de la strămoși la urmașii care azi, parte dintre ei, abia descifrează literele alfabetului. (**B. Didescu**)

O carte de referinţă – *Istoria presei militare* (I)

prezentare de general de brigadă (rtg.) dr. **Florian Tucă** şi comandor (rtg.) **Marius Popescu-Călăraşi**

A prezenta sau a recenza o carte de autor în coloanele unei reviste reprezintă, întotdeauna un act de cultură, dar şi de responsabilitate. De cultură, deoarece se operează cu nenumăraţi termeni de consacraţi în domeniu, în deplină cunoştinţă de cauză. De responsabilitate, fiindcă trebuie ca în respectivul demers scriitoricesc să fii sincer, drept şi nepărtinitor cu ceea ce afirmi. O carte de referinţă, cum ne-am decis s-o denumim pe cea asupra căreia ne-am aplecat şi noi privirile, gândurile şi condeiele, este intitulată, pe cât de clar şi direct, pe atât de expresiv: *Istoria presei militare*, volum ce include, pe pagină de gardă, un titlu ceva mai lung şi foarte bine încadrat în timp şi în spaţiu, anume: *Istoria presei militare de la Cezar la Ceauşescu. Armata. Presa Scrisă*. Lucrarea a apărut în anul 2012, la Târgovişte, în Editura Biblioteca, şi este semnată de către gazetarul militar, din generaţia de după evenimentele din Decembrie 1989, colonelul Dan Gîju, care, în prezent, ocupă onoranta funcţie de director-adjunct al Editurii Militare. Fără teama că am exagera, afirmăm, încă de la început, că rar ne-a mai fost dat până acum să lecturăm, cu luare aminte, o scriitură atât de amplă ca volum (peste 750 de pagini), bine documentată, valoroasă ca informaţie şi conţinut, bogat ilustrată (peste 800 de imagini, cu sute de trimiteri la subsolul paginilor), cu fotografii dintre care, cele mai multe, se referă la chipuri reprezentative de foşti ziarişti militari sau de colaboratori ai publicaţiilor ostăşeşti din ţara noastră. Înainte de a ne referi la unele probleme concrete oglindite în volumul semnat de colonelul Gîju, considerăm necesar să subliniem doar două aspecte de ordin ceva mai general privitoare la presa militară şi care, până acum, nu s-au bucurat de o abordare cât de cât corespunzătoare în cărţile ce au mai abordat tema dată de amplul volum pe care-l discutăm. Este vorba, în principal, de faptul că în spaţiul românesc, şi nu numai, istoria presei militare este strâns şi organic legată de evoluţia în timp şi spaţiu a armatei. De altfel, putem afirma că presa ostăşească la noi, la români, a apărut odată cu organizarea armatei, a evoluat odată cu ea, a oglindit realităţile militare ale timpului, a chemat la mobilizare şi la luptă poporul şi oştirea etc. Este vorba, apoi, de faptul că presa, în general, dar cea militară în special, a fost în toate timpurile, şi este şi în zilele noastre „arma cu bătaia cea mai lungă”, adevăr ce avea să fie oglindit pe larg, în special, în anii celui de-al Doilea Război Mondial, dar şi după aceia. Revenind la lucrarea despre care discutăm, se cuvine să semnalăm că aceasta este una „grea”, ca să ne exprimăm printr-o metaforă, „grea” ca volum de pagini, adică, şi ca iconografie, dar şi din punct de vedere al conţinutului, ca bogăţie de informaţii, ca număr de personaje nominalizate şi, nu în ultimul rând, prin numărul de învăţăminte ce se pot desprinde din lectura sa. Prin toate aceste aspecte, lucrarea poate fi apreciată drept un unicat şi, totodată, o reuşită certă în problematica abordată. În paginile ei se consemnează, de pildă, faptul că în urmă cu aproape 200 de ani, în spaţiul românesc, a apărut cea dintâi publicaţie militară autohtonă ce se intitula „Novitale de la armie”, tipărită la

Iaşi, de către aga (locotenent-colonelul) Gheorghe Asachi. Era, de fapt, un prim buletin românesc cu informaţii de ordin militar. Deasupra titlului publicaţiei se află sigla acesteia, care este foarte ingenios şi expresiv concepută. Astfel, pe un scut oval, erau reprezentate trei elemente grafice distincte: o albină, un caduceu şi o trâmbiţă. Ce reprezentau – şi reprezintă – de fapt, aceste trei elemente? Albina simbolizează ideea de hărnicie, de colectivitate, de perenitate, de producţie (mierea), dar şi de „armă” de înţepat sau de atac în caz de primejdie. Caduceul (emblema lui Hermes) este un fel de baston cu două aripi la vârf, pe care se încolăcesc doi şerpi în forma cifrei opt, care simbolizează ideile de fertilitate, puterea de vindecare, complexitatea fiinţei umane etc., fiind reprezentat încă, deşi simplificat, pe epoleţii medicilor militari, ca semn de armă. Trâmbiţa – sau goarna – este, prin excelenţă, un instrument muzical militar atât la noi, la români, cât şi la alte popoare. Prin goarnă, în special în trecutul nostru istoric mai îndepărtat, în armată se suna deşteptarea trupei, apelul de dimineaţă şi de seară, chemarea şi schimbarea gărzii, darea onorului unor superiori, stingerea, iar în caz de luptă, declanşarea atacului sau a asaltului, anunţarea victoriei într-o confruntare militară, dar şi retragerea fortuită de pe câmpul de luptă. Conform tradiţiilor, tot prin goarnă, la noi, la români, în sate, comune şi oraşe, se vesteau, odinioară, naşterea unor odrasle sau moartea unor ilustre personalităţi, se anunţau unele evenimente locale, naturale sau naţionale: mobilizarea, unele dezastre etc. Pe partea de jos a anunţului pe care erau reprezentate cele trei elemente, se afla înscrisă, în relief sau săpată, numele redacţiei sau „firmei” care edita buletinul, în cazul în speţă „Albina românească”. Ce interesant şi ce frumos ar fi fost, zicem şi noi astăzi, precum sugerează autorul, ca sigla respectivă să fi devenit cândva „semn de armă” reprezentativ pentru gazetarii militari, aşa cum este caduceul pentru medici militari! Vor trece nu mai puţin de 30 de ani de la apariţia acestui prim buletin militar românesc, până în vara anului 1859, când a văzut lumina tiparului ziarul intitulat „Observatorul militar”, care avea să fie, aşa cum se consemnează şi în volumul *Istoria presei militare*, „primul oficios al armatei Principatelor Unite”, abia peste încă un an, respectiv în 1860, urmând să apară, în sfârşit, ziarul ostăşesc denumit „Monitorul Oastei”, care, conform celor consemnate în cartea la care ne referim, va fi „primul ziar militar oficial al armatei române”. Vor apărea apoi numeroase alte publicaţii cu profil direct militar, Istoria presei militare fiind prezentate, adesea cu lux de amănunte, aproape toate publicaţiile militare care au existat în armata română, cu data înfiinţării lor, cu menirea lor, cu profilul şi cu durata de apariţie etc. Pe acest plan, autorul cărţii a socotit potrivit să se refere ceva mai pe larg la ziarele şi la revistele cu profil strict militar din anii războaielor pe care trupele române au fost nevoite să le poarte aproape mereu şi mereu în scopuri drepte şi nobile.

va urma

Invalidul de război

Haibun

de **Constantin Stroe**

Aveam doar douăzeci de ani când am terminat şcoala militară de subofiţeri. Prin specificul ei, şcoala cultiva spiritului patriotic, cultul eroilor şi dragostea de neam. De acasă până la unitatea unde fusesem repartizat, mergeam zilnic, pe jos şi cu mijloacele de transport în comun. Pe atunci, nu oricine avea maşină mică. Într-o zi de toamnă târzie, cu cerul îngreunat de nori groşi, mergând pe trotuar, am zărit în faţa mea un bărbat invalid, ce se ajuta de două cârje. Ajungând în dreptul meu, s-a oprit, şi-a ridicat căciula, aplecându-se în semn de salut, murmurând ceva. Impresionat de gestul său, m-am apropiat, i-am întins mâna şi am intrat în vorbă.

– Să trăiţi şi dumneavoastră! Dar ce aţi păţit? l-am întrebat uşor nedumerit, curios şi totodată binevoitor.

Un soldat. Pictură de *Marius Oprescu*

– Necazurile frontului, domnule! Acolo l-am pierdut… E-hei, dar alţi camarazi de-ai mei au murit!... Da', şi eu era să dau ortul popii! Am fost sfârtecat de un proiectil… A explodat pe aliniamentul nostru de apărare taman când am întors armele contra nemţilor. În luptele cu ruşii n-am păţit nimic, cu toate că au fost şi acolo destule…

Un invalid
la braţ cu două cârje
depănând amintiri

Şi mai curios, am căutat să aflu amănunte, inclusiv despre starea psihică a ostaşilor, despre înzestrare tehnico-materială şi alte aspect din timpul războiului. După câteva minute bune de dialog, am luat poziţia drepţi şi l-am salutat milităreşte, spunându-i că eu mă înclin în faţa lui pentru jertfa sa, şi că trebuie să plec. Omul cu un singur picior şi-a ridicat din nou căciula şi mi-a zis: „Să trăiţi!" l-am citit pe chipul brăzdat de ani şi de necazuri o mare mulţumire că am stat de vorbă cu el. Până atunci, în inocenţa mea, nu aveam o imagine reală, cu personaje autentice din război. Descrierile întâmplărilor trăite de către invalidul acela m-au îmbogăţit, m-au întărit ca militar. De atunci, de fiecare dată când venea vorba despre formele de luptă pe care le predam militarilor din plutonul 3 infanterie, al cărui comandant eram, le povesteam şi aceste întâmplări reale. Mă întrebam uneori, mă mai întreb şi azi, cum se făcea că acel om, invalidul de război, cu un singur picior, se oprea şi saluta cu mult respect un sergent-major, când, după câte a păţit, săracu', ar fi trebuit să fie supărat pe armată? Au trecut pe rând toamnă după toamnă şi, odată cu ele, şi tinereţea mea, tot meditând la acest gest de respect al luptătorului din al Doilea Război Mondial. Şi mi-am dat seama că acel om nu m-a respectat pe mine, ci haina pe care o purtam. Cândva, armata era respectată aşa cum sunt respectate icoanele. Şi cei ce au servit sub drapelul ei, chiar dacă au suferit, se închinau la ea efectiv, fără ezitare. Noi, oamenii de azi, în schimb, suntem ca nişte nisipuri mişcătoare, care apar ca să dispară iar, de obicei în timp, numai Patria rămâne. Cu condiţia să aibă cine să o apere. Omul întâlnit cândva, fără picior, aveam să înţeleg mai apoi, era nimic altceva decât un sfânt. Pe unde, oare, o mai fi el acum? Şi în faţa cui şi-o mai ridica pălăria? *Se ridică negura –/ ruga cocorilor/ înaintea plecării.*

CONTINUARE DE LA PAGINA 28

solidaritatea şi compasiunea faţă de cei mulţi şi sărmani, oropsiţi ai sorţii şi marginalizaţi din punct de vedere economic şi social, este privită ca o atitudine populistă sau, *in extremis*, ca o reminiscenţă comunistă, iar în această lume, politicianul zilelor noastre este chemat să lupte împotriva unor astfel de rătăciri, să-i aducă pe cei slabi şi nepregătiţi pe calea dreaptă şi de viitor, a progresului, în cea mai ilustrativă manieră caragialiană.

Scrise cu durere şi cu efort, cu o suferinţă resimţită aproape fizic din cauza realităţii acestor stări de fapt frecvent întâlnite, practic prezente în viaţa noastră cotidiană la orice pas şi în aproape toate împrejurările trăite, aceste rânduri mi-ar putea crea mustrări de conştiinţă dacă nu ar abunda studiile de caz ilustrative pentru dimensiunile şi profilul acestui personaj cheie al reformei, realizate cu mult curaj, cu competenţă profesională şi mare forţă de convingere de către harnicul şi inimosul gazetar Silviu Mănăstire, în emisiunea sa zilnică – „Portret de politician", care are meritul de a arunca o lumină clarificatoare asupra politicienilor români din zilele noastre. Mai menţionez în sprijinul efortului de a da nu atât dimensiunea şi profilul acestui personaj, cât, mai ales, consecinţele ce pot decurge din această tristă realitate a clasei politice pentru evoluţiile în planul economic şi social a vieţii româneşti, pamfletul *1907. Din primăvară până în toamnă*, scris de geniul literaturii româneşti care a fost Ion Luca Caragiale, în 1907, în încercarea sa de a descoperi cauzele pentru tragedia trăită de România în sângeroasa primăvară a acelui an îngrozitor. Marele scriitor şi om de cultură, care a cochetat şi cu viaţa politică, animat de un patriotism onest şi dăruit sufleteşte cauzelor celor mulţi şi oropsiţi, în finalul eseului său îşi punea speranţa în rege, ca autoritate credibilă, situată deasupra mizeriei clasei politice şi capabilă să intervină pentru a îndrepta starea de lucruri, astăzi însă privind la vârful conducerii politice a statului descoperim politicianul şi politicianismul din România contemporană care din păcate nu inspiră nici o speranţă pentru viitor.

Premiantul revistei „ProARME”

Luca Cipolla

Născut la 17 noiembrie 1975, în Cesano Boscone Milano, Italia. Poet şi traducător din limba română în limba italiană şi retroversiune. Redactor al revistei „Sfera Eonică” din Craiova şi colaborator de bază la revistele „Boema”, „Climate literare” şi la revista internaţională on-line „Starpress”. Publică şi în reviste din Republica Moldova, Canada, Statele Unite ale Americii, Irlanda. A obţinut numeroase premii la concursuri şi festivaluri de literatură, cel mai recent fiind ***Premiul revistei „ProARME”***, la cea de-a XLV-a ediţie a Festivalului-concurs naţional de literatură „Moştenirea Văcăreştilor”, Târgovişte, desfăşurat între 8–9 noiembrie a.c. Prezentăm mai jos câteva dintre poeziile sale intrate în concurs.

Atât de a te numi născută

Cerul răbdător
să te surprindă
goală în starea ta veşnică,
viscere care răspund la minune,
diafană
acum eşti;
planează în cel mai intens zbor
atât de a te numi născută...
de pe faţa mea goală,
nefemeie
ci înger,
acolo unde pământul a plâns
te aştept.

27/08/1989

Un cor din Basarabia, în
ziua aceea cerul era întunecat
şi în văzduh răsunau deja
versurile
lui Mateevici,
„limba noastră-i foc ce arde,
limba noastră-i frunză verde”...
şi caii lui Ştefan
în noaptea cocoţată
printre stele,
tare
mugetul unui bour...

NDE (Near-death experience)

De fapt nu stai pe loc
şi mlaştina se face pământ
valva timpului
îşi frânge angrenajele
un cordon de argint
pe care mâna infirmierei aurii
îl taie
şi te deşteaptă
acolo unde teamă şi insultă
în filmul tău observi
dar glasul unei lumini
precum braţele calde îmbrăţişezi
o lecţie pe care deja ai învăţat-o...
copil vei reveni.

Nu-i timp să dorm

Nu-i timp să dorm,
rândunicile se înalţă în stol,
soarele clipeşte printr-un coş,
Mă mişc ca o umbră
şi mă joc să mă întind
şi să mă contractez...
norii pe Belbo
arme vechi ideile, pistoale fără proiectil,
dintr-o şatră cânt împreună cu ei, nomazi,
ceea ce-i pur şi ceea nu este;
mă spăl pe mâini
de mania asta de protagonism
fiindcă este punctul de cotitură
şi cu o rostogolire
plâng şi regret, dar acum,
acum a venit momentul
să salut anii în urmă
şi pe tine care din ochii tăi vietnamezi
mă evoci din vis
şi din drumul tâmplarului
îmi şopteşti
dacă mai întreb de tine...
Nu mai e timp să dorm
şi pixul este fără cerneală,
la o chitară dezacordată pe pragul
preexistenţei
fiica mea cântă.

Pictură de *Marius Oprescu*

Omul a înviat

Şi l-am expus pe Kahlil ca un drapel
fiindcă înţelepciunea naşte înţelepciune
şi ea lunecă din cer,
picătură tulburată a cascadei
aruncată în clipele fericite,
şi apoi s-o simt în păr
cu capul plecat
în acelea triste –
Noe şi arca lui,
salvat din revărsare..
Vârsta te sapă pe faţă
ca o lepră,
ce evenimente te lapidează acum,
redus la tărâţa de moară
şi nu e deja Timpul Visului,
leagănul sufletului?
Culesei lemne de cedru
şi aura care mă înveleşte
pe un covor de spini
al văii umbroase,
un recitant,
esenţă care este, trup,
efect în lanţ
al infinitei specii.

Sufi

Cerul n-are pereţi
şi eu simt securea lunii
în valva
care transmite vraja;
călugărul vorbeşte maghiara
şi este grec profilul lui,
acum mă aştepţi,
trotuarul are gust de sare,
eşti pe un fir mistic,
ţară uitată
unde deschiseră uşile
dar şi eu respirai
tămâia
unei nopţi luminate
de dans.
Fiecare creatură – recitantă
desprindere...

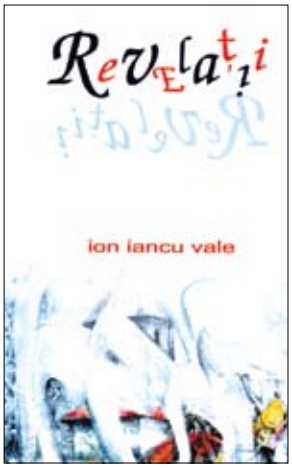
FOTOTECA ProARME

Nimic pe lume nu este mai de preț ca sănătatea. Grație voinței divine și măiestriei profesionale a dr. **Adina Purcăreanu** (în dreapta imaginii, șef de lucrări la Spitalul Universitar de Urgență București, medic primar, Clinica medicală internă II, Secția gastroenterologie), secondată de d-ra **Elena Răduca** (în stânga, medic rezident) și de asistentele medicale din secția menționată, realizatorul „ProARME”-lor, care a trecut printr-o grea cumpănă în septembrie a.c., v-a putut oferi și această ediție a revistei, a 15-a... Tuturor, recunoștința mea fără margini. Doamne ajută! **D.G**. (foto: *D.I.S.*)

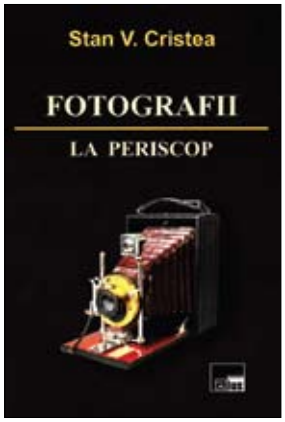
Din cărţile primite la redacţie

Multe sunt versurile şi metaforele frumoase în noua carte a poetului **Ion Iancu Vale**, intitulată ***Revelaţii. Din deasupra şi din dedesubt***, Editura Bibliotheca, Târgovişte, 2013, 166 p., cu o prefaţă de **Theodor Codreanu**. Ne-a atras atenţia în mod deosebit *Povestea celestului zbor a lui Ion Lasămăverde şi a nepotului său, Iarel* (p. 44 şi urm.), *Duminica muntelui* (p. 103) şi nu în ultimul rând *Lacrima sufletului meu* (p. 110), poezia aceasta din urmă fiind de o rară sensibilitate. Cum spaţiul nu ne prea permite însă, am preferat o mostră mai scurtă pentru a certifica, dacă mai este nevoie, forţa de expresie a poetului târgovişte an, de altminteri din ce în ce mai cunoscut de când, cu o tenacitate de admirat, scoate revista „Climate literare”: *În pruncie, marea lui atracţie,/ ca a oricărui copil, de altfel,/ a fost sânul lăptos/ al mamei sale./ În tinereţe, l-au încântat/ până la extaz/ sânii tari şi frumoşi ai iubitei./ Mai târziu, s-a îndrăgostit/ de ţâţa ulciorului cu vin,/ iar acum, matur fiind,/ se întreabă obsedant:/ Moartea o fi având ţâţe?* (Dor de ţâţă, p. 151).

Un alt trubadur demn de admiraţia noastră, care şi-a făcut din literatură, în cazul de faţă din poezie, un *modus vivendi*, este colaboratorul „ProARME”-lor din ultima vreme **Zaharia Potârniche**, care a scos recent, de sub teascuri, cum s-ar zice, o altă plachetă, tot cu trimitere la… revelaţie, ca şi **Iancu Vale**, anume ***Îndreptări stilistice revelate în cuget***, Editura Din condei, Bucureşti, 2013, 220 p. Sunt adunate aici poezii scrise acum ceva vreme, prin 2005, cele mai multe în intervalul 2007–2008, majoritatea catrene, dar nu numai, toate însă agăţate de un fir filosofal specific omului instruit ajuns la un capăt de drum de unde, privind în toate direcţiile (dar mai ales înapoi), când cu ochii învingătorului, când resemnat, încearcă un bilanţ relativ echilibrat, parcă ţinând dinadins să compenseze prin vers – dacă nu mult mai simplu şi totuşi adânc, prin cuvânt – un parcurs în care viaţa i-a oferit cam de toate şi totuşi nu chiar ce şi-a dorit, fiindcă altminteri nu ar mai fi devenit poet, nu? Iată şi una din poeziile cu tentă evident clasică, dar care cu atât mai mult atrage atenţia: *Ce te hlizeşti la mine/ din spatele oglinzii,/ şi îmi şopteşti din ape?/ Sunt copia-ţi fidelă!// lucrat din aţa vieţii/ fragil, ca o dantelă.// M-a împletit din igliţi/ o mână şi-o maramă –/ acum, o altă mână,/ ea, aţa mi-o destramă*. (Oglindă şi dantelă, p. 27).

De la Roşiorii de Vede ne-a parvenit lucrarea ***Fotografii la periscop. Secvenţe de istorie literară***, de **Stan V. Cristea**, Editura Aius PrintEd, Craiova, 2013, 200 p. plus 20 de planşe cu ilustraţii, în care, cu acribia-i de acum cunoscută, autorul aduce câteva lămuriri asupra operelor, îndeosebi, a biografiilor şi a altor aspecte privitoare la câteva personalităţi ale lumii literare originare din Teleorman, sau legate cumva de acest tărâm, începând cu **Radu Grămăticul**, continuând cu **Ion Pena**, **Marin Preda**, **Gala Galaction**, **Constantin Noica**, **Mircea Scarlat** ş.a. Ca dideştean ce mă aflu, o emoţie aparte, fireşte, am trăit parcurgând studiul *Gala Galaction. Reveniri în Dideştii copilăriei* (p. 104 şi urm.) sau, ceva mai înainte, *Gala Galaction. Chipuri şi popasuri în Teleorman* (p. 62), terminat cu un fel de pledoarie pentru realizarea unui „Memorial Gala Galaction” în Roşiorii de Vede, acolo unde scriitorul a urmat şcoala generală începând cu clasa a III-a (primele două absolvindu-le, cum ar veni, în Dideşti), cu atât mai mult, cu cât „niciun alt scriitor n-a dovedit un ataşament mai mare faţă de judeţul Teleorman decât l-a arătat Gala Galaction, care n-a scăpat niciun prilej ce i s-a ivit, întâmplător sau nu, de a reaminti că era născut aici, că amintirile sale îl ţineau aproape de aceste meleaguri şi de oamenii săi” etc. (p. 93) Sigur, ar fi multe de comentat aici, şi am face-o dacă n-am şti că totul ar fi în zadar, ţăranului teleormănean, oricât de scrobit arată el azi, în haine de… intelectual politic, mai trebuindu-i o mie de ani, de acum încolo, să scoată nasul din ţărână ca să poată realiza rostul unui asemenea proiect în balanţa istoriei. (**B. Didescu**)

Marius Flavian Oprescu

Născut la 27 august 1979 în Buzău, a absolvit Liceul de Artă din localitatea natală, secția Sculptură (1998). Apoi, câțiva ani, a colindat oceanele lumii, muncind pe vase de croazieră, după care a absolvit Facultatea de Alimentație Publică la Universitatea Bioterra București (2012). Distincții obținute: Mențiune la Olimpiada națională de arte plastice (Odorheiul Secuiesc,1997), Premiul al III-lea la Tabăra de Sculptură Poiana Pinului, faza națională, și Premiul I, pe echipe, la Tabăra de Sculptură de la Poiana Pinului (1998), sub îndrumarea prof. Emil Pricopescu. Deopotrivă pasionat de istorie (inclusiv a artelor), de curând, după finalizarea unui curs de specialitate, și-a deschis un salon de tatuaje artistice. Poate fi găsit pe pagina de facebook I SHOOT INK. (*Pușa Popa*)

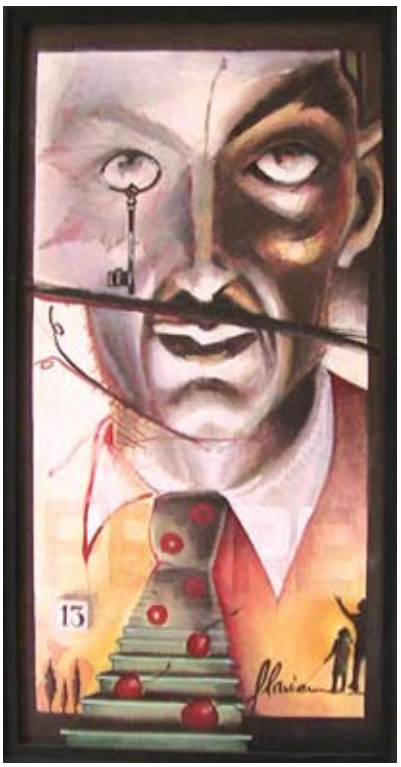

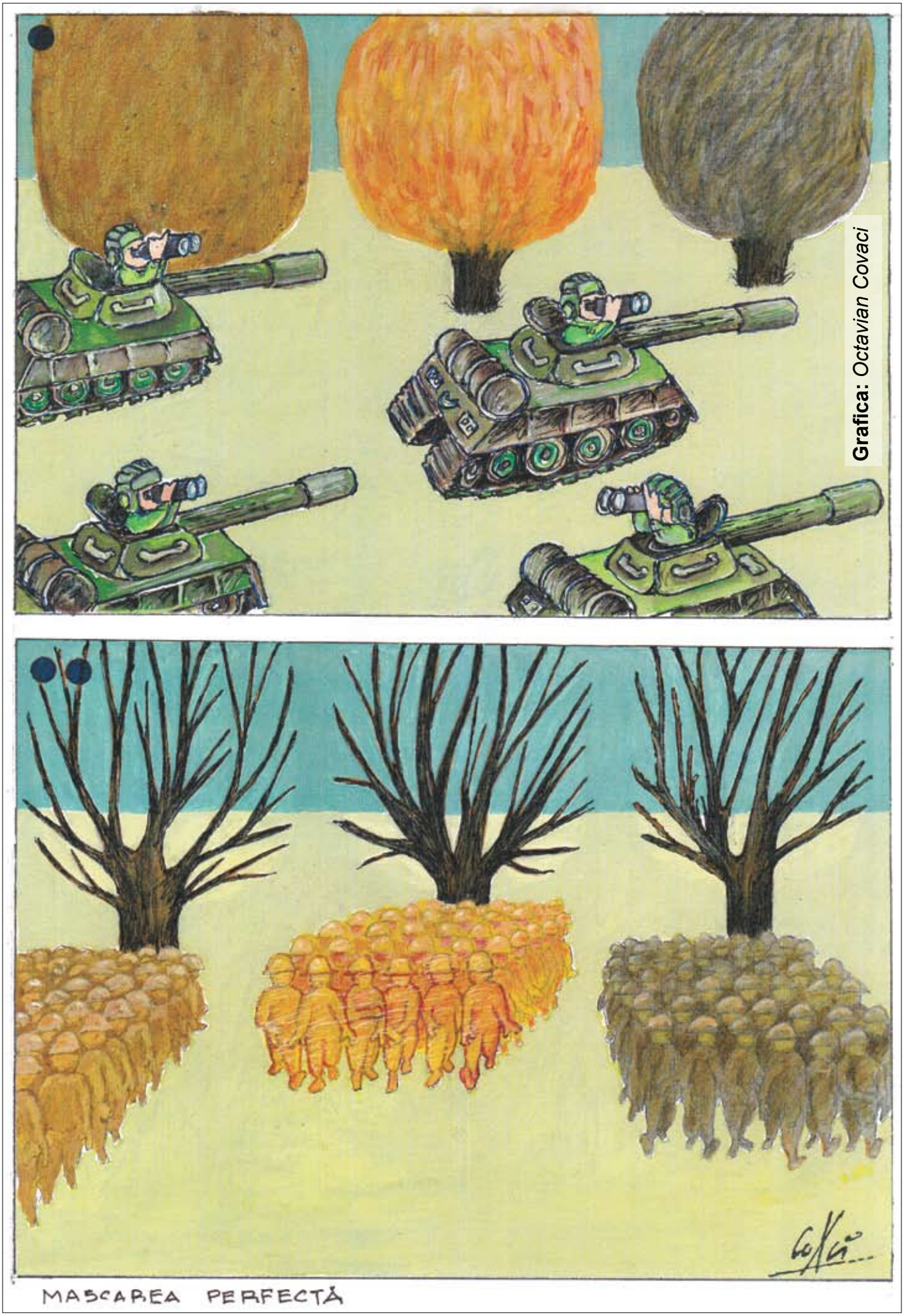

Grafica: *Octavian Covaci*

MASCAREA PERFECTĂ